

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E

pentru modificarea unor acte normative (susținerea economiei digitale și a serviciilor electronice)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 56¹ alineatul (4) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100) se abrogă.

Art. II. – Articolul 6 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările ulterioare, se completează cu textul „să efectueze eliberări de mijloace bănești în numerar astfel cum este prevăzut la art. 2 alin. (2) pct. 5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în limita sumei existente în sertarul pentru bani al echipamentului de casă și de control sau în alt loc special destinat, amenajat pentru primirea și păstrarea temporară a mijloacelor bănești, deținătorului instrumentului de plată, la cererea expresă a acestuia, pentru retragerea de numerar dintr-un cont de plăți, la executarea unei operațiuni de plată indiferent de suma tranzacției în vederea achiziționării de bunuri și/sau servicii, dar nu mai mult de 1000 de lei per tranzacție, și în sumă ce nu depășește cumulativ 100 000 de lei lunar”.

Art. III. – La articolul 9 alineatul (2) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, după cuvântul „religioase” se introduce textul „, precum și în calitate de nomad digital”.

Art. IV. – Articolul 5 alineatul (7) din Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 28-29, art. 203), cu modificările ulterioare, se completează cu litera l) cu următorul cuprins:

„l) dacă sumele nerepatriate reprezintă datorii ale unui nerezident cu o valoare de până la 100 000 de lei cumulativ din tranzacțiile economice externe efectuate de rezident”.

Art. V. – Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la articolul 10 alineatul (2), după cuvintele „de voluntariat sau religioase” se introduce textul „, precum și pentru nomazii digitali,”;

în punctul 4 din anexa nr. 2, textul „umanitare, de voluntariat sau religioase” se substituie cu textul „umanitare, de voluntariat, religioase sau de nomazii digitali”.

Art. VI. – La articolul 26 alineatul (2) din Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373), cu modificările ulterioare, după cuvântul „religioase” se introduce textul „, precum și pentru nomazii digitali,”.

Art. VII. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după urmează:

1. La articolul 9, litera f) va avea următorul cuprins:

„f) să înmâneze bon de casă/document fiscal emis pe suport de hârtie, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică ori în cadrul sistemului sau platformei electronice de management, sau un alt document care confirmă faptul cumpărării produsului, conform unui regulament aprobat de Guvern”.

2. La articolul 10, litera f) va avea următorul cuprins:

„f) să înmâneze bon de casă/document fiscal emis pe suport de hârtie, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică ori în cadrul sistemului sau platformei electronice de management, sau un alt document care confirmă faptul prestării serviciului, conform unui regulament aprobat de Guvern”.

3. Articolul 28:

la alineatul (4), după textul „adresa locului de preschimbare a mărfii,” se completează cu textul „datele de identificare a persoanei desemnate de comerciant în vederea recepționării mărfii după caz,”;

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Predarea mărfii în vederea preschimbării se face către comerciant (vânzător) ori către o persoană juridică desemnată de către acesta, în baza unui

document de predare-primire, cu considerarea condițiilor de publicitate de la alin. (4) privind persoana desemnată.”

Art. VIII. – Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 184-187, art. 711), cu modificările ulterioare, se modifică după urmează:

1. La articolul 2:

noțiunea „act de constituire” va avea următorul cuprins:

„*act de constituire* – document prin care se constituie persoana juridică și care desemnează înscrisul unic, cât și contractul de constituire și/sau statutul, astfel cum este prevăzut în art. 178 din Codul civil nr. 1107/2002”;

la noțiunea „întreprinzător individual inactiv”, textul „nu are sucursale” se exclude;

la noțiunea „ghișeu unic”, textul „perfectarea actelor de constituire,” se exclude;

se introduc următoarele noțiuni noi:

„*decizia registratorului în domeniul înregistrării de stat* – act ce certifică înregistrarea de stat a constituirii, reorganizării, dizolvării, suspendării sau reluării activității persoanelor juridice, sucursalelor acestora, a faptului modificării actelor de constituire ale persoanelor juridice, înscrierii datelor în Registrul de stat, precum și obținerii și încetării de către persoanele fizice a calității de întreprinzător individual, a constituirii și încetării activității gospodăriilor țărănești (de fermier), sau după caz, refuzul motivat a înregistrării de stat;

formular-tip de act constitutiv – model de act constitutiv ce cuprinde un set predefinit de clauze și care se poate utiliza în procedura de înregistrare a persoanelor juridice, inclusiv și online în conformitate cu prevederile prezentei legi;

formular-tip – model de cerere sau alt document utilizat în procedura de înregistrare;

procedura online a înregistrării de stat – procedura înregistrării de stat a persoanei juridice și a întreprinzătorului individual, care se derulează integral prin mijloace electronice, la distanță”.

2. Articolul 4:

la alineatul (4), textul „, precum și altor servicii prevăzute la art. 35,” se exclude;

la alineatul (7), textul „punctelor 1, 2 și 4” se substituie cu textul „punctului 2”;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) În cazul refuzului neîntemeiat din partea solicitantului de a primi documentele conform serviciului solicitat pe suport de hârtie, precum și în cazul emiterii deciziei motivate de refuz a înregistrării, plata nu se restituie.”;

3. Articolul 7:

la alineatul (1), literele c), c¹) și e) se abrogă;
se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) alte acte sau avize prevăzute de legislație necesar a fi prezentate la înregistrarea de stat”.

4. Articolul 8:

la alineatul (2¹), după cuvântul „română” se introduce textul „de către un traducător autorizat”;

se completează cu alineatul (2³) cu următorul cuprins:

„(2³) Organul înregistrării de stat pune la dispoziția solicitanților pe pagina sa web oficială și pe portalul guvernamental, formulare-tip de acte constitutive și formulare-tip de cereri în limba română, ce pot fi folosite de solicitanți în procedura de înregistrare, inclusiv online.”

5. La articolul 9 alineatul (7), după textul „în condițiile art. 8 alin. (1) lit. a)”, textul „sau c)” se exclude.

6. Articolul 11:

la alineatul (1), cuvântul „respingere” se substituie cu cuvântul „refuz”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul examinării cererii depuse pentru înregistrarea online, apar suspiciuni de fals cu privire la identitatea solicitantului, a reprezentantului acestuia sau a oricărei alte persoane, a căror identitate este verificată în procedura de înregistrare, registratorul în domeniul înregistrării de stat solicită prezența fizică a acestora.”

7. Articolul 12:

la alineatul (2), textul „și Legea nr. 81-XV din 18 martie 2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător” se exclude;

la alineatul (3):

litera c), poziția a patra se abrogă;

se completează cu litera d²) cu următorul cuprins:

„d²) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea constituirii”;

alineatul (3¹) va avea următorul cuprins:

„(3¹) Pentru înregistrarea sucursalelor persoanelor juridice străine, pe lângă documentul prevăzut la alin. (3) lit. b), se depun următoarele documente:

a) regulamentul sucursalei, care trebuie să conțină următoarele date:

- denumirea sucursalei, sediul acesteia (adresa poștală, numărul de telefon/fax,

adresa electronică), genurile de activitate desfășurate de sucursală;

- împuternicirile persoanei care exercită funcții de administrare a sucursalei;

- denumirea, forma juridică de organizare, sediul, genurile de activitate și mărimea capitalului social al persoanei juridice străine;

- mențiunea privind legislația statului sub incidența căreia se află persoana juridică străină;

b) copia actului de constituire al persoanei juridice străine;

c) extrasul din registrul în care este înregistrată persoana juridică străină, traduse în limba română, legalizate în modul stabilit de lege. În cazul în care autoritățile competente din țara unde își are sediul persoana juridică străină nu emit extrase din registru, se depun documente și informații relevante emise de către terțe părți din țara de reședință conform legislației naționale;

d) situația financiară a persoanei juridice străine potrivit ultimei perioade de raportare.”

8. La articolul 13 alineatul (1) litera e), cuvintele „emisă de instanța judecătorească sau de executorul judecătoresc” se substituie cu textul „emisă, după caz, de instanța judecătorească, de executorul judecătoresc sau o altă autoritate abilitată”.

9. Articolul 15 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Documentele prevăzute la alin. (1) se arhivează de organul înregistrării de stat și în formă electronică, într-un format care permite citirea și căutarea pe calculator, inclusiv sub formă de date structurate. Documentele și informațiile depuse pe suport de hârtie sunt convertite în format electronic de organul înregistrării de stat.”

10. La articolul 17:

literale c¹) și c²) se abrogă;

se completează cu litera c³) cu următorul cuprins:

„c³) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării modificărilor.”

11. La articolul 19:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 19.** Mențiuni și notări în Registrul de stat”;

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Organul înregistrării de stat efectuează în Registrul de stat notarea cazurilor prevăzute de art. 435 al Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 și alte acte normative, inclusiv rectificarea și radierea acestora.”

12. La articolul 22 alineatul (15) se abrogă.

13. La articolul 23 alineatul (4), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) hotărârea de dizolvare sau hotărârea de desemnare în calitate de lichidator”.

14. La articolul 26¹:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 26¹.** Radierea din Registrul de stat a persoanei juridice care și-a suspendat activitatea”;

în tot cuprinsul textului articolului, cuvintele „sau întreprinzătorul individual”, „sau a întreprinzătorului individual” și „și întreprinzătorilor individuali” se exclud;

la alineatul (3), cuvântul „îl” se substituie cu cuvântul „o”;

la alineatul (4), cuvântul „cărui” se substituie cu cuvântul „cărei” și cuvântul „radiat” se substituie cu cuvântul „radiată”;

la alineatul (6), textul „/acestui” se exclude;

la alineatul (7), cuvântul „restabiliți” se substituie cu cuvântul „restabilite”.

15. Articolul 33:

la alineatul (1):

litera i), cuvintele „numărul de identificare personal” se substituie cu textul „număr de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP)”;

litera i³), după cuvintele „de stat” se introduc cuvintele „al persoanei fizice”;

litera q²) va avea următorul cuprins:

„q²) interdicțiile aplicate, după caz, de instanțele judecătorești, executorii judecătorești sau alte autorități abilitate”;

litera q³), textul „cu privire la deschiderea, modificarea, suspendarea și închiderea conturilor bancare curente și” se exclude;

litera s), cuvântul „personal” se substituie cu cuvintele „de stat al persoanei fizice”;

se completează cu litera t¹) cu următorul cuprins:

„t¹) ”notări prevăzute de art. 435 al Codului civil și alte acte normative, inclusiv rectificarea și radierea acesteia”;

la alineatul (2):

litera a), cuvântul „personal” se substituie cu cuvintele „de stat al persoanei fizice”;

litera c¹), după cuvintele „de stat” se introduc cuvintele „al persoanei fizice”;

litera d¹) se abrogă;

se completează cu litera d²) cu următorul cuprins:

„d²) notări prevăzute de art. 435 al Codului civil și alte acte normative, inclusiv rectificarea și radierea acesteia”.

16. La articolul 34¹ alineatul (2), după cuvintele „capitalul social”, precum și în final se introduce cuvântul „notări”.

17. La articolul 36 alineatul (1¹), cuvintele „o dată pe an” se substituie cu textul „cel puțin o dată la 3 ani”.

Art. IX. – Articolul 13 alineatul (5) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 423–429, art. 859), cu modificările ulterioare, se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) deschiderii de către rezidenți a conturilor destinate efectuării operațiunilor de încasare și plată realizate pentru vânzarea/procurarea de bunuri și/sau servicii exclusiv la export, cu obligarea înregistrării finale a mijloacelor bănești în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova.”

Art. X. – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 3 se completează cu următoarea noțiune:

„*nomad digital* – străin care desfășoară activitate de muncă la distanță prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor, în baza unui contract individual de muncă sau unui contract de prestări servicii în cadrul unei persoane juridice, înregistrată în afara Republicii Moldova sau care are calitatea de asociat în cadrul unei persoane juridice înregistrată în afara Republicii Moldova și care poate desfășura activitatea de management al persoanei juridice deținute de acesta, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor și care obține dreptul de ședere provizorie în Republica Moldova, în condițiile prezentei legi”.

2. La articolul 31, alineatul (2) se completează cu litera k) cu următorul cuprins:

„k) nomazilor digitali”.

3. Se completează cu articolul 37² cu următorul cuprins:

„**Articolul 37².** Acordarea și prelungirea dreptului de ședere provizorie pentru nomazii digitali

(1) Dreptul de ședere provizoriu poate fi acordat sau prelungit străinului care se califică drept nomad digital cu condiția că acesta intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova peste termenul legal de ședere, în timp ce continuă să obțină venituri din desfășurarea activității de muncă în baza contractului individual de muncă sau contractului de prestări servicii cu o persoană juridică înregistrată în afara teritoriului Republicii Moldova, sau din activitățile desfășurate printr-o persoană juridică în care are calitatea de asociat și este înregistrată în afara teritoriului Republicii Moldova, la îndeplinirea, în mod cumulativ a următoarelor condiții:

a) dispune de mijloace de întreținere lunare obținute din activitatea desfășurată în cuantum de cel puțin 18 salarii medii prognozate pentru anul curent în Republica Moldova pentru ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii pentru eliberarea permisului de ședere provizorie;

b) desfășoară și poate confirma desfășurarea activităților din care obține venituri, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor pe toată durata de valabilitate a permisului de ședere provizorie solicitată.

(2) Cererea de acordare/prelungire a dreptului de ședere provizorie pentru nomadul digital care desfășoară activitate de muncă sau are calitate de asociat va fi însoțită de următoarele acte:

a) documentul de călătorie acceptat pentru autorizarea trecerii frontierei de stat a Republicii Moldova în original și în copie;

b) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova. În calitate de act ce atestă dreptul de folosință asupra locuinței poate servi contractul de locațiune sau contractul de prestări servicii de cazare încheiat cu o organizație hotelieră din Republica Moldova;

c) certificatul de cazier judiciar, cazier multilingv sau un alt document cu aceeași valoare juridică, legalizat/apostilat de autoritățile statului a cărui cetățenie străinul o deține, tradus în limba română sau engleză. În cazul în care străinul are o ședere legală de cel puțin doi ani într-o altă țară decât țara a cărei cetățenie

o deține, acesta urmează să prezinte certificatul de cazier judiciar sau un alt document cu aceeași valoare juridică, eliberat de autoritățile statului de reședință, tradus și legalizat/apostilat, precum și documentul ce confirmă dreptul de ședere, iar în cazul prelungirii dreptului de ședere acesta nu se prezintă;

d) dovada asigurării medicale valabilă pe teritoriul Republicii Moldova;

e) extrasul bancar în limba română sau engleză ce confirmă încasarea mijloacelor de întreținere lunare obținute din activitatea desfășurată, în cuantum de cel puțin 18 salarii medii prognozate pentru anul curent în Republica Moldova (trei salarii pe lună), pentru ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii pentru acordarea dreptului de ședere provizorie.

(3) În cazul în care nomadul digital desfășoară activitate de muncă la distanță în cadrul unei persoane juridice înregistrate în afara teritoriului Republicii Moldova, suplimentar documentelor prevăzute la alin. (2), prezintă următoarele acte:

a) o copie legalizată/apostilată și tradusă în limba română a contractului de muncă sau a contractului de prestări servicii, încheiat cu o persoană juridică înregistrată în afara Republicii Moldova;

b) declarația pe propria răspundere că desfășoară activitate de muncă la distanță;

c) actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine, eliberat în ultimele trei luni, care să confirme că persoană juridică nu este în insolabilitate și/sau lichidare, legalizat/apostilat și tradus în limba română.

(4) În cazul în care nomadul digital are calitatea de asociat al unei persoane juridice înregistrate în afara teritoriului Republicii Moldova, suplimentar la documentele prevăzute la alin. (2) prezintă actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine eliberat în ultimele trei luni, care să confirme că persoană juridică nu este în insolabilitate și/sau lichidare, precum și statutul de asociat al solicitantului, legalizat/apostilat și tradus în limba română.

(5) Dreptul de ședere provizorie pentru nomazii digitali este acordat pentru perioada solicitată, dar nu poate depăși doi ani, cu posibilitatea de prelungire pentru o nouă perioadă.”

4. Articolul 43¹²:

la alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) avizul emis de Administrația parcului pentru tehnologia informației”;

la alineatul (4), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) avizul emis de Administrația Parcului pentru Tehnologia Informației”.

Art. XI. – Articolul 34 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Angajatorii informează despre locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în condițiile art. 14 alin. (1) lit. a¹) și b) din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.”

Art. XII. – La articolul 5¹ alineatul (1) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 133), cu modificările ulterioare, după cuvintele „persoanelor fizice cetățeni ai Republicii Moldova” se introduc cuvintele „sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene”, iar în final se introduc cuvintele „sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene”.

Art. XIII. – La articolul 14 alineatul (1) lit. p) din Legea 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434-439, art. 727), cu modificările ulterioare, după textul „, în măsura în care acestea se circumscriu domeniului financiar” se introduce textul „și/ sau fac parte din produsul/serviciul bancar aprobat de organul de conducere al băncii”.

Art. XIV. – La articolul 2 din Legea 234/2021 cu privire la serviciile publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 34-38, art. 34), cu modificările ulterioare, în definiția „centru unificat de prestare a serviciilor publice (centru unificat)”, textul „(autoritate a administrației publice locale sau misiune diplomatică/oficiu consular)” se substituie cu textul „(autoritate a administrației publice locale, misiune diplomatică/oficiu consular sau o persoană juridică de drept privat care, în limita competențelor delegate în conformitate cu actele normative, prestează servicii publice)”.

Art. XV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. XII care va intra în vigoare odată cu crearea condițiilor tehnice prevăzute la alineatul (3) din prezentul articol .

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(3) Identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice în privința cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene se va realiza prin intermediul prestatorilor de servicii de încredere certificați și acreditați în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 977/2023 cu privire la stabilirea metodelor alternative de identificare de la distanță a persoanei fizice și aprobarea Procedurii de identificare a persoanei fizice de la distanță utilizând mijloace digitale.

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative

(susținerea economiei digitale și serviciilor electronice)

nr. unic 665/MDED/2024

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul Consiliului Economic pe lângă Prim-Ministrul Republicii Moldova, Asociația Companiilor din domeniul TIC și GIZ Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea proiectului de lege derivă din: 1) Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, obiectivul general nr. 3. Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente; 2) Dialogul constant cu sectorul privat pentru eliminarea barierelor regulatorii în avansarea unei economii digitale moderne.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Pentru stimularea continuă a dezvoltării economiei digitale și proliferării comerțului electronic în Republica Moldova, este necesar de identificat permanent noi oportunități și crearea condițiilor pentru noi genuri de activitate la distanță, prin instrumente TIC, de eliminare a constrângerile regulatorii în calea acestora, odată cu evoluția tehnologică, în special, fiind cazul schimbărilor ce apar în acest domeniu la nivel mondial, odată cu dezvoltarea modelelor de business pe platformele digitale internaționale de comerț electronic și servicii electronice. Companiile orientate spre export de mărfuri și servicii digitale permanent semnalează despre noi evoluții și necesitatea de a adapta regulile interne de angajare la distanță, de evidență, raportare, fiscalizare a diverse tranzacții electronice, de administrare la distanță a companiilor prin metode digitale, etc. Toate aceste fenomene trebuie a fi stimulate, dacă se dorește proliferarea inovației digitale în economie națională, deschiderea de noi oportunități de activitate economică la distanță în țara noastră pentru investitori, dar foarte important – pentru conectarea și încadrarea în câmpul economic al RM a diasporei noastre numeroase. În aceste condiții, prin dialog continuu cu mediul de afaceri, dar și urmărind bunele practici din alte state, au fost identificate o serie de propuneri de amendare a legislației și se înaintează pentru examinare prin proiectul de față și care vizează: 1. Necesitatea dezvoltării unui mecanism legal ce ar permite activitatea nomazilor digitali în țara noastră, precum și de migrare a specialiștilor de înaltă calificare și a investitorilor în inovație digitală. Acest fenomen a devenit pe larg răspândit la scară globală, stimulează transferul tehnologic și atragerea afacerilor, prin oferirea acestui mecanism tranzitiv de migrare și muncă la distanță, inițial în afara regimului special aplicat parcurilor IT, dar ulterior aceste intervenții legislative vor crea noi oportunități și noi activități economice în țară, cu efect bugetar și investițional pozitiv. De asemenea, proliferarea inovației digitale în sectoarele de producere, prelucrare, dezvoltare de noi produse și servicii – în afara celor IT

orientate spre export, sunt menite să promoveze inovarea și creșterea productivității altor sectoare. Ancorarea în țară a IT-iștilor și companiilor IT orientate spre export - sunt succese incontestabile atinse prin Legea 77/2016, dar Moldova are nevoie de performanță economică și în alte sectoare economice, pentru a crește bunăstarea generală.

2. Un grup de intervenții legislative vizează proliferarea comerțului electronic și economiei fără numerar, pentru a face față evoluțiilor tehnologice și modelelor noi de business apărute pe piață. Dacă la nivelul autorităților centrale cunoștințele și înțelegerea subiectelor noi ce apar se petrece rapid, la nivelul periferic – a celor de care depinde aplicarea legislației, nu tot timpul există aceeași adaptare la schimbare, precum nici majoritatea comercianților nu înțeleg mai multe nuanțe legate de fiscalizare, evidență, conformitate, etc – ceea ce implică costuri pentru consumatorul final și ineficiență pentru companii. Din aceste motive, actualizarea, dar și reflectarea fără ambiguități în legislație a modului de aplicare a aceluiași reguli și principii fiscale generale pentru platformele intermediare internaționale de comerț electronic și a intermediarilor de servicii de plată electronică sunt foarte importante pentru a nu rata afaceri, dar și venituri la buget.
3. Al treilea grup distinct de amendamente vizează facilitarea mediului de afaceri, în general, prin utilizarea instrumentelor digitale, cum ar fi: răspândirea POS terminalelor, aparatelor de casă virtuale, serviciilor de intermediere la deschiderea afacerilor și a celor conexe pentru companii, etc. Ușurința deschiderii și administrării unei afaceri prin utilizarea instrumentelor digitale, a economiei fără numerar, simplificarea raportărilor și interacțiunii cu statul – toate acestea vin să servească facilitării mediului de afaceri și în esență – să ușureze activitatea autorităților de supraveghere și reglementare a pieței.
4. Un grup voluminos de amendamente la procedura înregistrării de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali vin să simplifice interacțiunea antreprenorilor cu autoritatea de înregistrare de stat. Este actualizată procedura de înregistrare în registrele informaționale de stat prin mijloace electronice: completarea definițiilor, a cerințelor față de documentele prezentate și a avizelor, a cerințelor de arhivare, actualizarea automată din oficiu a actelor de constituire a persoanelor juridice cu statut de sucursală, înregistrarea persoanei juridice supuse reorganizării, posibilitatea de înregistrare/reorganizare independent de jurisdicția teritorială, actualizarea cerințelor față de conținutul RSUD, etc.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general este promovarea economiei digitale și adaptarea Republicii Moldova la tendințele mondiale în domeniu.

Obiectivele specifice sunt:

- Dezvoltarea industriilor digitale, creșterea cotei lor în PIB și crearea locurilor de muncă bine plătite, legiferarea regimului nomazilor digitali și actualizarea mecanismului pentru IT Visa;
- Integrarea în piața globală a producătorilor de mărfuri și servicii digitale din RM și creșterea volumului de export a serviciilor și produselor prin intermediul platformelor de eComerț;
- Promovarea în continuare a schimbului de date în format digital în procesul de creare și administrare a unei companii, pentru a economisi timpul și resursele investitorilor în Moldova;
- Incluziunea digitală și financiară prin promovarea operațiunilor fără numerar și fără hârtie;

- Facilitarea proliferării centrelor unice de contact pentru servicii digitale pentru business (CUPS).

Principalele prevederi ale proiectului de lege:

- **Articolul 6 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi** a fost completat cu noi prevederi ce se referă la eliberarea de mijloace bănești în numerar deținătorilor de instrumente de plată de către agenții economici ce operează POS terminale, la cererea expresă și în limita disponibilului, dar nu mai mult de 1000 lei per tranzacție, cu scopul sporirii gradului de incluziune digitală și încredere în instrumente de plată moderne (carduri bancare, portmonee electronice, fintech, etc.);
- Implementarea practicii de nomazi digitali în RM și clarificarea regimului juridic al șederii lor în țară (acordarea și prelungirea dreptului de ședere provizorie, asigurare medicală, etc.) sunt prevederi noi care completează **Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor; Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală; Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății; Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;**
- Modificările și completările aduse la **Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali** vizează perfecționarea procedurii de înregistrare în registrele informaționale de stat a persoanei juridice și a întreprinzătorului individual, inclusiv prin mijloace electronice: completarea definițiilor, a cerințelor față de documentele prezentate și a avizelor, a cerințelor de arhivare, actualizarea automată din oficiu a actelor de constituire a persoanelor juridice cu statut de sucursală, înregistrarea persoanei juridice supuse reorganizării;
- Completarea **Legii nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități** a fost dictată din necesitatea revizuirii procedurii de informare de către angajatori despre locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în condițiile art.14 al Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și eliminarea penalității (în condițiile art. 56¹ alineatul (4) din **Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008**) pentru necomunicarea agenției teritoriale pentru ocuparea forței de muncă de către angajatori, în termenul stabilit de legislație, a informației privind locurile de muncă rezervate pentru angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități – datele urmând a fi extrase prin platforma MConnect din resursele informaționale existente;
- Eliminarea barierelor pentru adopția aparatelor de casă virtuale și răspândirea bonului electronic, prin excluderea obligativității tipăririi bonului pe suport fizic în cazul emiterii lui electronice și actualizarea cerințelor privind protecția consumatorului aduc modificări la art. 9 și art. 10 din **Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;**
- Eliminarea sancțiunilor pecuniare pentru sumele nerepatriate de la exportul de mărfuri pe platforme digitale, pentru datoriile aferente unui nerezident de până la 100000 lei cumulativ completează **articolul 5, alineatul (7) din Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe;**
- **Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (art. 13, alin. (5)) se completează prevederi noi ce vin să clarifice unele aspecte legate de deschiderea, deținerea și evidența conturilor de către persoanele juridice rezidente implicate în activitate de comerț electronic la furnizori de servicii de plată internaționale – pe platformele internaționale de comerț electronic**

- Actualizarea mecanismului de acordare a dreptului de ședere provizorie în scop de muncă pentru străinii din domeniul tehnologiei informației (IT viza) sunt modificări aduse art.43 ¹² din **Legea 200/2010 privind regimul străinilor**;
- Stabilirea procedurii de identificare la distanță prin mijloace electronice, de rând cu cetățenii RM și a cetățenilor din statele UE este reglementată de completările aduse la **Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului**, art. 5¹ alin. (1);
- **Legea 234/2021 cu privire la serviciile publice** - a fost modificată noțiunea de centru unificat de prestare a serviciilor publice prevăzută la art.2, prin extinderea gamei de servicii de suport înregistrare și gestionare companii, după modelul CUPS, precum și a altor servicii de consultanță conexă acordată companiilor de către prestatorii de servicii de plată și altor persoane juridice de drept privat.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative, punctat ar avea următoarele efecte:

- Lipsa cadrului legal pentru nomazii digitali privează țara noastră de posibilitatea de a atrage profesioniști din diferite domenii, care prin aflarea lor aici pot aduce un impact economic pozitiv (prin taxe și consum) și crea teren pentru migrarea afacerilor din alte jurisdicții, în RM. Fenomenul este pe larg răspândit în lume astăzi, antreprenorii desfășoară activitate economică la distanță, prin mijloace TIC, explorând noi oportunități și țări în acest fel, dar între timp – fiind complet legalizați ca antreprenori, și nu pur și simplu - ca turiști. Lipsa de intervenție în cazul nomazilor digitali ar însemna oportunități ratate pentru țara noastră, atât asupra bugetului, cat și a mediului investițional și proliferării inovației;
- Economia digitală în țara noastră suferă din cauza unui nivel scăzut de incluziune financiară și digitală, iar posibilitatea de a utiliza contul de card oriunde se operează POS terminale de către deținătorii de instrumente de plată fără numerar nu este posibilă; Lipsa de intervenție în facilitarea mediului de afaceri și economiei fără numerar, prin utilizarea instrumentelor digitale – va păstra barierele în calea deschiderii și administrării unei afaceri prin utilizarea instrumentelor digitale, economia bazată pe numerar va oferi avantaj competitiv companiilor ce operează în zona tenebră, iar autoritățile de supraveghere și control vor avea în continuare dificultăți în a contracara evaziunea fiscală și munca la negru.
- Procedura de înregistrare în registrele informaționale de stat a persoanei juridice și a întreprinzătorului individual, trebuie permanent îmbunătățită, inclusiv prin mijloace electronice, grație avansării schimbului de date în format electronic între instituții, precum și între instituții și beneficiar, iar acest proces este determinat de ajustările permanente în legislația specială și din alte acte legislative și avansarea cadrului național de interoperabilitate și schimb de date automatizat între instituțiile din RM;
- Utilizarea schimbului de date în format digital între instituții afectează antreprenorii ce angajează peste 20 de persoane și în schimb să beneficieze de facilități pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în condițiile art.14 al Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă, riscă penalități și bariere administrative în plus, în condițiile în care instituțiile deja pot face schimb de date automatizat între ele, iar publicare anunțurilor despre locurile de muncă disponibile trebuie făcute în maniera mai prietenoasă subiecților vizați;

- Cu toate că statul a făcut investiții în Sistemul Informațional de monitorizare a vânzărilor și digitalizare a bonului și facturii electronice, totuși prin perpetuare juridică, în legislația cu privire la protecția consumatorului, s-a păstrat obligația de tipărire a bonului pe hârtie, chiar și în cazul când cumpărătorul îl cere și îl poate primi digital;
- Lipsa de intervenție în cazul subiectelor propuse pe dimensiunea comerț electronic va menține situația când cadrul de reglementare nu este actualizat și adaptat evoluțiilor tehnologice și modelelor noi de business apărute pe piață, în special pe domeniul platforme internaționale de comerț electronic și servicii internaționale de plată electronică – fapt ce afectează companiile care încearcă să se afirme pe piața globală și să reziste competiției. Dacă statul nu elimină sancțiunile pentru sumele nerepatriate de la exportul de mărfuri pe platforme digitale pentru datoriile aferente unui nerezident, de până la 100.000 lei cumulativ, asta impune antreprenorul la duble cheltuieli – marfa neachitată de către cumpărător și taxe achitate pentru această marfă în volum deplin. În comerțul electronic aceste situații sunt frecvențe și nu trebuie pedepsit antreprenorul de două ori;
- Situația este similară în cazul deținerii conturilor de către antreprenorii ce practică comerț electronic pe platformele internaționale de comerț electronic, care este o operațiune implicită pentru a putea primi plăți pentru marfa livrată. Acestea nu sunt conturi bancare în deplinul sens al cuvântului, respectiv propunerea vine să adapteze legislația depășită în acest domeniu la practicile moderne de antreprenoriat, de altfel țara își auto limitează exporturile și constrânge exagerat exportatorii;
- În cazul dreptului de ședere provizorie în scop de muncă pentru străinii specialiști în domeniul tehnologiei informației (IT viza), practica avizului emis de MDED s-a dovedit a fi mai puțin eficientă și împovăraătoare pentru autoritate centrală de elaborare politici în domeniul TIC, respectiv, pentru a diminua formalitățile și a ridica eficiența responsabilitate de administrare a acestui proces va fi delegată către autoritatea administrativă a Moldova IT Park;
- Refuzul de a identifica la distanță prin mijloace electronice, de rând cu cetățenii RM, și a cetățenilor din statele UE ne privează de oportunități investiționale;
- Cultura antreprenorială scăzută, dar și dinamica cu care se dezvoltă serviciile digitale, impun necesitatea extinderii punctelor de acces la servicii digitale pentru business, după modelul CUPS, tergiversarea acestui proces și limitarea doar la autorități publice de divers nivel face mediul investițional domestic neprietenos, iar includerea operatorilor de servicii de plată, poștale și de comunicații electronice doar ar facilita acest proces și ușura activitatea ASP.

În consecință, eliminarea acestor bariere identificate de comun cu antreprenorii, va aduce mai multe elemente pozitive în mediul de afaceri și proliferarea afacerilor digitale.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificarea actelor normative nu implică costuri suplimentare pentru sectorul public. Pentru implementarea proiectului nu sunt necesare acțiuni de reformă structurală sau instituțională, precum și nu necesită schimbări instituționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

În vederea asigurării implementării și aplicării prevederilor proiectului de lege, autoritățile urmează să-și realizeze atribuțiile în limita competențelor stabilite prin lege, iar costurile de conformare pentru autorități, se încadrează în limitele bugetare și de personal curente.

O serie de acțiuni, cum ar fi una din inițiativele centrale a proiectului – nomazii digitale, dimpotrivă va avea impact estimat asupra bugetului de stat de peste 100 mln. lei anual, cu perspective de creștere, odată cu sporirea popularității acestui gen de activitate caracteristic industriilor digitale.

Câteva exemple de impact cuantificabil pentru amendamentele propuse:

- Beneficiul anual estimat per nomad digital în Republica Moldova ar fi de cca 186.000 lei, din care: aprx. 9.000 lei - taxa de 7% p-u chirie locuință (reieșind din costul mediu pe piață de 500 euro/lună); aprx. 107.000 lei din TVA la produse și servicii consumate pe teritoriul RM (reieșind din consumul în limita a 3 salarii medii prognozate pe economie, lunar, minus costul mediu de locuință); la care se va adăuga și impozitul pe venit al rezidentului fiscal de cel puțin 70.000. La un număr estimat de cel puțin 1.500 de nomazi digitali pe an (reieșind din numărul mediu pe eșantionul de țări relevante, cu condiția promovării adecvate a acestei oferte de țară), impactul pozitiv asupra bugetului va fi prin taxe directe și indirecte de cca. 280 mln. lei anual
- Stimularea adopției aparatelor virtuale de casă este o acțiune fără costuri pentru autorități, însă cu optimizări de costuri pentru agentul economic și cu impact pozitiv asupra salariaților acestora. De exemplu, un agent economic de talie națională din domeniul poștal (din proprietatea statului) cu terminale în majoritatea localităților din țară și cca. 2000 de aparate de casă, ar avea costuri anuale de întreținere de cca. 12 mln. lei. Introducerea aparatelor de casă virtuale ar permite reducerea acestor costuri de 10 ori, ce ar avea impact real asupra costurilor serviciilor, capacitatea de investiție și asupra salariului angajaților. Pentru o singură unitate comercială, costurile unui terminal constituie între 4-6 mii lei, plus întreținerea. Acestea pot fi înlocuite cu un abonament de 70-75 de lei lunar pentru soluția digitală, ce nu va necesita procurarea unui echipament suplimentar - orice tabletă sau telefon mobil poate îngloba cu ușurință aceste funcționalități. La o cifra estimativă de circa 30 mii de aparate de casa, cu o rata de adopție de 1/3 în primii 3 ani, s-ar obține un efect pozitiv de 50 mln lei anual.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

În detalii, partea economică și financiară este vizată pe fiecare linie de intervenție în Analiza Impactului de Reglementare, ce a fost pe larg susținută în cadrul Grupului de Lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în ședința publică din 6 februarie 2024.

Impactul măsurilor propuse va fi benefic pentru mediul de afaceri, scopul inițial al majorității măsurilor propuse fiind stimularea antreprenoriatului inovativ, crearea de oportunități pentru inovația tehnologică și creșterea productivității.

Concomitent, dat fiind că inițiativele propuse nu afectează operațiunile curente ale întreprinderilor existente, dar dimpotrivă – vin să elimine bariere, nu au fost identificate consecințe negative asupra activității mediului de afaceri.

- **Clarificarea regimului legal al nomadului digital în legislația RM din perspectivă fiscală, migrație, protecție a muncii, asigurare medicală**

În contextul globalizării și al amplificării fenomenului liberei circulații a angajaților, a devenit actual de a oferi opțiunea legală de nomad digital în RM și de creat condițiile necesare pentru a face țara noastră o destinație favorabilă acestui grup social, cu atât mai mult că o serie de

state cu economii emergente aplică deja această practică, ce aduce beneficii economice țărilor de destinație.

Într-o viziune generică, nomadul digital este străinul care obține o viză în RM și își poate desfășura activitatea de pe teritoriul țării noastre, în condiția când este salariat al unei companii înregistrate în afara țării sau deține o companie înregistrată în afara RM și își desfășoară activitatea prin folosirea tehnologiei comunicației și informației. Republica Moldova este interesată în atragerea nomazilor digitali, acestea fiind „invitați” să activeze de pe teritoriul țării noastre, suportând cheltuielile de trai și să activeze, plătind un anumit nivel de taxe, cu atât mai mult că întreaga regiune este cutremurată de instabilitate, război, relocare în scop de muncă, etc.

La nivel european, asemenea vize eliberează în diferite condiții, dar cu scopul de a atrage personal care va activa la distanță: Portugalia (1 an, venit lunar 2836 euro), Croația (1 an, venit lunar 2363 euro), Cehia (1 an, venit lunar 5727 euro), Estonia (1 an, venit lunar 3504 euro), Germania (3 luni +, dar nu mai mult de 3 ani, limitat la anumite genuri de activitate, 3-5 mii euro în cont), Ungaria (1 an+, venit lunar 2000 euro), Grecia (1 an+, venit lunar 3500 euro), Islanda (visa free, venit lunar 6866 euro), Italia (1 an+, venit lunar precedent 8500 euro), Malta (1 an+, venit lunar 2700 euro), România (cu posibilitatea de angajare și în Ro, 3300 euro), Spania (1 an) și Norvegia (doar pe Svalbard, pe viață, 35k/an și un client local).

Prin urmare, țara noastră ar recunoaște dreptul străinilor de a veni și de a-și desfășura activitatea din Republica Moldova – la distanță. Este important de subliniat ca nomazii digitali nu se vor supune legislației din RM în ceea ce privește contractele de muncă pe care aceștia le-au încheiat cu angajatorii din alte țări și nu vor putea beneficia de protecția deplină în baza Codul Muncii și a altor acte normative în vigoare din țară, de prevederile cărora vor fi exceptați. Totuși, aceștia ar trebui să dețină dovada asigurării medicale pe întreaga perioadă de valabilitate a vizei pentru RM. La finalul celor 183 de zile pe parcursul a 12 luni consecutive, nomadul digital se va putea considera ca are rezidența fiscală în RM.

Cu toate acestea, consecințele fiscale pe care le implica șederea lor în țară sunt benefice, doar că practica internațională arată, că nomazii digitali beneficiază de anumite facilități fiscale, fiind scutiți de plata impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale pentru pensii și sănătate, dacă sunt prezenți pe teritoriul țării pentru o perioadă sau perioade care nu depășesc 183 de zile pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive (care se încheie în anul calendaristic vizat).

Exemplu:

1. Guvernul croat nu va percepe niciun impozit pe venit
2. Grecia oferă eligibilitate pentru o reducere de impozit de 50%
3. Islanda scutește de taxe nomazii digitali
4. Muntenegru, în baza vizei de nomad digital, scutește de plata impozitului pe venit
5. Serbia scutește nomazii digitali de taxe pentru primele 90 de zile de ședere
6. Costa Rica scutește nomazii digitali de impozitul pe utilități legat de veniturile din străinătate
7. Panama nu impozitează niciun venit provenit din afara țării. În plus, reședința în Panama timp de nouă luni sau mai mult este suficient timp pentru a aplica pentru rezidența fiscală, ceea ce înseamnă că este posibil de evitat plata impozitelor în țara de origine
8. El Salvador oferă viza de nomad digital pentru aproximativ 2,825 USD. Această sumă include taxele, taxele guvernamentale, onorariile avocaților, traducerile și alte documente

- b) Georgia - 6801 persoane;
- c) România - 6646 persoane;
- d) Serbia - 2937 persoane;
- e) Bulgaria - 4791 persoane;
- f) Bosnia și Herțegovina - 1236 persoane.

Astfel, la un număr estimat de cel puțin 1500 de nomazi digitali, impactul pozitiv asupra bugetului va fi prin taxe directe și indirecte de min. 280 mln. lei. În anul 2022, când cererea pentru relocare a profesioniștilor IT din regiune și nu doar era foarte înaltă, Moldova nu avea o asemenea ofertă de țară, ce a fost un rateu. Odată cu avansarea în procesul de integrare europeană, șansele țării noastre de a atrage nomazi digitali vor crește.

În ceea ce privește **asigurarea medicală locală**, aceasta va fi obligatorie pentru nomadul digital, pentru obținerea dreptului de ședere provizorie. Prin urmare, sunt create condiții pentru ca acesta să contribuie la bugetul RM prin procurarea poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală.

- **Stabilirea unui plafon rezonabil pentru nerepatrierea mijloacelor bănești în cazul exportului de marfă pe platformele de comerț electronic internaționale**

Aceasta ar permite deductibilitatea cheltuielilor privind datoriile compromise și neaplicarea sancțiunilor, fără acțiuni/acte suplimentare din partea agentului economic, ce implicit ar facilita comerțul electronic orientat la export. Agenții economici consumă foarte mult efort aferent procesului de documentare a tranzacțiilor de export-import, în legătură cu sumele nerepatriate, pentru a nu fi supuși sancțiunilor pecuniare.

Astfel, în practică, eforturile legate de evitarea sancțiunilor pecuniare aferente unor creanțe, valoarea cărora este nesemnificativă, depășesc cuantumul sancțiunii. Pentru remedierea acestei situații se propune stabilirea unui plafon rezonabil, care ar facilita activitatea comercianților la export, în special pentru cei ce practică eComerțul, fără riscul de a fi sancționați pentru datoriile compromise.

- **Oferirea posibilității de eliberare a numerarului la utilizarea cardurilor bancare de către persoanele fizice în unitățile comerciale ce dețin POS terminale**

Subiectul a fost ridicat de comunitatea de afaceri pentru a facilita retragerea de numerar de pe cardurile bancare prin intermediul agenților economici care dețin POS terminale. Insuficiența infrastructurii bancare și a ATM-urilor în zona rurală ar putea fi ușor compensată, ca prim pas - prin oferirea acestei posibilități, în special din considerentul de incluziune financiară și promovarea economiei fără numerar.

Stimularea răspândirii POS terminalelor în afara mun. Chișinău, prin oferirea posibilității eliberării numerarului la utilizarea cardurilor bancare de către persoanele fizice. Astfel, chiar și în cazul lipsei bancomatelor în localitățile rurale, persoanele fizice pot scoate numerar de pe cardurile bancare prin intermediul agenților economici care dețin POS terminale.

Unul din factorii ce determină populația să utilizeze numerarul în detrimentul instrumentului de plată cu cardul este confortul psihologic de libertate în utilizarea numerarului versus limitarea la utilizarea instrumentului de plată cu cardurile de plată, accesul la ATM fiind una din aceste constrângeri. Acest fapt se observă mai evident în zonele rurale, unde cetățeanul nu dispune de bancomate, și respectiv nu poate retrage numerarul în orice moment, urmând a se deplasa în centrul raional, ceea ce implică costuri de transport adiționale și incomodități logistice. Limitarea se manifestă prin faptul cetățeanul nu are libertatea de a dispune oricând și oriunde de mijloacele sale bănești deținute pe cardul de plată, având în vedere necesitatea unei infrastructuri de POS terminale pentru tranzacționarea prin carduri la comercianți sau de

bancomate pentru retragerea de numerar și respectiv utilizarea numerarului.

În același timp, în zonele rurale, numărul comercianților care oferă posibilitatea achitărilor prin POS terminale este foarte limitată, ca urmare a comisioanelor aferente, dar și altor factori. Oferind comercianților, posibilitatea eliberării numerarului deținătorilor de instrumente de plată (carduri bancare, eWallet-uri) în calitate de serviciu complementar vânzărilor, această măsură va încuraja comercianții să instaleze terminale POS în punctele lor de vânzare. Dacă inițial, cetățenii vor percepe acest serviciu ca pe o substituie a bancomatelor, ulterior oferirea confortului psihologic pentru populație, inevitabil va stimula achitățile pentru mărfuri și servicii direct cu aplicarea instrumentului de plată utilizând POS terminalele, fără a mai recurge la numerar.

Astfel, inițiativa vine să ofere posibilitatea de retragere a numerarului și să ofere acel confort deținătorului de card, de a dispune de mijloacele sale bănești. Totodată, deținătorii de carduri se vor obișnui gradual să utilizeze cardul de plată pentru achiziția de bunuri și servicii de la comercianți și să renunțe la retragerile în numerar.

Nu în ultimul rând aceasta modificare propusă în cadrul normativ, vine să ofere comercianților (agenților economici) posibilitatea de a transforma numerarul încasat din prestarea serviciilor sau vânzarea de bunuri, în tranzacții electronice trasabile, fapt ce va contribui la diminuarea costurilor de gestionare a numerarului, dar și la diminuarea economiei tenebre (prin trasabilitatea tranzacțiilor electronice). Plățile în numerar sunt extrem de vulnerabile și la corupție, deoarece nu au un proces transparent de urmărire. În timp ce numerarul este încă predominant în Republica Moldova, autoritățile urmăresc, ca să se asigure un mecanism mai transparent de tranzacționare în sectoarele economiei, astfel încât fluxurile financiare să fie monitorizabile (trasabile).

Finalitățile urmărite prin adoptarea acestui proiect constau în principal în:

- a) creșterea încrederii populației în instrumentele electronice de plată;
- b) creșterea adopției instrumentelor electronice de plată;
- c) dezvoltarea infrastructurii de POS terminale în localitățile rurale;
- d) creșterea funcționalității POS terminalelor prin posibilitatea oferirii unor servicii complementare vânzării de mărfuri și servicii de către comercianți;
- e) diminuarea costurilor suportate de agenți economici (comercianți) de gestionare a numerarului;
- f) diminuarea economiei tenebre prin asigurarea trasabilității tranzacțiilor cu instrumente de plată electronice.

Pentru o mai bună înțelegere a situației legate de utilizarea cardurilor de plată, existența terminalelor POS, numărul de bancomate (ATM) etc., se prezintă datele statistice de mai jos:

Informație privind activitatea cu carduri de plată a prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova (per prestator)

I		2022	2021	2020	2019	2018	p
		Total pe prestatori	Total pe prestatori	Total pe prestatori	Total pe prestatori	Total pe prestatori	
Carduri de plată	carduri în circulație	2 800 936	2 350 418	2 182 076	2 012 566	1 936 265	1
	carduri active	1 725 867	1 481 849	1 324 843	1 227 675	1 189 848	1
	carduri salariale	1 053 957	966 847	961 321	979 507	1 030 122	
	carduri sociale	468 651	453 832	395 033	396 471	353 668	
Operațiuni efectuate	valoarea operațiunilor	124 882	98 778	75 647	69 411	57 850	
	retrageri de numerar	664 129	812 324	350 793	248 068	644 631	
	plăți fără numerar	78 981	66 537	53 882	52 203	45 580	
	plăți fără numerar	071 788	608 031	642 194	215 771	319 373	
Dispozitive speciale	terminale de autodeservire	45 901	32 241	21 764	17 208	12 270	8
	ATM	592 341	204 293	708 599	032 297	325 258	
	terminale POS	201	193	0	0	0	
	amplasate la comercianți	1 166	1 152	1 120	1 137	1 138	
	inclusiv contactless	32 318	28 463	23 727	20 517	18 178	
	amplasate la prestatori	29 747	25 910	21 234	18 057	15 642	
	inclusiv contactless	27 588	23 427	18 383	13 393	9 096	
	amplasate la prestatori	2 571	2 553	2 493	2 460	2 536	
	inclusiv contactless	569	727	438	422	313	
	platforme de comerț electronic*	764	584	533	406	411	

*platforme de comerț electronic - soluție software ce permite acceptarea cardurilor de plată în mediul online
sursa de date: BNM

● Stimularea adopției aparatelor de casă virtuale și răspândirii bonului electronic

Bonul electronic este facultativ, iar impunerea lui obligatorie ar însemna costuri mari pe afaceri, reieșind din obligația păstrării capacităților de eliberare a bonurilor printate pe hârtie - din care motive, această opțiune a fost abandonată la etapa analizei. Tranziția la bonuri electronice și-ar putea-o permite companiile mari, care implementează soluții digitale, înlocuind aparatele de casă fizice. Totuși, chiar având un aparat de casă virtual, dar având obligația de a printa bonul pe hârtie - companiile sunt impuse să suporte costuri duble. Pentru a stimula migrarea către aparate virtuale de casă, bon și factură electronică, este necesară eliminarea costurilor duble pentru cei ce adoptă inovația, reduc costurile și impactul economic și ecologic, dar și contribuie la o economie fără numerar, înălbirea afacerilor și optimizarea proceselor în business și administrarea fiscală.

În proces a fost investigată posibilitatea implementării obligatorii a bonului fiscal electronic. Astfel, Modulul fiscal ISFiscalCloud este o soluție care permite înlocuirea caselor de marcat și a imprimantelor fiscale tradiționale în punctele de vânzare. Acesta oferă o alternativă digitală bazată pe cloud pentru gestionarea procesului fiscal.

Prin utilizarea modulului fiscal ISFiscalCloud, toate operațiunile de facturare, emitere de bonuri fiscale și generare de rapoarte fiscale se realizează prin intermediul unei aplicații software. Aceasta este integrată cu un server cloud care asigură stocarea și gestionarea datelor fiscale într-un mod sigur și accesibil de la distanță.

În ceea ce privește tipărirea bonurilor fiscale, modulul fiscal ISFiscalCloud este compatibil cu imprimantele POS obișnuite. Acest lucru înseamnă că puteți utiliza o imprimantă POS standard pentru a tipări bonurile fiscale. Aceasta oferă o opțiune convenabilă și flexibilă, deoarece nu este necesară utilizarea unei imprimante fiscale dedicate.

Pe lângă tipărirea bonurilor, **modulul fiscal ISFiscalCloud oferă și posibilitatea de a transmite bonurile fiscale către clienți prin SMS sau Email**. Aceasta înseamnă că puteți trimite bonurile direct către clienți în format digital, evitând astfel tipărirea fizică. Această opțiune poate fi benefică din punct de vedere ecologic și al eficienței, permițând economisirea de hârtie și

simplificarea procesului de oferire a bonurilor către clienți.

Ce sarcini rezolvă Modulul Fiscal?

- Înregistrarea și imprimarea bonurilor fiscale;
- Generarea și imprimarea rapoartelor fiscale;
- Imprimarea bonurilor și a rapoartelor pe o imprimantă POS obișnuită;
- Transmiterea bonurilor fiscale către clienți prin SMS/Email;
- Transmiterea bonurilor fiscale și a rapoartelor în sistemul guvernamental MEV;
- Validarea bonurilor fiscale online.

În ceea ce privește costurile:

- 70 lei abonament lunar pentru aplicație;
- 0,45 lei pentru SMS, legat de expedierea bonului fiscal electronic.

Astfel, pentru a stimula aplicarea echipamentelor de casă și control de tip sisteme informatice cu sau fără dispozitive electronice, a fost accentuată opțiunea aplicării acestora, inclusiv pentru entitățile din sector întreprinderilor mici și mijlocii. Astfel, a fost accentuat faptul că odată cu utilizarea e-bonului, comerciantul nu va mai fi obligat să imprime bonul de casă/documentul fiscal pe suport de hârtie, iar dacă cumpărătorul solicită această opțiune, să-l primească în SMS sau pe e-mail.

Modificarea în cauză va facilita trecerea treptată la documente electronice, reieșind din faptul că agenții economici vor fi stimulați să economisească cheltuielile aferente procurării imprimantelor, deservirii acestora, hârtiei etc. Totodată, trecerea nu va fi bruscă, astfel încât furnizorii de sistemele informatice ce includ dispozitive și imprimante fiscale, să se poată adapta modificărilor. Scopul final care se urmărește, este trecerea completă la utilizarea e-bonului de către agenții economici, mai ales în contextul faptului că cea mai mare parte a populației dispune de număr de telefon.

Ca exemplu, pentru un agent economic cu filiale în majoritatea localităților din țară, dar care are toate oficiile teritoriale computerizate – costul economiei ar fi de peste 12 mln. lei anual – cu impact real asupra costurilor serviciilor, capacitatea de investiție și asupra salariului angajaților. Pentru o singură unitate comercială, costurile unui terminal constituie între 4-6 mii plus întreținerea, care vor fi înlocuite cu un abonament de 75 de lei lunar pentru soluția digitală, ce nu va necesita procurarea unui echipament suplimentar, orice tabletă sau telefon mobil înglobând cu ușurință aceste funcționalități.

- **Eliminarea incertitudinilor legate de deschiderea și deținerea conturilor la furnizori de servicii de plată internaționali și platforme intermediare**

Un subiect intens discutat în comunitatea de afaceri, și în mod special al celor ce practică eComerțul sau realizarea de servicii și soluții pe platforme digitale, este despre faptul, dacă agenții economici rezidenți urmează să obțină autorizarea BNM privind deschiderea unor conturi în cadrul platformelor intermediare PayPal, Payoneer, Toptal, UpWork, Tap2Pay, etc.. De exemplu, PayPal conform legislației Luxemburgului are statut de bancă. O asemenea interpretare ar face imposibil accesul agenților economici mici la sistemele de plată internaționale, fapt ce ar face imposibilă încasările plăților de la clienții nerezidenți. Din punct de vedere fiscal, în cazul în care toate mijloacele bănești obținute de contribuabil din comercializarea de mărfuri, prestarea de servicii, etc., sunt înregistrate în conturile bancare, luate la evidență fiscală de către Serviciul Fiscal de Stat, și reflectate la venituri, riscuri de evaziune și impedimente nu apar.

- **Excluderea limitării de utilizare a identificării la distanță (eKYC) doar a cetățenilor RM**

În procesul de amendare a Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, prin art.5¹ s-a limitat utilizarea eKYC dor la „persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova”. Autorul propune introducerea suplimentar a sintagmei „sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene”, cu scopul de a deschide calea investitorilor europeni, care prin inițiativa *Contactless business in Moldova*, ar dori să dezvolte afaceri în țara noastră la distanță – prin mijloace digitale. Cerințele pentru identificarea electronică la distanță sunt inspirate din practica europeană, face uz de documentele biometrice europene și demonstrează standarde înalte de securitate.

- **Extinderea cercului de persoane/entități ce pot activa în calitate de reprezentanți ai registratorilor de stat, în scopul înregistrării companiilor/persoanelor juridice**

Prin aceste modificări se urmărește scopul de a extinde cercul de persoane care pot intermedia și oferi serviciile de înregistrare a persoanelor juridice/companii. Ținând cont de nivelul de expertiză juridică și complexitatea măsurilor de protecție în oficiile notariale, bănci comerciale, etc., se propune oferirea acestor entități a dreptului de a intermedia colectarea de dosare și remitere ASP pentru înregistrare a persoanelor juridice, în cazul întrunirii condițiilor impuse de autoritatea abilitată în acest sens cu funcțiile de înregistrare – Agenția Servicii Publice.

Propunerea este determinată de necesitatea de a facilita antreprenoriatul și face cât mai accesibil aceste servicii antreprenorilor, atât teritorial, cat și funcțional. ASP utilizează asemenea instrumente Centrele Unificate de Prestare a Serviciilor Publice și este pe calea de a implementa noul Registru al persoanelor juridice, care prin esență admite mobilizarea unui număr mai mare de agenți de înregistrare și/sau interacțiune bazată pe RSUD, dar și deschiderea API, iar sectorul privat este deschis pentru oferirea la pachet a unei game mai largi de servicii antreprenorilor.

La ghișeele entităților de drept privat, antreprenorul ar putea să fie asistat la: alegerea formei juridice și deschiderea companiei, acordarea de identitate digitală (semnătură electronică avansată și calificată), accesul la finanțare, identificarea parteneri de afaceri, servicii de contabilitate, fiscalitate, HR și juridice, consultanță în afaceri, optimizare de procese (inclusiv introducerea de soluții digitale pentru managementul relației cu clienții, de administrare a afacerilor, stocurilor, etc.), soluții customizate pentru magazine online, pregătire dosare de participare la achiziții publice, obținerea de subvenții, pregătire a exporturilor, etc.

- **Eliminarea necesității raportării numărului de persoane cu dizabilități în companii și utilizarea datelor existente în resursele informaționale ale MS**

Conform art. 34 din Legea 60/2012, angajatorii, indiferent de forma de organizare juridică, care conform schemei de încadrare a personalului au 20 de angajați și mai mult, creează sau rezervează locuri de muncă și angajează în muncă persoane cu dizabilități, de cel puțin 5% din numărul total de salariați.

Totodată, angajatorii asigură evidența cererilor (a documentelor anexate la acestea) ale persoanelor cu dizabilități care s-au adresat pentru a fi angajate în muncă într-un registru separat de strictă evidență, care va conține înregistrări privind deciziile de angajare sau refuz, cauzele refuzului, contestațiile etc.

Alin. 5 al aceluiași articol stipulează că angajatorii informează obligatoriu agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă despre: a) locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități, în termen de 5 zile de la data la care au fost create/rezervate; b) ocuparea de către persoanele cu dizabilități a locurilor de muncă care au fost create/rezervate, în termen de 3 zile de la data la care au fost ocupate.

Codul Contravențional prevede că încălcarea legislației privind încadrarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități se sancționează cu amendă de la 180 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Problema invocată de sectorul privat la acest subiect:

- Menținerea în statele de personal a unui loc de munca vacant pentru angajarea persoanelor cu dizabilități este defectuos pentru entitățile private care au posibilitatea de a modifica la necesitate statele de personal fără a avea în ele ocupații vacante pentru careva perspective de angajare.

- O alta problema cu care se confruntă companiile private este faptul că persoanele care se angajează nu doresc ca angajatorul să afle despre dizabilitățile sale (care nu sunt vizibile), simțindu-se cumva discriminate și nu acceptă ca să fie raportate la Agenția teritorială pentru ocuparea forței de muncă.

Se propune excluderea necesității informării Agenției teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, iar datele despre sănătatea persoanei (dizabilitățile) să fie accesate de instituțiile de stat prin intermediul platformei MConnect (ANOFM vs Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă)), în cazul în care conform legii trebuie să aibă acces la ele, dar nu sa fie o povară pentru mediul de afaceri.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Amendamentele propuse nu au drept scop direct armonizarea legislativă cu UE, totuși în mare parte transferă bune practici europene în legislația RM cu scopul de îmbunătățire a mediului de afaceri, promovare a economiei digitale și a comerțului electronic.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost dezvoltat de MDED pe platforma Consiliului Economic pe lângă PM, cu participarea activă a Asociației Companiilor din domeniul TIC și suportul financiar al GIZ Moldova, precum și cu larga participare a mediului afaceri – atât la etapa identificării problemelor, cât și la etapa de elaborare a soluțiilor, fiind discutat public pe platforma Consiliului Economic, la inițiativa MDED.

În conformitate cu procedurile stabilite pentru transparența în procesul decizional în elaborarea actelor normative, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale și comerțului electronic), a fost plasat pe portalul guvernamental www.particip.gov.md pe 26 ianuarie 2024 - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/11924, la data de 31.07.2024 proiectul a fost plasat pentru consultare publică (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12916) .

Analiza Impactului de Reglementare, a fost avizată pozitiv în GL al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în ședința publică din 6 februarie 2024.

De asemenea, proiectul a fost preavizat de către Ministerul Justiției (Aviz nr.04/2-1446 din 15.02.24) și Ministerul Finanțelor (Aviz nr.15/3-06/85 din 19.03.24), fiind aliniat conform recomandărilor prealabile, iar o parte considerabilă din propuneri fiind separate și promovate ca propuneri pentru proiectul Politicii bugetar-fiscale 2025.

În conformitate cu art. 32 alin. (1)-(3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate pe 29 iulie 2024, iar ulterior a fost supus expertizei și avizării repetate.

Urmare a recepționării și procesării avizelor, a avut loc un șir de consultări cu instituțiile vizate și identificate soluții de compromis pe marginea mai multor subiecte propuse, au fost eliminate o serie de propuneri pentru care nu s-a identificat consens, iar versiunea actualizată a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative a fost definitivată și plasată pentru consultare publică repetată (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14267).

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru expertiza juridică și cea anticorupție.

Ulterior au fost recepționate expertizele din partea Centrului Național Anticorupție (nr. 06/2/23107 din 26.12.2024) și Ministerul Justiției (nr. 04/2-11440 din 26.12.2024), fiind înaintate propuneri de îmbunătățire și ajustare a proiectului din punct de vedere tehnic legislativ, asigurând interpretarea corectă a prevederilor actului normativ. Astfel, toate obiecțiile și propunerile expuse în cadrul expertizelor au fost acceptate, proiectul fiind ajustat, cu expunerea acestora în tabelul de sinteză și propuneri.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Modificările propuse vizează o serie de legi și acte normative secundare, deja existente, pentru intrarea în vigoare a cărora Guvernul va rezerva o perioadă de tranziție de 3 luni pentru ajustările ulterioare. Cadrul juridic vizat:

- Codul Contravențional nr. 218/2008;
- Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală;
- Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor;
- Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali;
- Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe;
- Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi;
- Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară;
- Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, art.5¹
- Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului;
- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;

-Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea proiectului de lege nu este necesitate de a elabora, modifica sau abroga acte normative secundare ale Guvernului.

Secretar de Stat

Michelle ILIEV

SINTEZA
la proiectul lege pentru modificarea unor acte normative
(*susținerea economiei digitale și serviciilor electronice*)
număr unic 665/MDED/2024

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Cancelaria de Stat <i>Aviz. Nr. 30-69-9015</i>	1	Ca urmare a examinării <i>proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale)</i> , în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele. Potrivit proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale), se propune ajustarea unor Legi în scopul eliminării constrângerilor identificate în dezvoltarea economiei digitale și a comerțului electronic, în mod prioritar: clarificarea regimului juridic și fiscal al nomazilor digitali; a măsurilor stimulatorii pentru atragerea specialiștilor IT în alte sectoare ale economiei naționale și în autorități publice; pentru eliminarea barierelor în calea adopției facturii fiscale electronice și a bonului electronic; actualizarea aspectelor fiscale ale activității economice a persoanelor juridice din Republica Moldova pe platformele internaționale digitale; îmbunătățirea regimului asigurării sociale a salariaților rezidenților parcurilor pentru tehnologia informației. În acest context, comunicăm lipsă de obiecții de ordin conceptual, totodată, aferent rigorilor de tehnică legislativă proiectul urmează a fi ajustat în corespundere cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.	S-a luat act
	2	Art.I din proiect, în dispoziția de modificare se va indica sursa republicării Codului fiscal, după cum urmează: „(republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2017, 78-84, art.100)”. Obiecție valabilă și pentru Art.VIII din proiect, la indicarea sursei de publicare/republicare a Legii propuse spre modificare.	Se acceptă

Ministerul Finanțelor Aviz nr. 15/3- 03/207/1305 din 14.08.2024	3	La Art.II și Art.IV textul de modificare propus, se va ajusta conform art.54 alin. (1) lit.a) din Legea nr.100/2017, prin care conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Se acceptă
	4	În aceeași ordine de idei, se consideră oportună ajustarea Art.III și Art.V din proiect în corespundere cu prevederile art.55 alin. (5) din Legea nr.100/2017, care menționează că în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.	Se acceptă
	5	Art.VI, Art.VIII și Art.IX din proiect, cu trimitere la sursa de publicare la Legea propusă spre modificare se va ține cont de alin.(1) art.55 din Legea nr.100/2017, care specifică că în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. În acest context, se va revedea sursa de publicare/republicare a legii propuse spre modificare precum și indicarea denumirii depline al acestuia. Or, Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor a fost republicată recent în Monitorul Oficial, 2024, nr.122-124, art.195.	Se acceptă
	6	Se propune corelarea prevederilor Art.I pct.2 din proiect, care reglementează completarea Codului Contravențional cu Art. VI pct.1 prin care se propune completarea art.6 din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor cu lit.c1), în vederea concretizării „refuzului neemiterii sau neînмânării de către vânzător/prestator a bonului de casă ”. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare obiecțiile și recomandările formulate conform rigorilor de elaborare a actelor normative	Propunere exclusă
	7	<i>Cu referire la nota informativă</i> Nota informativă urmează a fi ajustată conform formatului nou, aprobat prin Legea nr.49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative), ce modifică Legea cu privire la actele normative nr.100/2017, care a intrat în vigoare la data de 5 iulie 2024.	Se acceptă
	8	<i>Cu referire la proiectul de lege</i>	Propunere exclusă

	La art. I , pct.2 după cuvintele „bonul de casă” de completat cu textul „/document fiscal sau alt document, care confirmă faptul cumpărării produsului sau prestării serviciului”.	
9	La art. II , ce vizează completarea art.6 din <i>Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi</i> (în continuare – „ <i>Legea nr.845/1992</i> ”), propunem după cuvântul „acestuia” de completat cu textul „, , pentru depunerea/retragerea de numerar într-un/din cont de plăți, la executarea unei operațiuni de plată în vederea achiziționării de bunuri sau servicii, dar nu mai mult de 1000 lei.”.	Se acceptă
10	De asemenea, completarea propusă la <i>Legea nr.845/1992</i> este una ambiguă ce generează neclarități și erori de interpretare. Totodată, autorul urmează să argumenteze în Nota Informativă scopul modificării pentru a exclude interpretări defectuoase ale acestora și care sunt cauzele necesității de completare a dreptului societății cu norma dată. În același timp, se subînțelege din textul proiectului Analizei impactului de reglementare că propunerea dată vine să ofere posibilitatea de eliberare a numerarului la utilizarea cardurilor bancare de către persoanele fizice în unitățile comerciale ce dețin POS terminale. Astfel, ținem să evidențiem faptul că unul din obiectivele <i>Legii nr.34/2024 privind efectuarea decontărilor în numerar și pentru modificarea unor acte normative</i>, este dezvoltarea utilizării plăților fără numerar. În acest context, având în vedere limitele legii prenotate de utilizare a numerarului în economie, se consideră necesar revizuirea propunerii respective prin prisma legii menționate, întru asigurarea realizării obiectivului major de reducere a plăților fără numerar și stimularea utilizării instrumentelor de plată fără numerar.	Se acceptă Scopul acestei propuneri coincide cu cel enunțat de MF în avizul său. Suntem de acord și avem ca scop reducerea numerarului din economie, dar menționăm faptul că pentru micii comercianți din localitățile rurale, comisioanele bancare aplicate pentru tranzacțiile prin POS terminale sunt semnificative, astfel aceștia evită să folosească POS terminalele. Prin această inițiativă, de fapt se urmărește eliminarea unei bariere în utilizarea cardului prin lipsa de instrumente simple de accesare a propriilor resurse financiare. În timp, când posesorul cardului nu se va ciocni cu bariere la accesarea propriilor resurse, va recurge tot mai des la achitări cu cardurile bancare, astfel se va atinge scopul final de diminuare a numerarului în economie. Doar

		măsurile restrictive nu aduc efectul scontat, cetățenii ori evită cardurile, ori extrag salariul/pensia integral, mergând ”la raion”
11	La art. IV , propunem ca art.5 alin.(7) din <i>Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești</i> , să fie completat cu lit. l) care va avea următorul conținut: „l) dacă valoarea datoriei de până la 5.000 lei cumulativ are termenul de prescripție expirat.”.	Se acceptă
12	La art. V , proiectul de hotărâre prevede substituirea sintagmei „umanitare sau religioase” cu sintagma „umanitare, religioase sau de nomazi digitali”, în timp ce versiunea actuală a pct.4 din Anexa nr.2 la <i>Legea nr.1593/2002</i> , stipulează expres sintagma „umanitare, de voluntariat sau religioase”. Prin urmare, se propune de adus în concordanță propunerile înaintate la pct.4, pentru a evita excluderea din greșeală a „activității de voluntariat”.	Se acceptă
13	La art. VI: 1) la pct.1 după cuvântul „neînмânării” propunem de completat cu textul „, , netransmiterii la numărul de telefon sau adresa electronică (e-mail), în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică, ori în cadrul sistemului sau platformei electronice de management,”; 2) la pct.2 ce vizează modificarea art.9 lit.f) din <i>Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului</i> (în continuare - „<i>Legea nr.105/2003</i>”), propunem lit.f) să fie expusă în următoarea redacție: „f) să înмâneze bon de casă/document fiscal emis pe suport de hârtie, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică ori în cadrul sistemului sau platformei electronice de management, sau un alt document care confirmă faptul cumpărării produsului, conform unui regulament aprobat de Guvern,”;	Propunere exclusă Se acceptă

3) la pct.3 și pct.5 din proiect, după cuvintele „bonul de casă” de completat cu textul „/document fiscal sau alt document, care confirmă faptul cumpărării produsului”;

4) propunem completarea proiectului de act normativ, în partea ce ține de modificarea *Legii nr.105/2003*, cu un punct nou care va avea următorul cuprins: „Articolul 10, lit.f) va avea următorul cuprins: „f) să înmâneze bon de casă/document fiscal emis pe suport de hârtie, sau să transmită în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică indicată, în cazul prezentării până la momentul achitării de către plătitor a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică ori în cadrul sistemului sau platformei electronice de management, sau un alt document care confirmă faptul prestării serviciului, conform unui regulament aprobat de Guvern;”.

5) Totodată, aferent propunerilor de completare/modificare a *Legii nr.105/2003*, menționăm următoarele.

Conform pct.21 din Regulamentul cu privire la Registrul unic al echipamentelor de casă și de control, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr.141/2019*, bon de casă (bon fiscal)/document fiscal este documentul primar generat în forma electronică și/sau emis de echipamentul de casă și de control pe suport de hârtie la efectuarea decontărilor bănești în numerar și/sau prin alt instrument de plată care atestă operațiunea economică și achitarea plății, eliberat obligatoriu plătitorului sau vizualizat – în cazul înregistrării în sistem sau pe platforma electronică de management, accesând adresa web recepționată de către plătitor în cadrul sistemului sau platformei electronice de management, sau transmis în formă electronică la numărul de telefon sau adresa electronică – în cazul prezentării, până la momentul achitării de către plătitor, a datelor privind numărul de telefon sau adresa electronică. Astfel, bonul de casă este documentul care atestă achitarea plății și să eliberează de către vânzător/prestator după primirea de la consumator/plătitor a mijloacelor bănești. Ținând cont de cele expuse, realizarea reglementărilor, stabilite în proiect, aferente dreptului consumatorului/plătitorului de a beneficia de bunul achiziționat sau de serviciul prestat fără plata contravalorii

Propunere exclusă

Se acceptă

Propunere exclusă

CNAM Aviz 01-02/5073 din 09.08.2024		acestui, în caz de refuz din partea vânzătorilor și/sau a prestatorilor de a înmâna bonul fiscal nu va fi posibil de realizat.	
	14	La Art. VIII , ce vizează modificarea <i>Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară</i> , remarcăm că potrivit prevederilor art.13 alin.(4) al <i>Legii nr.62/2008</i> , este necesară obținerea autorizației din partea Băncii Naționale a Moldovei (în continuare – BNM) pentru deschiderea conturilor la bănci nerezidente de către rezidenți. Totodată, la alin.(5) sunt prevăzute cazurile exceptate de la autorizarea BNM pentru deschiderea conturilor respective, unde eventual ar putea fi expusă propunerea autorului.	Se acceptă
	15	La art. IX , pct.4 ce vizează completarea <i>Legii nr.200/2010 privind regimul străinilor</i> , cu art.37 ² , considerăm oportun substituirea textului „certificatul de rezidență fiscală” de la alin.(3) lit.c) și alin.(4) lit.b) cu textul „actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine”, întrucât certificatul de rezidență fiscală nu atestă faptul că persoana juridică se află în procedură de insolabilitate sau lichidare.	Se acceptă
	16	Totodată, în legătură cu faptul că din proiectul inițial au fost excluse mai multe prevederi, urmează a fi revizuit și formularul tipizat al documentului de analiză a impactului.	Se acceptă
	17	Compania Națională de Asigurări în Medicină, în limita competențelor sale funcționale, comunică următoarele. <i>La art. II și V, ce prevăd instituirea obligației nomazilor digitali de a se asigura în mod individual, prin achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă:</i> Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală sunt stabilite în art. 5 alin. (1) din <i>Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală</i> . Astfel, conform principiului <i>obligativității</i> , asiguratul are, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile	Se acceptă parțial Acceptarea integrală a acestei obiecții ar însemna ca RM nu respectă asigurările de asistență medicală internaționale. Autorul avizului tratează nomazii digitali ca o nouă categorie de persoane asigurate. Nomazii digitali nu au dreptul de a se angaja în câmpul muncii din RM. Ei vor încasa salarii/venituri doar de la nerezidenți. Respectiv nu pot contribui în cotă procentuală și este rezonabil ca lor să li se ofere posibilitatea de a procura

	de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor, iar potrivit principiului <i>egalității</i> tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege. Statutul de persoană asigurată se acordă ca urmare a achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală de către persoanele indicate în anexa nr. 1 la <i>Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală</i> sau în sumă fixă de către persoanele indicate în anexa nr. 2 la legea prenotată ori prin includerea în una dintre categoriile de persoane neangajate asigurate de către Guvern. Numărul persoanelor asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală la finele anului 2023 a constituit 2 432 416 persoane, dintre care persoane asigurate în mod individual – 95 282. Ca pondere din totalul persoanelor asigurate, persoanele asigurate în mod individual reprezintă 3,9%. Relevăm că, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă au constituit 1,4% din totalul veniturilor acumulate în fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală în anul 2023. Conform prevederilor <i>Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024 nr. 420/2023</i>, pentru anul 2024 prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă a fost stabilită în mărime de 12636 lei, iar persoanele prevăzute în anexa nr. 2 la <i>Legea nr. 1593/2002</i> au beneficiat de reduceri semnificative la achitarea primei în sumă fixă până la 31 martie. În contextul celor expuse mai sus, includerea unei noi categorii de persoane asigurate în mod individual nu se susține, deoarece persoanele prevăzute în anexa nr. 2 la <i>Legea nr. 1593/2002</i> au o contribuție mică la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În același timp, evidența corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și aplicarea penalităților implică cheltuieli administrative majore, din care cauză nu se justifică includerea unei noi categorii de persoane asigurate individual în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală.	PAM în sumă fixă, fapt ce va contribui la majorarea plăților la BPN. În cazul în care nomadul digital deține dovada unei asigurări medicale internaționale valabile pe teritoriul RM, acesta nu are obligația de a achita polița în sumă fixă.
--	--	---

		Astfel, în proiect se va indica doar condiția de asigurare medicală facultativă pentru nomazii digitali. Corespunzător, din nota de fundamentare (analiza impactului de reglementare) se va exclude opțiunea privind asigurarea medicală locală a nomazilor, menținându-se doar argumentele cu referire la asigurarea facultativă a acestora.	
CNAS Aviz nr. 11188 din 02.08.2024	18	Cu referire la Art. XI., din proiect, propunerea de modificare a art. 16 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 privind parcurile pentru tehnologia informației, în special, majorarea bazei de calcul a prestațiilor sociale angajaților parcurilor pentru tehnologia informației de la 68% până la 90% din cuantumul salariului mediu pe economie prognozat pe anul respectiv, urmează a fi exclus, din următoarele considerente. În pct. 22 și 23 din Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului nu sunt prezentate argumente și calcule care ar justifica majorarea bazei de calcul (venit asigurat) a prestațiilor sociale angajaților rezidenților parcurilor pentru tehnologia informației de la 68% până la 90% din cuantumul salariului mediu pe economie prognozat pe anul respectiv. Argumentul precum că în anul 2022 doar 3396 angajați au beneficiat de prestații de asigurări sociale în sumă de 43.981 mii lei nu este relevant, deoarece nu pot fi comparate sumele prestațiilor sociale pe termen scurt de care au beneficiat angajații în anul de gestiune (<i>indemnizația paternală cu durata de 14 zile, indemnizația de maternitate cu durata de 126 zile, indemnizația pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani și indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă</i>), cu sumele contribuțiilor achitate în aceeași perioadă. Sistemul public de asigurări sociale mai prevede și asigurarea cu prestații de asigurări sociale pe termen lung, cum ar fi pensii și alte prestații de asigurări sociale. Astfel, ținând cont de vârsta medie a angajaților rezidenților parcurilor IT, efectul asigurării sociale va fi odată cu atingerea vârstei de pensionare (de peste 20-30 ani). În tabelul de mai jos este prezentat un calcul analitic în care s-a luat în considerare contribuția (54,7 % din impozitul unic) reflectată în Declarația cu privire la impozitul unic (Forma IU17) prezentată de către rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației în perioada ianuarie 2022 - mai 2024 comparativ cu plătitorii care calculează, declară și achită contribuții de asigurări sociale, reieșind din tarifele de 24% și de 29% la salariu și alte recompense (conform pct. 1.1 din	Se acceptă redacția propusă de MMPS prin avizul nr.08/4244 din 12.08.2024

anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale). Pentru plătitorii prevăzuți la pct. 1.1 din anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999, baza de calcul a prestațiilor de asigurări sociale este și venitul asigurat din care se calculează și se achită contribuțiile de asigurări sociale (salariul și alte recompense).

nr. d/o	Perioada/anul	2022	2023	Ianuarie-mai 2024
1	Salariul mediu lunar prognozat (lei)	9900	11700	13700
2	Numărul mediu a persoanelor asigurate/angajați la rezidenții parcului IT (persoane)	18072	20737	21603
3	Suma anuală a contribuției declarată în Forma IU17 (lei)	432 271 655.34	555 450 167.60	272 432 462.00
4	Suma lunară a contribuției per persoana (suma anuală a contribuției/nr. luni/nr. persoanelor asigurate) (lei)	1 993.28	2 232.12	2 522.17
5	Baza lunară de calcul a prestației estimată la tariful de 24% (suma lunară a contribuției per persoana /24%) (lei)	8 305.35	9 300.51	10 509.05
6	Baza lunară de calcul a prestației estimată la tariful de 29% suma lunară a contribuției per persoana/29%)(lei)	6 873.39	7 696.97	8 697.15

7	Baza lunară de calcul a prestației stabilită de legislație, în raport de 68% din salariul mediu lunar prognozat(lei)	6 732.00	7 956.00	9 316.00
8	Raportul între baza lunară de calcul a prestației estimată la tariful de 24% și salariul mediu lunar prognozat) (%)	83.89	79.49	76.71
9	Raportul între baza lunară de calcul a prestației estimată la tariful de 29% și salariul mediu lunar prognozat) (%)	69.43	65.79	63.48

Reieșind din tabel, raportul de 68% dintre baza de calcul a prestațiilor și salariul mediu lunar prognozat stabilit în art. 15 al Legii nr. 77/2016 privind parcurile pentru tehnologia informației se află în limitele raportului estimat luând în considerație contribuțiile calculate de către plătitorii care achită contribuții reieșind din tarifele de 24% și 29% (rândurile 8 și 9).

Este de menționat, că pe parcursul anilor 2022 -2024 valoarea acestor indicatori este în scădere. Potrivit Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului anexat la proiectul de lege, în continuare se prevede modificarea modului de calculare a impozitului unic, care va duce la micșorarea acestuia, respectiv și a contribuției de asigurări sociale (54,7% din impozitul unic) virate la bugetul asigurări sociale de stat.

În contextul celor relatate și întru respectarea principiilor contributivității, egalității și solidarității specificate în art. 3 al Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, care stau la baza sistemului public de asigurări sociale, considerăm inoportună majorarea bazei de calcul a prestației de asigurări sociale angajaților rezidenților pentru tehnologia informației prin majorarea raportului procentual la cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul respectiv.

		Informăm că în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale parvin multiple adresări a cetățenilor, angajați a rezidenților a parcurilor pentru tehnologia informației, care manifestă dezacordul și invocă discriminare în limitarea bazei de calcul pentru calcularea prestațiilor sociale. Prin urmare, întru neadmiterea afectării drepturilor persoanelor asigurate de toate riscurile sociale se propune excluderea contribuției de asigurări sociale de stat din componența impozitului unic și calcularea acesteia conform principiilor generale aferente sectorului privat – 24% din salariul și alte recompense a persoanei. Astfel, baza de calcul pentru prestațiile de asigurări sociale va fi egală cu venitul asigurat al persoanei. Conform datelor Biroului Național de Statistică câștigul salarial mediu lunar pe activitatea economică “Activități de servicii în tehnologia informației” pentru anul 2022 constituie 37 115,40 lei.	
MAI Aviz nr. 30/3246 din 08 august 2024	19	Ministerul Afacerilor Interne urmare a examinării proiectului de lege <i>pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MD/2024)</i>, (în continuare - <i>proiect</i>), vă comunicăm după cum urmează. În procesul elaborării proiectelor de acte normative, se va ține cont, în mod obligatoriu, de regulile de tehnică legislativă care rezultă din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, în special: la pct. 1 din Art. I din proiect - „1. Se exclude alin. (4) din articolul 561”, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții;	Se acceptă
	20	Art. II - luând în considerare că se completează articolul cu un text nou, este corectă utilizarea sintagmei „se completează cu <i>textul</i>” și nu „cu cuvintele” (a se atrage atenția la faptul că <i>textul</i> este format din mai multe cuvinte, semne de punctuație și caractere speciale între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze);	Se acceptă
	21	Art. VIII și pct. 1 din Art. XII – se sugerează substituirea cuvântului „<i>propoziție</i>” cu cuvântul „<i>sintagma</i>”; - la pct. 2 din Art. XII și Art. XIII – cuvintele „<i>se introduc</i>” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea se vor substitui cu cuvintele „<i>se completează cu</i>”.	Se acceptă

MMPS Aviz nr.08/4244 din 12.08.2024		La elaborarea proiectului de lege, se recomandă consultarea prevederilor art. 54 din Legea 100/2017, îndeosebi ce ține de respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	
	22	Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024) și în limitele competenței funcționale comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri și obiecții: La dosarul de însoțire a proiectului: 1.1 Textele aferente dosarului de însoțire a proiectului urmează a fi actualizate prin prisma prevederilor art. 54 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> .	Se acceptă
	23	La nota informativă: 2.1 Întrucât proiectul nu vine să clarifice, ci să introducă o nouă categorie de cetățeni străini (nomazii digitali) și prevederi aferente regimului acestora pe teritoriul Republicii Moldova, se propune ca în tot textul notei exprimarea <i>de clarificare a regimului cetățenilor nomazi</i> , urmează a fi expusă în sensul introducerii unei noi categorii de străini.	Se acceptă
	24	2.2 La secțiunea 2, autorul menționează că norma propusă la <i>Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități</i> presupune intenționarea realizării optimizării procedurii de raportare a numărului de persoane cu dizabilități în companii, în timp ce la secțiunea 4 este menționat că aceasta presupune „ eliminarea necesității raportării”. Se atrage atenția asupra faptului că <i>eliminarea raportării nu</i> presupune optimizarea procedurii, ci excluderea în întregime a pasului respectiv. Prin urmare, autorul urmează să aducă modificările corespunzătoare la proiectul actului normativ și notă.	Se acceptă
	25	2.3 Din cele menționate la secțiunea 4 la norma propusă privind „Oferirea posibilității de colectare și eliberare a numerarului la utilizarea cardurilor bancare de către persoanele fizice în unitățile comerciale ce dețin POS terminale” autorul specifică că aceasta va duce concomitent la „eficientizarea circulației numerarului și descurajării operațiunilor în numerar;”, se propune reexaminarea consecințelor normei propuse, pentru a oferi o imagine clară asupra ce exact se urmărește eficientizarea sau descurajarea utilizării numerarului. Totodată, argumentul	Se acceptă

	„excluderii riscurilor de amendă a antreprenorilor, inclusiv a celor ce nu cunosc despre aceste obligații” nu se consideră a fi pertinent și nu prezintă o pondere pentru excluderea unor norme din motiv că antreprenorul nu își cunoaște obligații. În cazul dat, autorul ar putea lua în considerare efectuarea analizei unei opțiuni alternative pentru eliminarea problemei, cum ar fi desfășurarea unor campanii de informare și educare.	
26	La analiza impactului: 3.1 Atât pe parcursul analizei impactului, cât și a notei informative, autorul menționează operarea unor modificări aferente echivalării activității de curierat cu activitatea desfășurată de zilieri, însă având în vedere că proiectul de Lege nu aduce modificările menționate la Legea nr. 22/2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri, autorul urmează să ajusteze dosarul de însoțire a proiectului actului normativ.	Se acceptă
27	3.2 Pe parcursul analizei impactului de reglementare, în ce privește introducerea unei noi categorii de străini – nomazii digitali, se face referire la faptul că noua categorie de cetățeni străini obține o viză și abia ulterior permisul de ședere. Însă, proiectul actului normativ nu stabilește regimul de eliberare a vizelor pentru categoria de cetățeni străini menționați, practică implementată de statele menționate în analiza impactului. Prin urmare, se deduce faptul că nomazii digitali sunt obligați să obțină permisul de ședere până la intrarea în țară. Având în vedere regimul de vize pentru unele state, acest lucru ar putea împiedica scopul proiectului de a „crea condiții necesare pentru a face țara noastră o destinație favorabilă” pentru această categorie de străini. Totodată, se recomandă re-examinarea practicilor statelor menționate la secțiunea 1, compartimentul b), din considerentul identificării unor incoerente ale cuantumurilor salariilor enunțate (câteva ex: Estonia – 4.500€; Croația – 2.870€, iar în cazul în care străinul are intenția la o ședere cu o durată mai mare de 12 luni să prezinte dovadă a unui minim de 34.440€ disponibile pe contul său; Cehia – (CZK 60,530) aprox. 2.400€, în plus doar un cetățean din Australia, Japonia, Canada, Republica Coreea, Noua Zeelandă, Taiwan, SUA sau Regatul Unit poate solicita includerea în Programul „Digital Nomad”; iar Cipru a stabilit cota de 500 de permise de ședere pentru nomazii digitali). Totodată, se consideră utilă reflectarea expres în proiectul actului normativ a reglementărilor aferente procedurilor de schimbare a statutului	Se acceptă Categoria nouă este introdusă la art. 31 din Legea 200/2010 care prevede că străinul care a intrat pe teritoriul Republicii Moldova în baza unei vize de lungă ședere are dreptul să solicite permisul de ședere în calitate de nomad digital.

	de ședere pe teritoriul țării a nomazilor digitali sau a opțiunii de restricționare în schimbarea statutului pentru unele cazuri (ex. schimbarea statutului în primul an de aflare pe teritoriul Republicii Moldova în calitate de nomad digital).	
28	3.3 Suplimentar la cele enunțate supra, se impune necesitatea reevaluării impactului economic, prin utilizarea datelor veridice, nu a numărului de hashtag-uri pe rețelele de socializare, conform pct. 9 la <i>Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative</i> .	Se acceptă
29	3.4 La secțiunea 1, compartimentul b), cât și în dosarul de însoțire a proiectului, urmează a fi excluse referirile la proiectul Ministerului Afacerilor Interne cu privire la regimul străinilor în Moldova (nr. unic 890/MAI/2023) (https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobareaproiectului-de-lege-privind-regimul-strainilor-in-republica-moldova/10930), întrucât proiectul de act normativ se află la etapa de consultări, și nu aduce obligativitatea efectuării modificărilor normative până la intrarea în vigoare a acestuia. Totodată, se atrage atenția asupra faptului că proiectul menționat nu a inclus în varianta inițială, dar nici cea finală, reglementări aferente regimului de intrare și ședere a nomazilor digitali.	Se acceptă
30	3.5 În ce privește probleme invocate la propunerea de eliminare a adevărîței Inspectoratului General pentru Migrație privind atribuirea IDNP-ului pentru persoana fizică nerezidentă, se constată că problema ar putea fi soluționată nu prin eliminarea divergenței, ci prin asigurarea interoperabilității registrelor administrate de Agenția Servicii Publice, opțiune care nu a fost supusă analizei.	Se acceptă
31	3.6 Se propune enunțarea clară a costului abonamentului lunar pentru utilizarea Modulului Fiscal, întrucât acesta variază de la 70 la 75 de lei pe parcursul analizei impactului. Totodată, deși a fost menționată stabilirea costului de 0,45lei pe SMS pentru expedierea bonului la secțiunea 1, acesta nu a fost reflectat ca drept impact la secțiunea 4 a analizei, unde este menționat doar faptul că norma propusă oferă „economii considerabile pentru agentul economic”. Totodată, deși prevederile proiectului stabilesc eliberarea bonului inclusiv în format electronic, acestea nu prevăd, însă, modul în care costurile aferente abonamentului și eliberării bonurilor sunt stabilite.	Se acceptă

	3.7 Se recomandă actualizarea cadrului juridic inclus în compartimentul e) la secțiunea 1	Se acceptă
32	3.8 Secțiunea 3 urmează a fi actualizată, prin efectuarea analizei opțiunii „de a nu face nimic” la celelalte norme propuse prin prezentul proiect, întrucât cele 4 analizate nu redau imaginea de ansamblu a tuturor normelor propuse, care sunt cel puțin XIV la număr.	Se acceptă
33	3.9 La secțiunea 4, compartimentul d), textul „vin să elimine niște bariere” se completează cu textul „din calea digitalizării”, întrucât prevederile proiectului vin să creeze oportunități pentru inovația tehnologică.	Se acceptă
34	3.10 Se propune completarea compartimentului a), la secțiunea 5, cu toate instituțiile relevante implementării prevederilor proiectului, ex: IGM, ASP, MF, ISSPNPS, etc. Totodată, compartimentul urmează a fi completat cu descrierea organizării implementării prevederilor propuse. Totodată, pe parcursul analizei nu au fost reflectate și estimate costuri aferente procesului de eliberare a vizelor și permiselor de ședere pentru nomazii digitali.	Se acceptă
35	3.11 La compartimentul b), secțiunea 5, punctul 9. Urmează a fi exclus, întrucât acesta nu poate fi cuantificat, iar indicatorul de performanță aferent normei reglementării regimului nomazilor digitali este stabilit la pct. 3, din compartiment.	Se acceptă
36	La proiectul de lege: 4.1 La art. VI , alin. 2., textul „confirmă faptul cumpărării produsului,” se completează cu textul „prestării serviciilor,”	Propunere exclusă
37	4.2 Se propune excluderea normei propuse la art. IX , alin. 6, prin care se propune excluderea prezentării avizului autorității competente în domeniul tehnologiilor informaționale și înlocuirea acesteia cu declarația pe propria răspundere a administratorului companiei. Prin prisma celor enunțate de autorul proiectului la secțiunea 1, compartimentului b), precum că membrii Comisiei din cadrul MDED nu sunt în măsură să aprecieze profilul social și riscurile aferente securității naționale ale cetățenilor străini specialiști în domeniul tehnologiilor informaționale, se propune dezvoltarea unei colaborări cu Inspectoratul General pentru Migrație pentru eliminarea problemei invocate, întrucât, administratorul companiei în mod cert se va afla în imposibilitatea evaluării riscului securității și ordinii publice.	Nu se acceptă Mecanismul curent de emitere a unui aviz este unul absolut formal, deoarece MDED nu are pârghii și competențe de a preveni genul dat de riscuri, dar nici de a-și asuma costurile de readmisie. În schimb, se propune responsabilizarea angajatorului, aceasta fiind o practică general acceptată.

38	4.3 La Art. X – Considerăm inoportune modificările propuse la Alineatul (5), articolul 34 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial, 2012, Nr. 155-159 art. 508) și propunem modificarea acestuia, după cum urmează: <i>(5) Angajatorii informează obligatoriu subdiviziunea teritorială pentru ocuparea forței de muncă în a cărei rază își au adresa juridică sau în a cărei rază este adresa locului de muncă despre locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități, în termen de 5 zile de la data la care au fost create/rezervate, iar alineatul (7) Articolul 34 din Legea nr. 60/2012 nu va fi supus modificărilor.</i> Conform modificărilor prevederilor art.14 al Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (prin LP302 din 26.10.23, MO404-407/31.10.23 art.703; în vigoare 31.01.24), angajatorii contribuie la realizarea politicilor privind ocuparea forței de muncă prin: „a1) publicarea listei locurilor de muncă devenite vacante pe portalul www.angajat.md, inclusiv a locurilor de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități, în termenul menționat la lit. b), fără obligativitatea informării în scris a subdiviziunii teritoriale; b) informarea, în scris, prin fax, prin poșta electronică a subdiviziunii teritoriale în a cărei rază își are adresa juridică sau în a cărei rază este adresa locului de muncă, despre toate locurile de muncă devenite vacante inclusiv despre locurile de muncă vacante create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități, în termen de 5 zile lucrătoare de la data la care au devenit vacante, conform modelului aprobat de către Agenția Națională.” Or, agenții economici au mai multe opțiuni de informare a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu privire la locurile vacante. În același timp menționăm că opțiunea propusă de autor privind preluarea de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a informației privind locurile de muncă vacante de pe platforma MConnect nu este fezabilă, deoarece această nu conține astfel de informații.	Se acceptă parțial Se propune următoarea redacția de compromis: <i>(5) Angajatorii informează despre locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în condițiile art.14 al Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj</i> Articolul citat de MMPS oferă alternative angajatorilor, cum ar fi publicarea informației respective pe www.angajat.md, iar redacția propusă de MMPS nu corespunde textului din Legea nr.105/2018. Considerăm oportun ca soluția de alternativă prevăzută de Legea nr.105/2018 să se regăsească și în Legea nr.60/2012 Se acceptă în privința eliminării pct. 2 din Art. X
39	4.4 La art. IX, alin. 4., se propune revizuirea normei prin care se propune prezentarea actului ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței la lit. b), alin. (2), art. 37² de către nomazii digitali, prin prisma regimurilor de intrare în țară a cetățenilor străini, inclusiv a regimului de viză	S-a luat act

ASP
Aviz nr. 01/513 din
26.08.2024

	stabilit. Suplimentar, la alin. (3), lit. a) și b) se propune ca din contractul de muncă să rezulte și declarația notarială să conțină mențiunea că nomadul digital poate lucra la distanță prin utilizarea mijloacelor de telecomunicații. Acest lucru permite asigurarea faptului că accesul la platformele de lucru ale cetățeanului străin nu vor fi restricționate din motiv de securitate, situații des întâlnite în cazurile în care lucrul persoanei are tangențe cu procesarea/operarea datelor cu caracter personal sau secretele comerciale. În ce privește norma propusă la alin. (5) din art. 37² urmează a fi examinată opțiunea acordării permisului de ședere pe un termen inițial mai scurt, de exemplu cu o durată de până la 1 an de la expirarea vizei, ulterior, la prelungirea permisului de ședere cetățeanului străin să se acorde dreptul de obținere a unui permis de ședere pe o durată de până la 2 ani.	
40	4.5 La art. XI se propune ca norma să fie expusă după cum urmează: „Legea nr. 77/2016 privind parcurile pentru tehnologia informației (Monitorul Oficial, 2016, Nr. 157-162 art. 318), cu modificările ulterioare, la art. 16, alin. (1) textul „68%” se substituie cu textul „90%”.”	Se acceptă
41	Agenția Servicii Publice a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și, în limita competențelor funcționale, comunică că susține proiectul cu următoarele propuneri.	S-a luat act
42	1.La Art. VII – Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: - cuvântul „automat” de substituit cu sintagma „din oficiu”; - textul „în alte registre ținute de Agenția Servicii Publice” de substituit cu textul „deținute în alte registre publice”, - textul „creată de aceasta cu statut de sucursală” de exclus, deoarece potrivit prevederilor art. 240 alin. (3) din Codul civil, sucursala nu este persoană juridică. Este de menționat că, conținutul actelor de constituire ale diferitor forme de organizare ale persoanelor juridice este reglementat prin legile speciale. Prin urmare, în cazul survenirii modificărilor în datele respective (ex. denumirea, sediul), persoana juridică este obligată să depună la organul înregistrării de stat cererea de înregistrare a modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice. Numai prin art. 17 alin. (2) din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, la decizia adunării	Se acceptă

	generale a asociațiilor, datele care se conțin în hotărârile de modificare pot fi înregistrate doar în Registrul de stat al persoanelor juridice, fără a fi necesară și modificarea statutului societății cu răspundere limitată. Respectiv, prin introducerea alin. (11) în art. 16 din Legea nr. 220/2007, obiectivul expus în Nota informativă și Analiza de impact nu va avea finalitatea scontată din motivele expuse supra. Totodată, potrivit art. 78 alin. (1) din Codul administrativ, procedura administrativă se finalizează prin efectuarea unei operațiuni administrative sau prin emiterea unui act Nr. 01/513 din 26.08.2024 La nr. 18-69-8537 din 29.07.2024 administrativ individual, respectiv încheierea unui contract administrativ. În speță, în cazul modificării datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice este necesară emiterea în acest sens a unei decizii de către registratorul în domeniul înregistrării de stat	
43	1. la Art. IX – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor: - pct.3 (modificări la art.36¹) și pct.4 (completarea cu un nou art.37²) – recomandăm revizuirea listei de documente, care urmează să fie prezentate de străin, prin prisma cerințelor art.6 alin.31 din Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, care statuează că: „Participanții publici sunt obligați să asigure prestarea serviciilor fără a solicita documente în cazul în care datele conținute în aceste documente sunt disponibile în resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate”. În acest sens, sugerăm a completa art. 36¹ alin. (2) lit. b) cu posibilitatea verificării statutului străinului solicitant în calitate de asociat/acționar/beneficiar efectiv prin intermediul Platformei de interoperabilitate MConnect, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect).	S-a luat act Este necesară poziția IGM/MAI
44	De asemenea, considerăm necesară revizuirea valorii minime a investițiilor în scopul racordării acesteia cu valoarea indicată la art. 36¹ alin. (3) din proiect.	Se acceptă
45	Totodată, în scopul modernizării serviciului public privind „Înregistrarea de stat a unităților de drept”, precum și în contextul armonizării legislației naționale la prevederile Directivei (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și proceselor digitale în dreptul societăților comerciale, propunem completarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative	S-a luat act

(dezvoltarea economiei digitale) cu amendamente operate la Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Scopul principal al propunerilor înaintate și finalitățile urmărite constau în modernizarea serviciului de „Înregistrare de stat a unităților de drept”, prin aplicarea principiilor de reinginerie a serviciilor publice, statuate în Metodologia privind reingineria serviciilor publice, aprobată prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr.598-A din 10.08.2020 (Metodologia privind reingineria serviciilor publice (gov.md)), și anume: 1. Centrarea pe beneficiarii serviciilor publice; 2. Servicii accesibile și incluzive; 3. Prestarea serviciilor prin canale multiple; 4. Standardizarea și simplificarea serviciilor; 5. Solicitarea datelor o singură dată; 6. Utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciilor publice.

De asemenea, una dintre finalitățile urmărite constă în crearea cadrului legal pentru utilizarea soluțiilor TIC în prestarea serviciului în cauză, în scopul facilitării interacțiunii la distanță între organul înregistrării de stat cu beneficiarii de servicii, cu schimbarea accentelor de la interacțiunile tradiționale (pe hârtie) la cele prin mijloace de comunicare electronică și, corespunzător, valorificarea la maximum a rezultatelor actuale ale dezvoltării tehnologice.

În urma examinării practicilor actuale și a prevederilor cadrului legal se constată mai multe aspecte fundamentale în privința circulației documentelor în format electronic:

- O mare parte din fluxul de documente în cadrul autorităților publice și între autorități nu este digitalizat. Pentru a garanta ca autoritățile și instituțiile publice să emită acte și documente primordial în format electronic, este necesar ca o mare parte a fluxului de documente să fie digitalizată. Pentru atingerea acestui scop se impune ca autoritatea în cauză să recepționeze (la maximum posibil) în format electronic cereri și documente, să opereze pe intern cu documente în format electronic, precum și în raport cu alte autorități/instituții implicate în proces și nu în ultimul rând să lucreze cu dosare electronice și arhivă electronică.
- În aceste scopuri se impune amplificarea utilizării semnăturii electronice între autorități și instituții publice, pe de altă parte facilitarea obținerii și utilizării semnăturii electronice de către persoane fizice și juridice de drept privat.
- Este important de a delimita mai clar documentele ce pot circula doar cu semnătură electronică de documentele în format electronic ce nu necesită această

semnătură (copii scanate ale documentelor oficiale, orice alte documente/formulare ce nu necesită semnătură olografă sau pot fi semnate ulterior, etc.), cu scopul ca ultimele să fie utilizate pe scară cât mai largă.

- În raport cu cadrul normativ existent este important nu doar de a completa legile orizontale cu prevederi în privința documentelor în format electronic și regimul acestora, dar și de a depista și elimina prevederi ce constrâng autoritățile să folosească doar documente pe suport de hârtie, doar modalități tradiționale de comunicare (ex: poșta convențională) și nu admit utilizarea unei varietăți mai mari de căi de comunicare.

Se înaintează următoarele propuneri suplimentare de modificare a Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali

1. La Articolul 2: noțiunea „act de constituire” va avea următorul cuprins:
 „act de constituire - document prin care se constituie persoana juridică și care desemnează înscrisul unic, cât și contractual de constituire și/sau statutul;” din noțiunea „ghișeu unic la înregistrarea de stat”, cuvintele „perfectarea actelor de constituire,” se exclud; din noțiunea ”întreprinzător individual inactiv”, cuvintele „nu are sucursale” se exclud;

se introduc patru noțiuni noi cu următorul cuprins: ”decizia registratorului în domeniul înregistrării de stat - act ce certifică înregistrarea de stat a constituirii, reorganizării, dizolvare, suspendării sau reluării activității persoanelor juridice, sucursalelor acestora, a faptului modificării actelor de constituire ale persoanelor juridice, înscrierii datelor în Registrul de stat, precum și obținerii și încetării de către persoanele fizice a calității de întreprinzător individual, a constituirii și încetării activității gospodăriilor țărănești (de fermier), sau după caz, refuzul motivat a înregistrării de stat;

procedura online a înregistrării de stat – procedura înregistrării de stat a persoanei juridice și a întreprinzătorului individual, care se derulează integral prin mijloace electronice;

Se acceptă

Nu se acceptă

Atât timp cât procedura de înregistrare de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali este prevăzută de Legea nr.160/2011 în calitate de un act permisiv și, respectiv, Legea nr.160/2011 nu prevede posibilitatea emiterii deciziilor, nu putem accepta această definiție.

Se acceptă

	formular – tip de act constitutiv - model de act constitutiv ce cuprinde un set predefinit de clauze și care se poate utiliza în procedura de înregistrare a persoanelor juridice, inclusiv și online în conformitate cu prevederile prezentei legi; formular – tip - model de cerere sau alt document utilizat în procedura de înregistrare.”	
	2. Articolul 3 se completează la final cu următorul enunț: „Nu sunt supuși înregistrării în Registrul de stat profesioniștii ale căror organizare, funcționare și evidență sunt reglementate prin acte normative speciale”.	Se acceptă
	3. Articolul 4: la alineatul (4) cuvintele „ , precum și altor servicii prevăzute la art.35,” se exclude; la alineatul (7), cifrele ”1, 2 și 4” se substituie cu cifra ”2”; alineatul (8) se expune în următoarea redacție: ”(8) În cazul refuzului neîntemeiat din partea solicitantului de a primi documentele conform serviciului solicitat pe suport de hârtie, precum și în cazul emiterii deciziei motivate de refuz a înregistrării, plata nu se restituie.”	Se acceptă
	4. Articolul 5 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Dacă documentele depuse pentru înregistrarea de stat nu corespund cerințelor legale pentru constituirea persoanei juridice, sucursalei acesteia, precum și a întreprinzătorului individual, registratorul în domeniul înregistrării de stat apreciază că sunt necesare și alte informații sau documente pentru soluționarea cererii, acesta suspendă procedura administrativă, conform prevederilor Codului administrativ nr.116/2018.” Propunerea data rezultă din cerința legală prevăzută la art.62 al Codului administrativ, și se impune reglementarea posibilității de suspendarea a termenului de înregistrare.	Nu se acceptă Atât timp cât, procedura de înregistrare de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali este prevăzută de Legea nr.160/2011 în calitate de un act permisiv și, respectiv, Legea nr.160/2011 nu prevede posibilitatea emiterii deciziilor, nu putem accepta această definiție.
	5. Articolul 7: alineatul (1): literele c), c1) și e) se exclude; se completează cu litera g) cu următorul cuprins: „g) alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea constituirii.”	Se acceptă

	Dat fiind faptul că, Legea nr. 220/2007 reglementează procedura generală privind înregistrarea persoanelor juridice, este necesară completarea articolelor ce prevăd lista documentelor ce se depun pentru înregistrarea de stat, pentru înregistrarea modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali, precum și pentru suspendarea sau reluarea activității, cu o prevedere generală referitoare la prezentarea și altor acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării respective. 6. Articolul 8: la alineatul (1): litera b) se completează în final cu următoarea propoziție: „Actul de constituire al persoanei juridice, actul adițional privind modificarea actului de constituire al persoanei juridice și regulamentul sucursalei se depun în 2 exemplare.” litera c) se exclude; la alineatul (21) după cuvântul „română” se completează cu cuvintele ”de către un traducător certificat”; alineatul (22) se abrogă; se completează cu alineatul (23) cu următorul cuprins: „(23) Organul înregistrării de stat pune la dispoziția solicitanților pe pagina sa web oficială și pe portalul guvernamental, formulare – tip pentru formele de societăți comerciale și modele de cereri în limba română, ce se utilizează în procedura de înregistrare, inclusiv online.” În scopul aducerii în concordanță cu Directiva (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a	Nu se acceptă Nu este clară necesitatea depunerii actelor în 2 exemplare Nu se acceptă Se acceptă Nu se acceptă Dacă alineatul (22) se abrogă, nu este clară posibilitatea prezentării copiilor documentelor în cazul în care solicitantul a optat pentru înregistrarea online Se acceptă parțial Utilizarea formularelor nu va fi obligatorie: „(23) Organul înregistrării de stat pune la dispoziția solicitanților pe pagina sa web oficială și pe portalul guvernamental, formulare – tip pentru formele de societăți
--	--	--

	Consiliului din 20 iunie 2019, se propune completarea art. 2 și art. 8 cu norme privind obligația organului înregistrării de stat de a pune la dispoziția solicitanților pe pagina sa web oficială și pe portalul guvernamental, formulare – tip pentru formele de societăți comerciale și modele de cereri în limba română, ce se utilizează în procedura de înregistrare, inclusiv online.	<i>comerciale și modele de cereri în limba română, ce pot fi folosite de solicitanți în procedura de înregistrare, inclusiv online.”</i>
	7. La articolul 9 alineatul (7), cuvintele „sau c)” se exclud.	
	8. Articolul 11: la alineatul (1), cuvântul „respingere” se substituie cu cuvântul „refuz”; se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) În cazul examinării cererii depuse pentru înregistrarea online, apar suspiciuni de fals cu privire la identitatea solicitantului, a reprezentantului acestuia sau a oricărei alte persoane, a căror identitate este verificată în procedura de înregistrare, registratorul în domeniul înregistrării de stat solicită prezența fizică a acestora.” În scopul racordării la prevederile Directivei (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019, art. 11 se propune a fi completat cu un alineat nou care reglementează posibilitatea ca, în cazul în care la examinarea cererii depuse pentru înregistrare online, apar suspiciuni de fals cu privire la identitatea solicitantului, a reprezentantului legal al acestuia sau a oricăror altor persoane a căror identitate urmează a fi verificată în procedura de înregistrare, potrivit legii, registratorul în domeniul înregistrării de stat este în drept să solicite prezența fizică a acestora.	Nu se acceptă Se acceptă Se acceptă
	9. Articolul 12: la alin. (2), textul „și Legea nr.81-XV din 18 martie 2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător” se exclude.	Se acceptă

	la alineatul (3): litera c), a patra poziție se abrogă; litera d¹) va avea următorul cuprins: „d¹) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea constituirii;” alineatul (31) va avea următorul cuprins: ”(3¹) Pentru înregistrarea sucursalelor persoanelor juridice străine, pe lângă documentul prevăzut la alin. (3) lit. b), se depun următoarele documente: a) regulamentul sucursalei, care trebuie să conțină următoarele date: - denumirea sucursalei, sediul acesteia (adresa poștală, numărul de telefon/fax, adresa electronică), genurile de activitate desfășurate de sucursală; - împuternicirile persoanei care exercită funcții de administrare a sucursalei; - denumirea, forma juridică de organizare, sediul, genurile de activitate și mărimea capitalului social al persoanei juridice străine; - mențiunea privind legislația statului sub incidența căreia se află persoana juridică străină; b) copia actului de constituire al persoanei juridice străine și extrasul din registrul în care este înregistrată persoana juridică străină, traduse în limba română, legalizate în modul stabilit de lege; c) situația financiară a persoanei juridice străine potrivit ultimei perioade de raportare.” Deoarece în redacția actuală a art.12 din Legea nr.220/2007 unele prevederi care, la momentul de față, trebuie să se conțină în regulamentul sucursalei, de facto urmează să fie incluse în Registrul de stat, au fost propuse modificări în partea ce ține de documentele necesare pentru înregistrarea de stat a sucursalelor, precum și datele ce urmează să conțină regulamentele acestora. Totodată, din art.12 al Legii nr.220/2007 se propune excluderea avizului Comisiei Naționale a Pieței Financiare la înregistrarea sucursalelor asociațiilor de economii și împrumut și se propune o prevedere generală referitoare la prezentarea și altor acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării sucursalelor.	Nu se acceptă Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări
46	8. La articolul 13 alineatul (1) litera e), cuvintele „emisă de instanța judecătorească sau de executorul judecătoresc” se substituie cu cuvintele „emisă, după caz, de instanța judecătorească, executorul judecătoresc sau altă autoritate abilitată”.	Nu se acceptă Nu este clar care altă autoritate poate să interzică înregistrarea unei persoane juridice

47	9. Articolul 15 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Documentele prevăzute la alin.(1) se arhivează de organul înregistrării de stat și în formă electronică, într-un format care permite citirea și căutarea pe calculator, inclusiv sub formă de date structurate. Documentele și informațiile depuse pe suport de hârtie sunt convertite în format electronic de organul înregistrării de stat”. În scopul aducerii în concordanță cu Directiva (UE) 2019/1151 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019, la art. 15 au fost propuse completări privind arhivarea dosarelor de evidență ale persoanelor juridice și ale întreprinzătorilor individuali și în format electronic.	Se acceptă
48	10. Articolul 17: literele c1) și c2) se abrogă; articolul se completează cu litera c3) cu următorul cuprins: „c3) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării modificărilor.”.	Se acceptă
49	11. La articolul 18, alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: ”e) alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea înregistrării suspendării”	Nu se acceptă Nu există claritate care alte acte pot fi necesare pentru înregistrarea suspendării sau reluării
50	12. Articolul 19: denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Articolul 19. Mențiuni și notări în Registrul de stat”; se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Organul înregistrării de stat efectuează în Registrul de stat notarea cazurilor prevăzute de Codul civil și alte acte normative, inclusiv rectificarea și radierea acesteia.” În temeiul art.435-437 al Codului civil, precum și art.27, art.30, art.36, art.401 și art.471 din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, se propune completarea Legii nr.220/2007 cu norme care ar reglementa notarea, inclusiv se propune completarea Anexei la lege cu serviciul privind notarea, rectificarea notării și radierea notării, la cerere, în Registrul de stat. La fel, va fi asigurată vizualizarea publică a informației privind notarea în RSUD pe pagina web oficială a organului înregistrării de stat, precum și va fi reflectată în extrasul eliberat din Registrul de stat.	Se acceptă
51	13. La articolul 22, alineatul (15) se abrogă.	Se acceptă
52	14. Articolul 23 alineatul (4), litera b) se expune în următoarea redacție: „b) hotărârea de dizolvare și desemnare în calitate de lichidator”.	Se acceptă

53	15. La articolul 26, alineatul (3) și alineatul (5), cifra „3” se substituie cu cifrele „14”.	Nu se acceptă Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări
54	16. Articolul 26 ¹ : denumirea articolului va avea următorul cuprins: „Articolul 26 ¹ Radierea din Registrul de stat a persoanei juridice care și-a suspendat activitatea” pe tot cuprinsul articolului, cuvintele „sau întreprinzătorul individual”, „sau a întreprinzătorului individual”, „și întreprinzătorilor individuali” se exclud; la alineatul (3), pronumele „îl” se substituie cu pronumele „o”; la alineatul (4), cuvântul „cărui” se substituie cu cuvântul „cărei”, cuvântul „radiat” se substituie cu cuvântul „radiată”. la alineatul (6), cuvântul „/acestuia” se exclude; la alineatul (7), cuvântul „restabiliți” se substituie cu cuvântul „restabilite”. În conformitate cu prevederile art.18 al Legii nr.220/2007, înregistrarea suspendării/reluării activității de antreprenariat este prevăzută doar pentru persoanele juridice, pe când întreprinzătorii individuali nu cad sub incidența prevederilor în cauză. Reieșind din prevederile legale, este necesară modificarea art. 261 din legea vizată, astfel încât să fie radiate din Registrul de stat doar persoanele juridice care și-au suspendat activitatea și nu au depus, la expirarea termenului de suspendare a activității, cereri de reluare a activității în modul prevăzut de lege.	Se acceptă
55	Articolul 33: la alineatul (1): la litera i), acronimul “(IDNP)” se exclude; litera i³) va avea următorul cuprins: „i³) numele, prenumele, data nașterii, numărul de identificare personal, domiciliul beneficiarului efectiv/beneficiarilor efectivi, țara de reședință, cetățenia, detaliile intereselor generatoare de beneficii deținute, astfel cum este prevăzut în Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;” litera q²) va avea următorul cuprins: “q²) interdicțiile aplicate, după caz, de instanțele judecătorești, executorii judecătorești sau alte autorități abilitate;”;	Se acceptă Se acceptă Nu se acceptă Nu este clar ce altă autoritate poate să interzică înregistrarea unei persoane juridice

	la litera q3) textul „cu privire la deschiderea, modificarea, suspendarea și închiderea conturilor bancare curente și” se exclude; se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins: „m¹) numele, prenumele, numărul de identificare personal ale membrilor organelor de conducere, supraveghere și control;” se completează cu litera t¹) cu următorul cuprins: „t¹) notări prevăzute la art.19 alin.(3);” alineatul (2): litera a) în final se completează cu cuvintele „ , adresa electronică”; litera d1) se abrogă; se completează cu litera d²) cu următorul cuprins: „d²) notări prevăzute la art.19 alin.(3);” alineatul (4) se abrogă. Se propune completarea datelor Registrului de stat cu datele privind numele, prenumele, numărul de identificare personal ale membrilor organelor de conducere, supraveghere și control, notările, precum și datele privind beneficiarii efectivi ai întreprinzătorilor individuali, după cum prevede Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului	Nu se acceptă Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se ia act Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări Se acceptă Se ia act Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări
56	20. La articolul 341 , alineatul (2), după cuvintele “capital social”, precum și în final se completează cu cuvântul “notări”	Se acceptă
57	21. La articolul 36 alineatul (11), cuvintele „o dată pe an” se substituie cu cuvintele” cel puțin o dată la trei ani”;	Nu se acceptă Nu este clară argumentarea și necesitatea acestor modificări

BNM
Aviz nr. 31-
001/6/4254 din
23.08.2024

58	22. Anexa: compartimentul II se completează cu pozițiile 3 și 4 cu următorul cuprins:		Se acceptă
	3	Acordarea, la solicitarea clientului, a asistenței la întocmirea: a) actului de constituire al persoanei juridice; b) actului adițional privind modificarea actului de constituire	
	4	Notarea, rectificarea notării sau radierea notării, la cerere, în Registrul de stat	689
	compartimentul “III. Furnizarea informației”: la prima poziție, cuvintele „obiectul principal” se substituie cu cuvântul “genurile”, iar la final se completează cu cuvântul „ , notarea”. poziția a 8-a se exclude		Se acceptă Se acceptă
59	Este de menționat că, la momentul actual, se atestă un nivel scăzut al culturii juridice a societății. Ca suport pentru persoanele fizice și juridice, care planifică să deschidă afaceri, în proiect se propune completarea anexei la Legea nr. 220/2007 cu servicii precum: acordarea, la solicitarea clientului, a asistenței la întocmirea actului de constituire al persoanei juridice, precum și a actului adițional privind modificarea actului de constituire, în vederea acordării suportului cetățenilor și facilitării accesului și adaptării la serviciile publice, inclusiv, la distanță		Se acceptă
60	Având în vedere, că informația din Registrul de stat și din actele de constituire ale persoanei juridice sau ale persoanei fizice întreprinzător individual se eliberează de către organul înregistrării de stat atât prin extras din RSUD, cât și prin certificat privind constatarea unui fapt sau copii ale actelor de constituire, se propune excluderea serviciului privind familiarizarea la sediul organului înregistrării de stat sau la sediile structurilor teritoriale ale acestuia cu documentele din dosarul de evidență al persoanei juridice sau al întreprinzătorului individual înregistrat.		Se acceptă
61	Prin prezenta, urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), remis spre avizare prin scrisoarea nr. 18-69-8537 din 29 iulie curent, Banca Națională a Moldovei comunică următoarele. La art.I din proiect, prin care se modifică Codul Contravențional nr.218/2008, propunem analiza oportunității revizuirii conținutului anunțului prevăzut la		Propunere exclusă

	art.344 alin.(3) lit. b1) din Codul Contravențional nr.218/2008, deoarece specificarea în anunț a dreptului consumatorului de a beneficia de bunul achiziționat sau de serviciul prestat fără plata contravalorii acestuia este contradictorie și pare irealizabilă. În practică, inițial are loc achitarea de către consumator a bunului, încasarea de către vânzător a banilor, apoi eliberarea bunului. În acest sens, considerăm că anunțul trebuie să prevadă nu numai dreptul consumatorului de a beneficia de bunul achiziționat sau de serviciul prestat fără plata contravalorii acestuia (în cazul în care vânzătorul nu a eliberat bonul de casă), dar și obligația vânzătorului de a returna consumatorului banii încasați de la acesta. De asemenea, propunem introducerea unei prevederi corelative, care s-ar referi la cazul de ne-returnare de către vânzător sau prestator a mijloacelor bănești achitate de către consumator, în cazul ne-eliberării sau neînrmânării bonului de casă. Totodată, este relevantă și stabilirea unui mecanism practic de aplicare a acestor măsuri, atât în privința vânzătorului/prestatorului, cât și a cumpărătorului/consumatorului, pentru minimizarea riscurilor de abuz din partea ambelor părți. În același context, sugerăm examinarea Nr. 31-001/6/4254 23.08.2024 2 oportunității de revizuire și a modificărilor corespunzătoare propuse la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor (Art.VI din proiect).	
62	La art.II din proiect, propunem expunerea modificării la art.6 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, după cum urmează: “să efectueze eliberări de mijloace bănești în numerar astfel cum este prevăzut la art.2 alin.(2) pct.5) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică” – propunere care reiese din cadrul european și național legat de servicii de plată, în special art.2 alin.(2) pct.5) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (legea ce transpune Directiva (UE) 2015/2366, (în continuare-„PSD2”) și presupune posibilitatea retragerii mijloacelor bănești doar în contextul unei achiziții, având în vedere obligativitatea aplicării cerințelor privind autentificarea utilizatorului instrumentului de plată (de ex. codul PIN la carduri de plată). În plus, redacția propusă păstrează neutralitatea normei din perspectiva tehnică. Atenționăm că, serviciul dat urmează a fi limitat doar la retrageri de bani, având în vedere nota informativă a proiectului care descrie doar retragerile de numerar, practica europeană în acest sens care limitează acest serviciu doar la retrageri	Se acceptă

	(art.3 lit.(e) din Directiva PSD2), precum și că depunerile de mijloace bănești generează un risc sporit de spălare a banilor și finanțării terorismului. La fel, serviciile de depunere și retragere de numerar care nu respectă prevederea vizată supra, sunt pasibile de autorizare din partea Băncii Naționale a Moldovei conform Legii nr.114/2012. De asemenea, dorim să subliniem că, în perioada 2021-2022, Agenția de Guvernare Electronică, împreună cu Ministerul Finanțelor, a elaborat un proiect de modificare a Regulamentului privind exploatarea echipamentelor de casă și de control pentru decontări în numerar și/sau prin alte instrumente de plată, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 141/2019. Acest proiect avea același scop ca și cel urmărit de MDDE prin propunerea curentă. În consecință, vă sugerăm să consultați informațiile și opiniile acestor instituții.	
63	De asemenea, propunem completarea art.II cu pct.2, după cum urmează: ”Articolul 7¹ va avea următorul cuprins: „Articolul 7¹. Obligația privind acceptarea plăților fără numerar 1. Agenții economici (cu excepția asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de creditare nebancară) sunt obligați să asigure acceptarea plăților fără numerar în lei moldovenești prin prestatorii de servicii de plată licențiați de Banca Națională a Moldovei. Această obligație trebuie îndeplinită până la 1 iulie a anului următor, în cadrul subdiviziunilor fizice (cu excepția rețelelor de comerț ambulant) unde, în anul calendaristic precedent, veniturile din vânzări cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii prin intermediul echipamentelor de casă și control au depășit suma de 500000 de lei. Prezenta obligație se extinde și asupra furnizorilor de servicii ale societăților informaționale.” 2. Prevederile punctului 1 nu se aplică în cazul în care în subdiviziunile respective achitarea plăților a fost efectuată exclusiv, fără numerar, cu excepția celor efectuate de băncile licențiate”. Se propune ca acest articol să fie neutru din punct de vedere al tehnologiilor utilizate pentru efectuarea plăților fără numerar. Adițional, recomandăm evaluarea posibilității reducerii semnificative a limitei veniturilor din vânzări necesare pentru implementarea metodelor de plată fără numerar, având în vedere apariția pe piață a noilor tehnologii la prețuri reduse.	Se acceptă

	În plus, precizăm că, începând cu 31 iulie 2024, ca alternativă la cardurile de plată, instituțiile bancare și non-bancare licențiate în Republica Moldova au extins portofoliul de servicii de plată pentru clienții săi prin introducerea plăților instant MIA pentru afaceri, pentru plățile efectuate în lei moldovenești. Plățile prin MIA QR permit cumpărătorilor să plătească rapid la casele de marcat prin simpla scanare a codului comerciantului, direct de pe telefonul mobil sau aplicația financiară. De asemenea, MIA permite efectuarea plăților prin link unic, furnizat de prestatorul de servicii. Acest link direcționează cumpărătorul către o pagină de plată securizată, unde va selecta aplicația financiară dorită și va confirma tranzacția. Comercianții pot încorpora linkul de plată în magazinele electronice. În acest context, plățile efectuate prin MIA au costuri mult mai reduse decât plățile prin terminale POS, atât în ceea ce privește conectarea și echipamentele (0 lei față de aproximativ 600 euro pentru un POS, plus întreținerea lunară de aproximativ 200 lei), cât și comisioanele (0,8% fix față de aproximativ 2%), asigurând astfel accesul liber la serviciile de acceptare a plăților oferite de prestatorii de servicii de plată (bănci, societăți de plată, societăți emitente de monedă electronică). Suplimentar celor comunicate mai sus, vă informăm că pe lângă sistemele de plăți cu carduri și sistemul MIA, prestatorii de servicii de plată licențiați nebancari oferă servicii de acceptare a plăților în cadrul sistemelor proprietaie, iar la 1 februarie 2025 vor intra în vigoare prevederile privind interfețele de acces ale prestatorilor de servicii de plată („open banking”) din Legea nr.209/2022, fapt care susține necesitatea stabilirii neutralității din punct de vedere tehnic al propunerii Băncii Naționale, cât și necesitatea reevaluării (în scopul micșorării) limitei necesare pentru implementarea metodelor de plată fără numerar de către comercianți.	
64	La Art.IV din proiect, potrivit celor expuse în documentul de analiză a impactului de reglementare, completarea propusă la art.5 alin. (7) din Legea nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe are drept scop stabilirea unui plafon rezonabil pentru nerepatrierea mijloacelor bănești în cazul exportului de marfă pe platformele de comerț electronic internaționale. În acest context, propunem	Se acceptă

	specificarea expresă că plafonul de 5000 lei se aplică în cazul exportului de marfă pe platformele de comerț electronic internaționale și stabilirea unui termen pentru care acest plafon se aplică.	
	La Art.VII din proiect, se propune reevaluarea redacției ("altă persoană juridică creată de aceasta cu statut de sucursală") și precizarea mai exactă a intenției autorului, în condițiile în care sucursalele nu au statut de persoană juridică	Se acceptă
65	Cu referire la modificările care se propun la art.13 din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară (art.VIII din proiect), la compartimentul 1 din documentul de analiză a impactului de reglementare „Definirea 5 problemei” se precizează că prin acest proiect se propune „Eliminarea incertitudinilor legate de deschiderea și deținerea conturilor de furnizori de servicii de plată internaționali” și se menționează despre obligația obținerii autorizației Băncii Naționale pentru deschiderea unor conturi în cadrul platformelor intermediare (PayPal, Payoneer, Toptal, UpWork, Tap2Pay). Notăm că, potrivit art.16 alin.(7) din Legea nr.62/2008, rezidenții pot deschide fără restricții conturi la prestatorii de servicii de plată nebancari nerezidenți. Autorizația Băncii Naționale este obligatorie numai în cazul în care rezidenții intenționează să deschidă un cont la un prestator de servicii de plată nerezident care are statut de bancă (deține o licență pentru desfășurarea activităților permise băncilor, de exemplu: PayPal Luxemburg). Astfel, modificarea propusă la art.13 alin.(4) al Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară nu poate fi acceptată, deoarece deschiderea conturilor la băncile nerezidente este o operațiune de capital supusă autorizării din partea Băncii Naționale, cu unele excepții prevăzute expres la alin.(5) al articolului în cauză. Este important de menționat că liberalizarea deschiderii de către rezidenți a conturilor bancare în străinătate, potrivit practicilor internaționale, se aplică la ultima etapă de liberalizare a operațiunilor valutare de capital. În cadrul asistenței tehnice externe de care a beneficiat recent (iunie a.c.) Banca Națională a Moldovei din partea FMI, a fost confirmată această abordare a Băncii Naționale în privința liberalizării respectivelor operațiuni. Prin urmare, propunem excluderea modificărilor la Legea nr.62/2008.	Se acceptă parțial Autorizarea de către BNM a deschiderii conturilor PayPal, Payoneer, etc. pe platformele digitale se cere a fi simplificată, deoarece prezintă un impediment serios pentru evoluția exporturilor electronice din Republica Moldova de bunuri și servicii și dezvoltarea economiei digitale orientate spre export.

66	Concomitent, atragem atenția că în proiectul de lege sunt stabilite anumite plafoane în euro, în acest sens fiind utilizată sintagma „euro echivalentul în lei moldovenești la cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei”. În scopul evitării unor interpretări echivoce, precum și asigurării utilizării unui limbaj uniformizat cu legislația valutară, propunem substituirea sintagmei respective cu textul „euro (sau echivalentul acestora în lei moldovenești) cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc.”	Se acceptă
67	Totodată, în referința la Legea nr. 62/2008 privind reglementarea se va substitui numărul articolului „496” cu numărul „859”	Se acceptă
68	Considerăm necesară substituirea cuvântului „insolvență”, la art.36 ² alin.(3) lit.c) și alin.(4) lit.b) din Legea nr.200/2010 (art. IX din proiect), cu cuvântul „insolvabilitate”, potrivit terminologiei prevăzut de Legea insolvenței nr. 149/2012. De asemenea, la alin.(3) al aceluiași articol se va preciza ”forma” investiției care se are în vedere, or prevederea la care se face referire descrie unele acte și nu forme ale investiției.,	Se acceptă
69	La Art.X din proiect, se va revede modificarea operată la alin.(7) de la art. 34 din Legea nr.60/2012, or înțelegem că urmează a fi exclusă referința la alin.(5), și nu la alin.(4) din același articol.	Se acceptă
70	La Art. XII , cu referire la completarea operată la art. 5 alin. (2), lit. b) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precizăm că legislația actuală prevede identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri rezonabile, adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, utilizând documente, date și informații relevante obținute dintr-o sursă sigură, astfel încât entitatea raportoare să aibă certitudinea că știe cine este beneficiarul efectiv și înțelege structura proprietății și structura de control a clientului. În aceste condiții, ținem să menționăm că legislația actuală transpune fidel standardele internaționale, în special, Recomandările 40 ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (<i>FATF-GAFT</i>) și Directiva (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, cu referire la cerințele de identificare și verificare a clienților și beneficiarilor efectivi ai acestora. Conform celor mai recente Rapoarte de evaluare națională a sistemului de prevenire și combatere a	Se ia act Considerăm aceste intervenții minore, care nu contrazic principiile enunțate în aviz, dar necesare pentru a evita interpretările. În primul caz, autorul indică că <i>”legislația actuală nu împiedică entitățile raportoare să obțină informație despre client și beneficiarii efectivi ai acestora din datele/registrele deținute de alte persoane decât o autoritate de stat, dacă legislația jurisdicției</i>

spălări banilor și finanțării terorismului ale Consiliului Europei (*MONEYVAL*)³ și a Forumului Global al OCDE, cerințele de identificare a clienților și a beneficiarilor efectivi ai acestora sunt recunoscute ca fiind implementate conform standardelor internaționale, necesitând îmbunătățiri minore pe alte dimensiuni decât cele abordate în modificarea propusă prin proiectul de lege.

Observăm că, în particular, autorul abordează problema deschiderii conturilor bancare a societăților cu răspundere limitată al cărui asociat este o persoană juridică din Statele Unite ale Americii sau alte țări care nu dețin registre oficiale comerciale și/sau registrele beneficiarilor. În această ordine de idei, menționăm că urmare a amendamentelor recente la Recomandarea 24 FATF și Nota interpretativă a acesteia, precum și declarației publice privind revizuirea Recomandării 24, prin care s-a cerut țărilor să prevină utilizarea abuzivă a persoanelor juridice pentru spălarea banilor sau finanțarea terorismului și să se asigure că există informații adecvate, exacte și actualizate cu privire la proprietatea efectivă și controlul persoanelor juridice, toate companiile create într-o țară ar trebui să fie înregistrate într-un registru al companiilor. Liderii G20 și-au luat angajamentele de a implementa în mod eficient standardele FATF privind proprietatea efectivă⁴. Țările G7 s-au angajat, de asemenea, să implementeze și să consolideze registrele informațiilor privind proprietatea efectivă a companiilor în jurisdicțiile respective.

Astfel, standardele internaționale în materia combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prevăd posibilitatea stabilirii beneficiarului efectiv prin mecanisme alternative, însă fără a denatura principiul asigurării transparenței depline a informației asupra beneficiarului efectiv al persoanei juridice, adică accesul eficient la informații adecvate, exacte și actualizate privind beneficiarul efectiv. Suplimentar, menționăm că legislația actuală nu împiedică entitățile raportoare să obțină informație despre client și beneficiarii efectivi ai acestora din datele/registrele deținute de alte persoane decât o autoritate de stat, dacă legislația jurisdicției vizate prevede astfel.

În concluzie, Banca Națională a Moldovei nu susține modificările la acest articol și consideră că respectiva modificare poate avea un impact negativ asupra implementării standardelor internaționale reflectate supra, fapt ce poate fi dedus și

vizate prevede astfel”, respectiv acesta este sensul primului amendament propus de autor.

	din Rapoartele de evaluare de țară de către instituțiile specializate internaționale (de ex: Consiliul Europei (<i>MONEYVAL</i>), Fondul Monetar Internațional (FMI), Banca Mondială, etc.).	
71	Adițional, cu referire la pct. 2 al Art.XII din proiect, remarcăm că autorul la descrierea problemei identificate „excluderea limitării de utilizare a identificării la distanță (eKYC) doar a cetățenilor Republicii Moldova”, abordează dificultatea stabilirii relației de afaceri de către instituțiile financiare ale Republicii Moldova cu clienți „asociați/acționari-persoane juridice din Statele Unite ale Americii”, deși prevederea propusă vizează doar „cetățeni ai statelor membrilor UE”. Per ansamblu, creează incertitudine opțiunea autorului de a opera cu sintagma „cetățeni ai statelor membre ale UE” și nu cu sintagma „nomazi digitali” (introdusă prin proiect), în contextul în care persoana nerezidentă care intenționează să desfășoare activitatea sa la distanță poate fi și oricare persoană fizică străină (nu neapărat cetățean al statelor membre UE).	S-a luat act Este necesar de evidențiat, că modificările propuse la Legea 308/2017 sunt două distincte, după cum urmează: pct.1 vine să faciliteze deschiderea conturilor bancare de către solicitanți care provin din țări unde nu există “Registrul de stat al persoanelor juridice” (aici, în calitate de exemplu au fost indicate Statele Unite ale Americii), astfel cum a fost descris de ambele părți în punctul precedent din Sinteză; și pct. 2 vine să permită PSP să stabilească relații cu clienții în baza identificării electronice nu doar cu cetățenii RM dar și cu cetățeni UE, unde cerințele eKYC impuse sunt asigurate de operatori calificați de servicii de încredere. Pe deasupra, referința la propunerea privind nomazii digitali, adusă de autorul avizului, nu este corectă, autorii proiectului urmând să revizuiască Nota de fundamentare pentru claritate.

Suplimentar, în contextul amendamentelor aduse proiectului de lege de modificare a Legii nr.308/2017, prin care a fost introdus art.5¹ (Legea nr.66/2023 privind modificarea unor acte normative), Banca Națională a Moldovei a reiterat că „în vederea protejării sistemului național financiar, conform propunerii Băncii Naționale a Moldovei, în baza unei analize efectuate și reieșind din posibilitățile tehnice existente, s-a convenit asupra reglementării posibilității identificării la distanță doar a cetățenilor Republicii Moldova”. Această cerință derivă din necesitatea gestionării adecvate a riscurilor asociate procesului de identificare a clienților și beneficiarilor efectivi ai acestora și a obligației legale de verificare corespunzătoare a identității acestora. Menționăm că, la moment, marea majoritate a băncilor se află la o etapă incipientă de implementare a unui sistem de identificare la distanță a clienților săi, fapt care (momentan) face imposibilă evaluarea de către Banca Națională a gradului de conformitate a acestora cu legislația aplicabilă. De asemenea, în privința altor entități raportoare, supravegheate de Banca Națională, menționăm că acestea nu au întreprins toate măsurile standard de identificare a clienților conform cerințelor actuale, fapt atestat și de evaluările periodice efectuate de către Banca Națională. Recent, Banca Națională a solicitat o urgentare a implementării adecvate a cerințelor de identificare a clienților și beneficiarilor efectivi ai acestora față de prestatorii de servicii de plată nebancari (Scrisoarea Băncii Naționale nr. din nr.28-01109/9/3625 din 16.07.2024).

De asemenea, menționăm că la moment nu există o interconectare cu platformele europene sau ale altor state care ar permite automatizarea verificării securizate a identității persoanelor, respectiv, entitățile raportoare vor fi imposibilitate de conformare cu cerințele în vigoare de identificare a clienților.

În aceste condiții, Banca Națională consideră că introducerea treptată și a altor categorii de persoane din alte state în procesul de identificare la distanță, la această etapă, este prematură, fiind posibilă revizuirea doar după implementarea de către entitățile raportoare eficient a cerințelor actuale, iar pe viitor - existând necesitatea suplimentară de dezvoltare a unui cadru și acces la platformele sigure interconectate cu bazele de date/registrele din statele europene din care se poate automatizat extrage/valida informația cu privire la identitatea persoanelor.

Nu se acceptă

Identificarea electronică a persoanei efectuată de un prestator de servicii de încredere calificat, astfel cum prevede Regulamentul (UE) nr. 910/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pe piața internă, și cu care s-a aliniat RM, asigură gradul necesar de siguranță.

Confirmă acest fapt o serie de evoluții din țara noastră care fără riscuri, vor permite curând identificarea la distanță a cetățeanului pe o platformă universală dezvoltată de Guvern. Recent, a fost încheiat un ciclu mai lung de pregătire a implementării platformei universale de identificare la distanță în RM, care urmează a fi lansată în achiziții publice foarte curând, de către BERD/Banca Mondială și care va fi una din platformele operate de AGE și oferită ca serviciu:

(i) Hotărârea de Guvern 977/2023 de stabilire a procedurii de identificare și verificare la

			distanță a identității unei persoane folosind soluția eKYC – aprobată de Guvern în data de 6 decembrie 2023) (ii) Hotărârea Guvernului 74/2024 privind conceptul, reglementarea și crearea serviciului eKYC - aprobată de Guvern în data de 24 ianuarie 2024. Prin această decizie, agenția EGov a fost desemnată ca implementator și deținător a platformei eKYC. (iii) Legea 58/2024 de modificare a Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (utilizarea eKYC pentru emiterea identității digitale) - aprobată de Parlament în lectura finală la 29 februarie 2024. (iv) Hotărârea Guvernului 291/2024 pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 324/2022 privind identitatea serviciilor guvernamentale și semnătura electronică mobilă - aprobată de Guvern în data de 24 aprilie 2024 Respectiv, această propunere legislativă la Legea 308, vine să definitiveze condițiile necesare, ca și investitorii străini în RM, de
--	--	--	--

		rând cu cetățenii moldoveni, inclusiv din diasporă, să poată deschide și administra o afacere în țară, inclusiv pentru deschiderea unui cont bancar. Din altă perspectivă, dacă acest lucru este permis prin legea 308 pentru cetățenii RM, nu vedem de ce s-ar considera cetățenii europeni un risc, fiind identificați pe baza biometriei de către operatori de servicii de încredere, cu tehnologii și proceduri spre care noi deocamdată doar tindem.
73	La art.XIII, prin care se modifică art.14 alin.(1) lit.p) din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Legea nr.202/2017), Banca Națională nu susține propunerea și nici argumentele expuse la pct.26 din documentul de analiză a impactului. Activitatea bancară este una specifică, motiv pentru care sfera activităților permise băncilor are caracter limitativ, fiind strict reglementate de art.14 alin.(1) din Legea nr.202/2017. Respectivul prevederi derivă din principiile internaționale aplicabile activității băncilor - de ex. Principiile de bază pentru o supraveghere bancară eficientă, Principiul nr. 4 – ”Activități permise”, care statuează că trebuie să fie foarte clar definit termenul de ”bancă”, precum și activitățile permise băncilor. În lumina acestui principiu, și la nivelul Uniunii Europene a fost stabilită lista exhaustivă a activităților permise băncilor - Anexa nr.1 din Directiva (UE) 2013/365, iar art.14 din Legea nr.202/2017 transpune fidel aceste prevederi. Totodată, art. 14 alin. (3) din Legea nr.202/2017 precizează că activitățile enumerate la alin. (1) din același articol acoperă și orice operațiuni, tranzacții, produse și servicii care se înscriu în sfera acestor activități sau pot fi asimilate acestora, inclusiv serviciile auxiliare acestor activități. În lumina abordărilor specifice sectorului, aceste activități/operațiuni trebuie să constituie părți	Nu se acceptă Autorul proiectului pretinde că o parte din servicii s-ar încadra în prevederile p.9 din Anexa 1 la Directiva (UE) 2013/36 și pot fi aplicate și în cazul RM: <i>”Consultanță acordată întreprinderilor cu privire la structura capitalului social, strategia industrială și alte aspecte conexe, precum și consultanță și servicii referitoare la fuziuni și achiziții de întreprinderi”</i> Aceste propuneri au fost aliniate cu autoritatea responsabilă de înregistrarea persoanelor juridice - ASP, după modelul CUPS-urilor, fără a transmite entităților

Ministerul Sănătății Aviz nr. 07/3141 din 12.08.2024		integrante sau prelungiri ale activităților menționate, care ar contribui la realizarea integrală a activităților, operațiunilor/tranzacțiilor respective. Argumentele expuse în pct.26 din documentul de analiză a impactului nu pot fi reținute și nu pot fi justificate, reieșind din natura și importanța sistemului bancar în stabilitatea financiară a unui stat. Băncile trebuie să se concentreze pe desfășurarea activității de intermediere financiară, oferind produse care să asigure nevoile financiare ale publicului, generând fluxuri financiare constante, cu un impact pozitiv asupra indicatorilor de profitabilitate și lichiditate, menținând totodată atenția asupra minimizării riscurilor specificate activității bancare, inclusiv riscurile operaționale. Implicarea în alte activități, inclusiv acordarea asistenței antreprenorilor în domeniile descrise în analiza de impact (asistență în alegerea formei juridice și deschiderea companiei, servicii de contabilitate, fiscalitate, HR, etc.) depășesc sfera de activitate specifică unei bănci. Astfel, băncile pot să acorde consultanță persoanelor juridice, dar lista domeniilor este strict determinată de lege, în lumina activității lor de bază - a se vedea în acest sens art.14 alin.(1) lit.i) din Legea nr.202/2017.	de drept privat a atribuțiilor de registратор, ci doar de intermediar la formarea și colectarea dosarelor de înregistrare. Aceste opțiuni de servicii nu reprezintă obligații împovărătoare pentru prestatorii de servicii de plată - în acest caz specific, ci dimpotrivă - sunt dorite de PSP, deoarece crește atractivitatea instituțiilor financiare pentru antreprenori, care vor putea accesa servicii conexe și complexe pentru afaceri - ce în final va îmbunătăți mediul investițional în țară și activismul economic.
	74	Adițional, de ordin tehnic, la articolul V din proiect, modificările se vor referi la textul „umanitare, de voluntariat sau religioase”.	Se acceptă
	75	Ministerul Sănătății a examinat proiectul de lege (număr unic 665/MDED/2024) și, în limita competențelor funcționale, comunică susținerea acestuia, cu următoarele propuneri: La Art. II se vor plasa semnele de punctuație în textul propus spre modificare.	Se acceptă
	76	La Art. III – Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și la Art. V - Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală Propunerile de modificare, care prevăd includerea nomadului digital, cu drept de ședere provizorie în Republica Moldova, în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prin achitarea primei în sumă fixă, conform argumentelor autorului proiectului vine să ofere nomadului digital condiții pentru ca acesta să contribuie la bugetul RM prin procurarea poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală.	Nu se acceptă Nomazii digitali nu vor avea dreptul să se angajeze la un angajator rezident, ci vor activa la distanță - prin intermediul instrumentelor TIC, în companii nerezidente, încasând veniturile de peste hotare. Respectiv, pe teritoriul RM ei se vor putea

	Or, categoriile de persoane asigurate în mod individual, prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 au o contribuție mică la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024 nr. 420/2023, pentru anul 2024, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă a fost stabilită în mărime de 12636 lei, iar persoanele prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 au beneficiat de reduceri semnificative la achitarea primei în sumă fixă până la 31 martie. În același timp, tratamentul medical a nomazilor digitali și verificarea corectitudinii virării în termen la contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și aplicarea penalităților poate implica cheltuieli majore, din care cauză nu se justifică includerea unei noi categorii de persoane asigurate individual în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. În contextul celor expuse mai sus, includerea unei noi categorii de persoane asigurate în mod individual nu se susține, iar în proiect se va indica doar condiția de asigurare medicală facultativă pentru nomazii digitali. Corespunzător, din nota de fundamentare (analiza impactului de reglementare) se va exclude opțiunea privind asigurarea medicală locală a nomazilor digitali, menținându-se doar argumentele cu referire la asigurarea facultativă a acestora.	asigura ori prin sisteme de asigurări internaționale, ori dacă nu pot achita în cotă procentuală, ca angajații la persoane juridice rezidente - vor trebui să achite în cotă fixă. Considerăm rezonabilă propunerea care prevede ca nomadul digital să poată procura opțional PAM în sumă fixă pe teritoriul RM.
77	Art. VI – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial, 2024, nr. 61-63, art. 88), cu modificările ulterioare, se modifică după urmează: 1. Articolul 6, în textul propus pentru completarea cu lit. c1) se înlocuiește sintagma: ”neemiterii sau neînemnării” cu sintagma ”refuzului emiterii sau înemnării” 2. Articolul 10, textul propus pentru completarea articolului cu litera f1, să fie identic cu textul propus pentru completarea articolului 9 litera f1 și Articolul 33 alin. (15), precum și cu cel propus pentru modificarea articolului 344 alin. (3) lit. b1) din Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.	Propunere exclusă
78	La Art. VII propunem următorul conținut: Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali	Se acceptă

Serviciul Prevenirea și Combaterea Banilor <i>Aviz nr.01/2-30-1232 din 08.08.2024</i>		(Monitorul Oficial, 2007, Nr. 184-187 art. 711), cu modificările ulterioare, articolul 16 se completează cu un alineat nou, (11) cu următorul cuprins: ”(11) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul modificării datelor înscrise în unul din registrele ținute de Agenția Servicii Publice, care afectează datele înscrise în alte registre de stat privitoare la o altă persoană juridică creată de aceasta și nu necesită introducerea modificărilor în actele de constituire ale acesteia, aceste date se modifică și/sau actualizează automat de către organul înregistrării de stat, fără a fi necesară depunerea documentelor pentru înregistrarea modificărilor de către persoana juridică afectată de aceste modificări.”	
	79	La Art. IX – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor (Monitorul Oficial, 2010, Nr. 179-181 art. 610), în Articolul 3 propunem excluderea din definiția noțiunii de ” <i>nomad digital</i> , a prevederii despre calitatea persoanei de asociat în cadrul unei persoane juridice înregistrate în afara Republicii Moldova, redefinind-o precum urmează: ” <i>nomad digital</i> – străinul care desfășoară activitate de muncă la distanță prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor în baza unui contract în cadrul unei persoane juridice înregistrate în afara Republicii Moldova de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor și care obține dreptul de ședere provizorie în Republica Moldova în condițiile prezentei legi;” Propunerea vine în contextul cerinței ambigue din Alineatul 4 art. 372 de <i>dovadă a administrării la distanță</i> , care lasă loc de interpretări și aplicare confuză. În aceeași ordine de idei urmează redactate și Alineatele 1 și 4 al Articolul 372, iar din Alineatul (3) litera a) se exclude cuvântul ”de muncă”.	Nu se acceptă Scopul modificărilor este atragerea atât persoanelor fizice care au statut de salariat la un angajator străin, cât și statutul de asociat al unei societăți străine, respectiv - nu doar a angajaților, cât și a fondatorilor/asociaților acestor companii.
	80	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (<i>în continuare denumit Serviciul</i>), conform competențelor funcționale atribuite de Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (<i>în continuare–Legea nr. 308/2017</i>), consideră drept inadmisibile modificările inițiate asupra Legii nr. 308/2017 , deoarece acestea contravin prevederilor Directivei (UE) nr. 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) nr. 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor nr. 2009/138/CE și nr.	S-a luat act

2013/36/UE (text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 156 din 19 iunie 2018, precum și amendamentele propuse contravin scopului implementării cerințelor standardelor internaționale cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, adoptate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF).

În cele ce urmează, Serviciul se va expune asupra inadmisibilității modificărilor inițiate a fi aduse asupra Legii nr. 308/2017, și anume:

la art. 5, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 308/2017, în ceea ce ține de inițierea completării normei cu următoarea propoziție: „*În cazul în care, autoritățile competente din țara de reședință a beneficiarului efectiv nu emit documente, date și informații relevante pentru identificarea acestuia, entitatea raportoare poate utiliza documente, date și informații relevante emise de către terțe părți (avocați, contabili, auditori, notari etc.) din țara de reședință a beneficiarului efectiv.*”

Este de menționat că prevederile art. 5, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 308/2017 **transpun integral** prevederile Directivei nr. 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) nr. 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului și, corespunzător a Recomandărilor nr. 24 și nr. 25 a Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/ FATF).

Corespunzător, conform ambelor acte este descrisă importanța **identificării beneficiarului efectiv a entităților juridice, stabilindu-se** obligații suplimentare în vederea **asigurării faptului că entitățile raportoare și autoritățile publice (organul înregistrării de stat) obțin și dețin informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv.**

Necesitatea de a obține și deține informații corecte și actualizate cu privire la beneficiarul efectiv este un factor-cheie în depistarea infractorilor care, altfel, și-ar putea ascunde identitatea în spatele unei entități juridice de orice tip, prin eschivarea, tăinuirea și/sau oricare din alte modalități care ar avea drept scop deghizarea identității acestora.

Nu se acceptă

După cum este menționat în Notă de Fundamentare, faptul despre care, suntem siguri, SPCSB are cunoștință de cauză (i), nu toate statele au registre de stat unde se înregistrează persoane juridice; și (ii) nu toate registrele de stat, acolo unde acestea există, furnizează informațiile privind beneficiarii efectivi ai unor entități.

În calitate de exemplu relevant, la care se face referință în Notă, sunt Statele Unite ale Americii, unde nu există registrul de stat unde se înregistrează persoanele juridice. Înregistrarea persoanelor juridice în Statele Unite ale Americii se efectuează prin notificarea instanței de judecată privitoare la decizia asociaților de a se asocia sub umbrela unei persoane juridice.

Toată documentația corporativă, procese-verbale, statute, etc.

Or, luând în considerare că, la nivel global, se atestă cazuri tot mai frecvente de utilizare a sistemelor naționale/internaționale de către infractori în scopul spălării banilor și/sau finanțării terorismului, această propunere de introducere a unei excepții este irelevantă și expune sistemul național financiar unor riscuri emergente specifice domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

În aceeași ordine de idei este imperios a menționa faptul că, fiindu-i acordat statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană (UE), **Republica Moldova urmează să asigure transpunerea fidelă ale prevederilor actelor UE, respectiv propunerile de modificare ale prevederilor Legii nr. 308/2017 contravin Directivei (UE) 2018/843 și Recomandărilor nr. 24 și nr. 25 GAFI/FATF.**

Subsecvent, observăm că suplimentar riscurilor existente de utilizare a sistemului financiar al Republicii Moldova în scopuri infracționale, propunerea autorului de modificare al prevederilor *art. 5, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 308/2017* și includerea excepției de prezentare a informațiilor cu privire la beneficiarul efectiv ar duce la periclitarea și/sau tergiversarea acestui proces care se bazează pe cerința ca toate ***entitățile raportoare să adopte măsuri rezonabile, adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității beneficiarului efectiv, utilizând documente, date și informații relevante obținute dintr-o sursă sigură, astfel încât entitatea raportoare să aibă certitudinea că știe cine este beneficiarul efectiv și înțelege structura proprietății și structura de control a clientului.***

În același context, este de precizat faptul că, Republica Moldova, în calitate de stat membru al Comitetului MONEYVAL din cadrul Consiliului Europei, este supusă continuu evaluării privind gradul de implementare ale celor 40 Recomandări GAFI/FATF, **fiind pus accentul pe eficiența implementării acestora, pe evaluarea riscurilor și pe înțelegerea acestora, și modul reflectării prevederilor standardelor internaționale în legislația națională.**

Astfel, este de menționat că Recomandările GAFI/FATF prevăd un cadru comprehensiv și conform de măsuri, pe care țările trebuie să le implementeze în vederea prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și a finanțării proliferării armelor de distrugere în masă.

privitoare la persoană juridică notificată instanței de judecată este elaborată și ținută la secretarul persoanei juridice, care nu este registrul de stat, ca în cazul RM.

Propunerea înaintată vine să elimine cazurile când entitățile raportoare refuză stabilirea relațiilor de afaceri cu societăți absolut credibile care nu pot prezenta *“extrasul din registrul de stat”*, datorită faptului că în țara lor de origine nu exista un astfel de registru. Propunerea înaintată nu contrazice practiciile europene, doar vine să atenueze măsurile excesive ce au impact negativ asupra climatului investițional.

Suplimentar, menționăm că propunerile la Legea nr.308/2017 nu au nici o legătură cu propunerile la Legea nr.200/2010.

Totodată, considerăm că se creează o confuzie, întrucât, propunerile la Legea nr.308/2017 (în special la Art. 5, alin. (2), lit. b)) vin să reglementeze cazurile când în țările de origine ale solicitanților de servicii bancare -

Conform Recomandării nr. 24 GAFI/FATF: „Țările trebuie să ia măsuri pentru a preveni utilizarea persoanelor juridice pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului. Țările trebuie să se asigure că există informații adecvate, corecte și în timp util, cu privire la beneficiarul real și cel care controlează persoanele juridice, care pot fi obținute și accesate, în timp real de autoritățile competente. În special, țările care au persoane juridice care au posibilitatea de a emite acțiuni la purtător sau mandate de acțiuni la purtător, sau care permit acționari desemnați sau directori desemnați, trebuie să întreprindă măsuri eficiente pentru a se asigura ca nu sunt folosiți în mod abuziv pentru spălarea banilor sau finanțarea terorismului. Țările trebuie să ia măsuri pentru a facilita accesul la informațiile privind beneficiarul real sau la cel care controlează, de către instituțiile financiare sau DNFBP-urile cărora le revin cerințele prevăzute de Recomandările 10 și 22”.

Conform Recomandării nr. 25 GAFI/FATF: „Țările trebuie să ia măsuri pentru a preveni utilizarea persoanelor juridice pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului. Țările trebuie să se asigure că există informații adecvate, corecte și în timp util, cu privire la trusturi expres, inclusiv informații cu privire la fondator, administrator și beneficiari, care pot fi obținute sau accesate în timp util, de către autoritățile competente. Țările trebuie să ia măsuri pentru a facilita accesul la informațiile privind beneficiarul real sau la cel care controlează, de către instituțiile financiare sau DNFBP-urile cărora le revin cerințele prevăzute de Recomandările 10 și 22.”

Prin urmare, în cazul în care în cadrul evaluării statului Republica Moldova cu privire la gradul de implementare ale celor 40 Recomandări GAFI/FATF și constatării cărorva deficiențe în acest sens, există riscul ca țara noastră să fie plasată în anumite proceduri de monitorizare (*în dependență de gravitatea lacunelor identificate*), fapt care poate avea un impact grav, atât asupra sistemului financiar al Republicii Moldova, cât și asupra imaginii țării la nivel internațional. Suplimentar celor relevate, întru susținerea excluderii modificărilor inițiate asupra Legii nr. 308/2017 este de menționat că, **în legislația statelor membre ale Uniunii Europene, nu au fost constatate astfel de prevederi similare** cu cele incluse de către autor în proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*dezvoltarea economiei digitale*).

persoane juridice nu există registre de stat, iar propunerile la Legea nr.200/2010 vin să reglementeze procedura acordării dreptului de ședere unei categorii de străini - persoane fizice, la fel o practică pe larg răspândită în UE, dar și în alte state ce pun accent pe dezvoltarea economiei digitale.

		Corespunzător, întru prevenirea expunerii sistemului național financiar la riscuri de utilizare, <i>în mod abuziv</i>, în scopuri criminale de către potențiali nomazi digitali, este imperativă necesitatea de excludere a propunerii de modificare a art. 5, alin. (2), lit. b) din Legea nr. 308/2017.	
	81	În continuare, de asemenea considerăm drept inacceptabilă la această etapă modificarea propusă la art. 51, alin. (1) din Legea nr. 308/2017, după cuvintele „<i>persoanelor fizice cetățeni ai Republicii Moldova</i>” se introduc cuvintele „<i>sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene</i>” și se completează la sfârșit cu cuvintele „<i>sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene</i>”. Or, introducerea inițială a prevederilor din Legea nr. 308/2017 cu referire la <i>identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice, prin limitarea posibilității utilizării acestui mijloc de identificare, a fost anume pentru persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova, precum și doar pentru persoanele juridice rezidente ai căror reprezentanți, fondatori, administratori și beneficiari efectivi sunt cetățeni ai Republicii Moldova</i>, având drept scop limitarea posibilității de utilizare abuzivă a sistemului financiar autohton în scopuri infracționale. Astfel, prevederea în redacția existentă de la art. 51, alin. (1) din Legea nr. 308/2017 oferă entităților raportoare care cad sub incidența cadrului normativ incident posibilitatea de identificare și verificare a clienților – cetățeni ai Republicii Moldova, prin aplicarea măsurilor corespunzătoare de cunoaștere a clientului, ținând cont de riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificate pentru fiecare caz separat. În situația în care, ar fi extinsă posibilitatea de identificare la distanță a <i>străinilor care urmează să obțină drept de ședere în Republica Moldova</i>, considerăm că sistemul financiar național nu va fi asigurat și protejat împotriva riscurilor, astfel că urmează a fi exclusă propunerea de modificare a prevederilor art. 51, alin. (1) din Legea nr. 308/2017 din proiectul înaintat spre examinare, or acest amendament ar expune sistemul financiar la riscuri sporite de spălare a banilor și/sau de finanțare a terorismului, și care ar fi imposibil de gestionat ulterior. Considerăm că, sintagma de completare „<i>sau cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene</i>” ar putea fi inclusă, după o evaluare detaliată a posibilităților	Nu se acceptă Considerăm că se creează o confuzie întrucât, propunerile la Legea nr.308/2017 (în special articolul 51 alineatul (1) vin să reglementeze procedura aplicării procesului de digital onboarding în privința solicitanților de servicii bancare - persoane juridice, iar propunerile la Legea nr.200/2010 vin să reglementeze procedura acordării dreptului de ședere unei categorii de străini - persoane fizice. Modificările propuse nu sunt și nu pot fi considerate ca interconectate, având alte scopuri și proceduri. Totodată, autorul avizului face abstracție de o serie de evoluții din țara noastră care fără riscuri, permit identificarea la distanță a cetățeanului. Recent, a fost încheiat un ciclu mai lung de pregătire a implementării platformei universale de identificare la distanță în RM, care urmează a fi lansată în achiziții publice foarte curând, de către BERD/Banca Mondială și

		riscuri și amenințări la securitatea statului, și după obținerea calității de țară membră a Republicii Moldova a Uniunii Europene.	care va fi una din platformele universale operate de AGE: (i) Hotărârea de Guvern 977/2023 de stabilire a procedurii de identificare și verificare la distanță a identității unei persoane folosind soluția eKYC – aprobată de Guvern în data de 6 decembrie 2023) (ii) Hotărârea Guvernului 74/2024 privind conceptul, reglementarea și crearea serviciului eKYC - aprobată de Guvern în data de 24 ianuarie 2024. Prin această decizie, agenția EGov a fost desemnată ca implementator și deținător a platformei eKYC. (iii) Legea 58/2024 de modificare a Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (utilizarea eKYC pentru emiterea identității digitale) - aprobată de Parlament în lectura finală la 29 februarie 2024. (iv) Hotărârea Guvernului 291/2024 pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 324/2022 privind identitatea serviciilor guvernamentale și semnătura electronică mobilă - aprobată de Guvern în data de 24 aprilie 2024
--	--	---	--

			Respectiv, această propunere legislativă la Legea 308, vine să definitiveze condițiile necesare, ca și investitorii străini în RM, de rând cu cetățenii moldoveni, inclusiv din diasporă, să poată deschide și administra o afacere în țară, inclusiv pentru deschiderea unui cont bancar. Din altă perspectivă, dacă acest lucru este permis prin legea 308 pentru cetățenii RM, nu vedem de ce s-ar considera cetățenii europeni un risc, fiind identificați pe baza biometriei de către operatori de servicii de încredere, cu tehnologii și proceduri spre care noi deocamdată doar tindem.
	82	Respectiv, în ceea ce ține de noțiunea definită a „nomadului digital”, o considerăm prea largă și excedează scopului urmărit cel de stimulare a economiei țării (<i>antreprenoriat inovativ; inovație tehnologică; creșterea productivității; impact estimat asupra bugetului de stat; popularitate în industriile digitale etc.</i>). Or, urmărirea excluderii limitării de utilizare a identificării și verificării la distanță prin intermediul mijloacelor electronice (e-KYC) doar a cetățenilor Republicii Moldova și atribuirea nomadului digital (unui străin) a calității de asociat, acționar sau beneficiar efectiv în sensul Legii nr. 308/2017, contravine nemijlocit scopului instituit de această lege, sporind riscul de spălare a banilor și/sau finanțare a terorismului și de utilizare abuzivă a unor drepturi acordate prin lege nomadului digital.	S-a luat act Atragem atenția că definiția nomadului digital propusă în proiect este, practic similară definiției și a procedurilor relevante din România la care face referința SPCSB. Conform proiectul, calitatea de nomad digital o poate avea doar persoana fizică angajată în baza unui contract de muncă în cadrul unei persoane juridice

Chiar și în România, **Legea nr. 22/2022 privind regimul străinilor în România** a venit cu o serie de modificări ale O.U.G. nr. 194/2002, atât prin prisma definirii conceptului de „*nomad digital*”, cât și prin prisma condițiilor, respectiv a **modului de acordare al dreptului la liberă circulație și la ședere pe teritoriul României**.

Astfel că, potrivit art. 2 din Legea nr. 22/2022 **privind regimul străinilor în România, nomad digital** este *străinul care este angajat cu un contract de muncă la o companie înregistrată în afara României și care prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor sau care deține o companie înregistrată în afara României, în cadrul căreia prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor și poate desfășura activitatea de angajat sau activitatea din cadrul companiei, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor*.

În acest sens, ținem să precizăm faptul că, în anumite situații o **persoana fizică poate utiliza abuziv facilitățile acordate, de exemplu prin crearea fictivă a unor persoane juridice doar în scopul obținerii unui drept de ședere provizorie pe teritoriul Republicii Moldova**, inclusiv prin exercitarea controlului decisiv asupra unei persoane juridice, fiind responsabilă de luarea deciziilor strategice și care poate afecta esențial relațiile de afaceri sau direcția de dezvoltare a entității juridice, astfel că în asemenea cazuri la fel o persoană poate fi considerată beneficiar efectiv.

Mai mult decât atât, noțiunea legală de „*beneficiar efectiv*” de la art. 52, alin. (2) din Legea nr. 308/2017, nu are o construcție juridică rigidă, aceasta include o listă neexhaustivă a ipotezelor beneficiarului efectiv.

Prin urmare, este inexplicabilă și nejustificată includerea modificărilor și stabilirea statutului de **asociat, acționar sau beneficiar efectiv nomadului digital**, din acest motiv considerăm imperios necesară **excluderea** din contextul noțiunii de la art. 3 din proiectul de modificare al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor partea de propoziție „sau care calitatea de asociat în cadrul unei persoane juridice înregistrată în afara Republicii Moldova”.

înregistrată în afara Republicii Moldova sau care are calitatea de asociat în cadrul unei persoane juridice înregistrată în afara Republicii Moldova.

Prin urmare, orice persoana fizică care are calitatea de asociat/acționar sau beneficiar efectiv **al unei societăți din Republica Moldova nu este și nu va putea considerată ca nomad digital** și, respectiv, prevederile respective din proiect nu o vor afecta într-un mod oarecare.

Prin urmare, propunerile de modificare la Legea nr. 200/2010 urmează a fi citite în felul următor:

1. nomazii digitali sunt cei care nu sunt și nu pot fi asociați/acționari/beneficiari efectivi ai unor persoane juridice din Republica Moldova și, drept urmare, nu vor cădea sub incidența prevederilor Legii nr. 308/2017. Procedura de acordare a dreptului de ședere pentru această categorie de străini este prevăzută de art. 372 din proiect; și

			2. investitori, care pot fi asociați/acționari/beneficiari efectivi ai unor persoane juridice din Republica Moldova. Procedura de acordare a dreptului de ședere pentru această categorie este prevăzută de art. 361 din proiect.
	83	Din aceleași considerente și raționamente de coerență, stabilitate și predictibilitate a normelor juridice urmează a fi excluse următoarele amendamente propuse la Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor, după cum urmează: - excluderea de la articolul 36¹, alin. (1) a părții de propoziție: „care are calitatea de asociat, acționar sau beneficiar efectiv în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului al unor persoane juridice din Republica Moldova”; excluderea de la articolul 361, alin. (2), lit. b) și e) a părții de propoziție: „care confirmă statutul străinului solicitant în calitate de asociat sau, după caz, acționar sau, după caz, beneficiar efectiv”. În sensul dat, este de menționat faptul că calitatea de asociat, acționar sau după caz de beneficiar efectiv nu se confirmă în baza unui extras din Registrul de stat al unităților de drept, așa cum a indicat autorul în proiect, însă urmează a fi reglementată obligația ca <i>nomadul digital</i> să prezinte un document eliberat de compania înregistrată în afara Republicii Moldova cu care are încheiat un contract de muncă ori de compania înregistrată în afara Republicii Moldova pe care străinul o deține, prin care să fie prezentate toate datele de identificare și de contact ale companiei, domeniul de activitate al acesteia, calitatea străinului în cadrul companiei, precum și informații privind reprezentanții legali ai companiei; excluderea de la articolul 361, alin. (2), lit. e) a sintagmei: „în calitate de asociat, acționar sau beneficiar efectiv”, norma urmând a fi revizuită astfel încât să se excludă orice interpretare echivocă și de înțelegere a faptului că nomadului digital i s-ar oferi posibilitatea utilizării abuzive a persoanelor juridice sau a altor entități juridice în scopuri criminale și/sau infracționale	Nu se acceptă Asociere eronată a două propuneri distincte - privind identificarea beneficiarului efectiv (L308/2017) și privind nomazii digitali (L200/2010). A se vedea comentariul și explicația autorului expusă la ambele aceste propuneri separat.

		Suplimentar întru argumentarea necesității excluderii amendamentelor propuse de autor, în ceea ce ține de inițiativa de atribuire nomadului digital a calității de asociat, acționar sau beneficiar efectiv în sensul Legii nr. 308/2017 este de precizat faptul că pot exista cazuri când capitalul social și participațiunile/cotele-părți/acțiunile deținute în cadrul capitalului social sunt diferite și fragmentate, încât nu există un singur asociat/acționar majoritar, care acționează de unul singur sau împreună cu alții, la exercitarea dreptului de proprietate asupra entității juridice, motiv din care, în această situație concretă, nu este suficientă abordarea privind identificarea beneficiarului efectiv, în baza unui prag minim al cotei-părți deținute. Astfel că, asociații/acționarii pot exercita controlul asupra entității juridice bazându-se pe propriul drept de proprietate sau împreună cu alți asociați/acționari, în temeiul unei înțelegeri, a unui contract, acord, a unui intermediar sau a unei entități cu mai multe niveluri. Asociații/acționarii pot colabora pentru a crește nivelul de control asupra entității juridice, prin acorduri formale, care îmbracă forma materială a unui act juridic, sau prin acorduri informale, astfel că, structurile de exercitare a controlului efectiv asupra entității juridice pot fi identificate doar prin aplicarea măsurilor corespunzătoare și utilizarea abordării bazate pe risc pentru identificarea și verificarea acestuia.	
	84	În plus, reieșind din noțiunea de „beneficiar efectiv” definită de Legea nr. 308/2017, aplicarea criteriului privind limita minimă a cotei-părți deținută de persoana fizică, nu este unica modalitate de identificare a beneficiarului efectiv potrivit conceptelor stabilite la art. 52 din Legea nr. 308/2017, și anume, deținerea dreptului de proprietate în capitalul social al persoanei juridice și deținerea controlului efectiv asupra persoanei juridice. 7 Pentru determinarea sau identificarea beneficiarului efectiv/beneficiarilor efectivi, având în vedere modalitatea de exercitare a controlului asupra persoanei juridice, urmează a se lua în considerație mai multe situații, după cum urmează: -dreptul de vot distinct: în dependență de tipul și clasele de acțiuni, acestea pot oferi acționarilor mai mult control decât altora, de exemplu exercitarea dreptului de vot în baza acțiunilor preferențiale cu privire la luarea de către adunarea generală a acționarilor a hotărârii privind emiterea suplimentară de acțiuni preferențiale de altă clasă care dau proprietarilor lor drepturi suplimentare față de proprietarii acțiunilor preferențiale plasate;	Nu se acceptă Prin această constatare - <i>”atribuirea calității de asociat, acționar sau beneficiar efectiv nomadului digital”</i>, autorul avizului demonstrează că a interpretat eronat propunerile autorului. Cele vizate în acest aviz sunt: 1. Identificarea la distanță pentru cetățenii europeni, care este propusă în legislația specială, conform procesului de identificare la distanță a cetățenilor moldoveni, bazat pe

- **dreptul de a numi organele de conducere a persoanei juridice:** controlul asupra unei entități juridice poate fi exercitat dacă o persoană fizică, direct sau indirect dispune de dreptul de a numi persoane în funcții de conducere, organe executive, comisii de cenzori, administratori de sucursale, sau alte elemente combinate care asigură un control unic privind managementul entității juridice;

- **exercitarea controlului prin intermediul drepturilor de creanță față de entitatea juridică, sau prin intermediul altor acorduri financiare;**

deținerea de către o persoană fizică a funcției de administrator a entității juridice sau a altei poziții de conducere: în anumite situații persoana fizică care exercită controlul decisiv asupra persoanei juridice este responsabilă de luarea deciziilor strategice, care afectează esențial relațiile de afaceri sau direcția de dezvoltare a entității, poate fi considerată beneficiar efectiv, cu precădere în situația prevăzută la art. 52 alin. (2) subalin. 1) lit. b) din Legea nr. 308/2017;

- **exercitarea controlului prin mijloace informale:** controlul asupra unei entități juridice poate fi exercitat și prin alte metode, de exemplu, prin intermediul relațiilor de ordin social, sau în baza relațiilor de rudenie cu asociații unei persoane juridice

În aceeași ordine de idei, ținem să subliniem faptul că cea mai importantă măsură este asigurarea transparenței și identificarea beneficiarului efectiv al persoanelor juridice sau construcțiilor juridice.

Or, din experiența internațională reies trei mecanisme care conturează bunele practici în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, și anume: obligarea autorităților competente care gestionează registrul să obțină și să dețină informații actualizate cu privire la beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi; obligarea entităților raportoare să obțină și să dețină informații actualizate despre beneficiarul efectiv/beneficiarii efectivi al clientului; utilizarea informațiilor existente, incluzând aici informațiile obținute de instituțiile financiare și/sau profesiile liberale în aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientului, informațiile deținute de alte autorități competente cu privire la reprezentantul legal și beneficiarul efectiv al companiilor, precum și informațiile disponibile despre companiile listate la bursă, unde cerințele de divulgare asigură o transparență adecvată a beneficiarului efectiv.

acte biometrice, în primul rând și în linie cu Legea RM 124/2022 și Regulamentul (UE) nr. 910/2014.

2. Identificarea beneficiarului final din țările care nu dețin registre comerciale centralizate prin metode alternative este altă propunere distinctă, aplicată la nivel european și care în forma actuală creează impedimente pentru investitori din SUA. Ambele aceste propuneri nu se intercalează cu propunerile la Legea 200/2010 privind: (3) implementarea practicii nomazilor digitali și (4) privind investitorii străini, care sunt de principiu agreate cu MAI/IGM.

Pentru alte argumente, a se vedea comentariul și explicația de mai sus în privința propunerii noi în Legea 200/2010 privind nomazii digitali, precum și actualizarea cerințelor existente pentru investitorii străini.

		Mizăm pe înțelegerea corectă ale celor expuse și întru eliminarea oricăror posibilități de integrare în sistemul național financiar formal a elementelor infracționale, prin prezentul aviz asupra proiectului de <i>lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale)</i> (număr unic 665/MDED/2024), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor solicită excluderea tuturor amendamentelor de modificare a Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și excluderea modificărilor și completărilor aduse la Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor, în ceea ce ține de atribuirea calității de asociat, acționar sau beneficiar efectiv nomadului digital.	
	85	Nu în ultimul rând, referitor la completarea prevederilor Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorului cu norma „<i>neachitarea contravalorii bunului achiziționat</i>”, precum și „<i>În cazul unui refuz, aveți dreptul de a beneficia de bunul achiziționat sau de serviciul prestat fără plata contravalorii acestuia</i>”, pornind de la noțiunile definite de dicționarul limbii române este de specificat că, <i>achiziție/ procurare/cumpărare</i> este acțiunea de plată a contravalorii bunului și/sau serviciului prestat cu bani. Corespunzător, considerăm oportună revizuirea normei juridice, or <i>neachitarea contravalorii bunului sau serviciului prestat</i> înseamnă că persoana care nu plătește prețul bunului cu bani nu a intrat în posesiunea acestuia și nu are dreptul să beneficieze de un bun care nu-i aparține, aceeași situație fiind și în cazul serviciilor prestate. Or, neachitarea valorii unui bun urmează a fi calificată ca dobândire a bunului în mod ilicit, iar neachitarea serviciilor prestate pun în pericol asigurarea continuității prestării serviciilor de către agenții economici. De asemenea, este de precizat că o persoană care nu achită valoarea unui bun sau serviciu prestat, aceasta însușește un bun neîndeplinind obligațiile de achitare ce îi revin și această faptă determină un profit pentru persoana respectivă, și pierderi pentru posesorul bunului corespunzător sau pentru agentul care a prestat serviciul. Așadar, considerăm mai degrabă demotivant scopul urmărit de autorul proiectului în ceea ce ține de includerea unor astfel de norme întru „<i>motivarea și responsabilizarea suplimentară a agenților economici să ofere bonurile de casă</i>”, or legiuitorul urmează să identifice norme juridice mai elevate care să fie receptate de către agenții economici într-un mod pozitiv și stimulator. Din aceste	Propunere exclusă

		considerente, se propune perfecționarea dispozițiilor de la art. 6, lit. c1), art. 9, lit. f1), art. 10, lit. f1) și art. 33, alin. (15) din proiectul de modificare și completare al Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în ceea ce ține de „ <i>dreptul consumatorului de a beneficia de bunul achiziționat sau serviciul prestat fără plata contravalorii acestuia</i> ”.	
ATIC	86	Prin prezenta, Asociația Națională a Companiilor din domeniul TIC în urma întrevederilor și discuțiilor cu diverse instituții și organizații am dori să prezentăm câteva propuneri de îmbunătățire legislativă. Pentru a îmbunătăți opțiunile de delegare a dreptului de operare a punctului de preschimbare a mărfii în comerțul electronic, deoarece nu fiecare comerciant are posibilitatea de a deschide și opera un punct de preschimbare propriu se propun amendamente la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial, 2024, nr. 61-63, art. 88), cu modificările ulterioare: Articolul 28: alin (4), după cuvintele ”... adresa locului de preschimbare a mărfii, ”, se completează cu cuvintele: ”datele de identificare a persoanei desemnate de comerciant în vederea recepționării mărfii după caz, ” și în continuare – după text; • se completează cu alin. (5), cu următorul cuprins: (5) Predarea mărfii în vederea preschimbării se face către comerciant (vânzător) ori către o persoană juridică desemnată de către acesta, în baza unui document de predare-primire, cu considerarea condițiilor de publicitate de la alin. (4) privind persoana desemnată	Se acceptă
	87	Se propune includerea unui nou articol cu scopul diversificării punctelor de acces la servicii publice pentru business după modelul centrelor unificate de prestare a serviciilor (CUPS), și în entitățile de drept privat bănci, companii de telecomunicații, poștă etc.), și anume: Art. XIV Legea 234/2021 privind serviciile publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, Nr. 34-38 art. 34), să fie aplicate următoarele modificări: • în definiția centru unificat de prestare a serviciilor publice (centru unificat) cuvintele “(autoritate a administrației publice locale sau misiune diplomatică/oficiu consular)” se înlocuiesc cu cuvintele “(autoritate a administrației publice locale, misiune diplomatică/oficiu consular sau o entitate de drept privat)” și mai departe după text.	Se acceptă

		Notificare obiecții	
Ministerul Sănătății Aviz nr.21/4770 din 26.12.2024	88	Ca urmare a examinării, în mod repetat, a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), definitivat conform propunerilor autorităților interesate, Ministerul Sănătății, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. În contextul argumentării expuse de autorul proiectului în sinteza la proiectul de lege la avizul inițial al Ministerului Sănătății, se denotă faptul că autorul proiectului percepe eronat sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală (AOAM) și anume, modul de încadrare a nomadului digital în sistemul AOAM. Or, asigurarea obligatorie de asistență medicală a nomazilor digitali nu poate fi considerată o măsură opțională de asigurare a sănătății, în condițiile în care ei vor fi încadrați în sistemul AOAM. Astfel, ca urmare a intrării în vigoare a modificărilor propuse în proiect la art. III și V, nomazii digitali vor avea obligația de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, ceea ce prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora. În acest context, autorul proiectului urmează să țină cont de argumentele expuse mai sus în elaborarea propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale).	Se acceptă Urmare a examinării avizelor tuturor instituțiilor abilitate, proiectul a fost ajustat, iar categoria de nomazi digitali se propune a fi inclusă în sistemul AOAM cu contribuția în suma fixă.
CNAM Aviz nr.01-02/6598 din 18.12.2024	89	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), remis pentru informare, Compania Națională de Asigurări în Medicină, în limitele competenței funcționale, comunică următoarele. Asigurarea obligatorie de asistență medicală a nomazilor digitali nu poate fi considerată o măsură opțională de asigurare a sănătății, în condițiile în care ei vor fi încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, ca urmare a intrării în vigoare a modificărilor propuse în proiect la art. III și V, nomazii digitali vor avea obligația de a achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, ceea ce prezumă inclusiv încasarea silită a primelor și, după caz, a penalităților aferente acestora. Suplimentar, remarcăm că, pentru reglementarea integrală a raporturilor sociale ce țin de asigurarea obligatorie de asistență medicală a nomazilor digitali,	Se acceptă

		urmează a fi modificate inclusiv art. 10 alin. (2) din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și art. 26 alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995.	
MMPS Aviz nr. 08/6628 din 27.12.2024	90	Prin prezenta, Ministerul Muncii și Protecției Sociale comunică lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024) în a doua avizare și în limitele competenței funcționale comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri și obiecții. La proiectul de lege Art. IX: Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor, operează cu noțiunea de „contract individual de muncă”, în context, în vederea corespunderii textului proiectului cu textul Legii prenotate, se recomandă ca sintagma „contractul de muncă” să se substituie cu sintagma „contractul individual de muncă”.	Se acceptă
	91	Art. X: Comunicăm că modificările normative propuse pentru Articolul 34, alin. (5) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, Nr. 155-159, art. 508) nu sunt susținute și insistăm ca prevederea să rămână nemodificată. Prin Legea nr. 166/2010, Republica Moldova a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, demonstrând interes în ceea ce privește elaborarea și promovarea politicilor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, precum și ajustarea legislației naționale în vigoare la prevederile celei internaționale. După ratificarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități s-a reușit înregistrarea mai multor progrese în ceea ce privește incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Incluziunea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități se realizează în conformitate cu prevederile art. 34 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, nr. 60/2012 și Legea cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, nr. 105/2018. Astfel, persoanele cu dizabilități se încadrează în muncă conform pregătirii lor profesionale și a capacității lor de muncă, atestate prin certificatul de încadrare în grad de dizabilitate și conform recomandărilor conținute în programul individual de	Nu se acceptă Intervenția în Legea nr. 60/2012 nu are drept scop limitarea posibilităților persoanelor cu dizabilități să se angajeze în câmp de muncă și/sau beneficiilor angajatorilor care angajează aceste categorii de salariați. Intervenția propusă se referă doar la modalitatea de informare cu privire la locurile de muncă disponibile prin utilizarea instrumentelor moderne și digitale.

reabilitare și incluziune socială, emis de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă sau structurile sale teritoriale.

Angajarea persoanei cu dizabilități în muncă se realizează în următoarele forme:

- a) la întreprinderi, instituții și organizații în condiții obișnuite;
- b) la domiciliu;
- c) la întreprinderi specializate.

Angajatorii, indiferent de forma de organizare juridică, care conform schemei de încadrare a personalului au 20 de angajați și mai mult, creează sau rezervează locuri de muncă și angajează în muncă persoane cu dizabilități într-un procent de cel puțin 5 la sută din numărul total de salariați.

Legea nr.105/ 2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj oferă măsuri active de ocupare a forței de muncă noi, adaptate nevoilor diferitor categorii de persoane, inclusiv persoane care necesită suport suplimentar pe piața muncii și angajatori.

Persoanele cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer pot beneficia de următoarele servicii și măsuri de ocupare a forței de muncă:

- informarea despre piața muncii;
- ghidare în carieră;
- intermedierea angajării;
- reabilitarea profesională pentru persoanele cu dizabilități locomotorii;
- angajarea asistată;
- formarea profesională a șomerilor prin cursuri de calificare, recalificare, perfecționare și specializare;
- instruirea la locul de muncă în cadrul unității pentru șomerii care nu au o profesie sau meserie;
- stagiarea, organizată pentru șomerii fără vechime în muncă în profesia deținută; angajarea subvenționată, inclusiv în cazul adaptării locului de muncă necesităților femeilor cu dizabilități;
- consultanță, asistență și sprijinirea inițierii unei afaceri, pentru șomerii care inițiază o activitate de antreprenorial, prin care își creează loc de muncă; susținerea proiectelor de inițiativă locală, destinată angajatorilor care creează locuri de muncă noi prin care contribuie la reducerea șomajului în localitățile rurale, stimularea mobilității forței de muncă.

		Facilități pentru angajatori și oportunități existente de angajare pentru persoanele cu dizabilități. - angajarea subvenționată a persoanelor din categoriile care necesită suport suplimentar pe piața muncii (persoane cu dizabilități) – angajatorului i se oferă o subvenție lunară în sumă egală cu 80% din cuantumul salariului angajatului, dar nu mai mult de 50% din salariul mediu lunar pe economie pentru anul precedent, pe un termen de 6 luni, pentru fiecare șomer angajat din rândul celor care necesită suport suplimentar pe piața muncii (art.23 alin (3) lit. a), c), e)–j). Totodată, angajatorul este scutit de restituirea subvenției în cazul în care șomerul angajat nu a susținut perioada de probă. - subvenționarea pentru crearea sau adaptarea locului de muncă pentru persoanele cu dizabilități: angajatorii care creează locuri de muncă sau adaptează locurile de muncă existente și care angajează la aceste locuri șomeri cu dizabilități beneficiază din partea statului de subvenții în sumă de 50% – în cazul angajării persoanelor cu dizabilități medii și 75% – în cazul angajării persoanelor cu dizabilități accentuate și severe, iar mărimea subvenției nu poate depăși cuantumul a 10 salarii medii lunare pe economie pentru anul precedent pentru fiecare loc de muncă creat sau adaptat. Totodată, angajatorul este scutit de restituirea subvenției în cazul în care șomerul angajat nu a susținut perioada de probă. - susținerea proiectelor de inițiative locale prin acordarea de subvenții agenților economici care creează locuri de muncă noi prin care contribuie la reducerea șomajului în localitățile rurale și angajează șomeri. Subvențiile se acordă în condițiile acoperirii de agentul economic a 35% din costul proiectului, iar cuantumul subvenției acordate nu poate depăși 65% din acesta, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie pentru anul precedent. - stimularea mobilității forței de muncă prin compensarea cheltuielilor de transport pentru persoane cu dizabilități care doresc să se angajeze. Astfel, persoanele cu dizabilități accentuate și severe șomere care se angajează într-o altă localitate decât cea în care locuiesc efectiv, pot beneficia pe toată durata angajării de o subvenție lunară neimpozabilă, pentru acoperirea cheltuielilor de transport.	
CNAS	92	Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, informează că a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei	Se acceptă

Aviz nr. 17589 din
24.12.2024

digitale) (număr unic 665//MDED/2024) care a fost transmis spre expertizare și în limita competențelor funcționale, comunică următoarele propuneri. Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat opinia asupra proiectului de lege citat prin scrisoarea nr. 11188 din 02.08.2024, potrivit căreia s-a propus excluderea din proiect a Art.XI, propunere care nu a fost acceptată de către autor, însă asupra căreia Casa Națională de Asigurări Sociale își menține poziția expusă prezentând suplimentar următoarele argumente.

Recomandarea nr. 13 din Raportul de audit asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2023, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 23/2024, adresată Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării de comun cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Muncii și Protecției Sociale prevede „Să ajusteze cadrul normativ aferent determinării venitului asigurat al angajaților din parcul TI, în scopul eliminării incertitudinilor privind cota contribuțiilor de asigurări sociale de stat aplicată (24% sau 29%), precum și ajustării modalității de raportare acestora (darea de seamă IPC), în conformitate cu specificul aplicării impozitului unic”.

Recomandarea citată rezultă din Observația 6.15 Secțiunea a VI-a a Raportului de audit asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2023. Astfel, în cazul în care rezidentul Parcului se conformează opțiunii de calculare și declarare a impozitului unic conform valorii lunare minime datorate în mărime de 30% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie pe angajat, partea contribuției de asigurări sociale care constituie 54.7% din impozitul unic este mai mică decât valoarea contribuției de asigurări sociale care ar fi calculată din venitul asigurat stabilit în mărime de 68% din cuantumul salariului mediu lunar prognozat pe economie pentru anul de gestiune. Respectiv, partea contribuției de asigurări sociale din impozitul unic achitată nu acoperă contribuțiile de asigurări sociale aferente venitului asigurat.

Totodată informăm, că analizând declarațiile rezidenților parcului pentru tehnologia informației, recepționate prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect de la Serviciul Fiscal de Stat, care au declarat impozitul unic conform valorii lunare minime și respectiv partea contribuțiilor de asigurări sociale minimă, s-a constatat: În 2021 circa 955 rezidenți a parcului au declarat impozitul unic, din numărul menționat circa 700 au declarat cel puțin o declarație într-o lună cu referire

la impozitul unic conform valorii minime. Respectiv, ponderea părții contribuțiilor de asigurări sociale declarate și plătite conform valorii minime constituie circa 40%. În anul 2022 circa 1358 rezidenți a parcului au declarat impozitul unic, din numărul menționat circa 932 au declarat cel puțin o declarație într-o lună cu referire la impozitul unic conform valorii minime. Respectiv, ponderea părții contribuțiilor de asigurări sociale declarate și plătite conform valorii minime constituie circa 34%. În 2023 circa 1699 rezidenți a parcului au declarat impozitul unic, din numărul menționat circa 1228 au declarat cel puțin o declarație într-o lună cu referire la impozitul unic conform valorii minime. Respectiv, ponderea părții contribuțiilor de asigurări sociale declarate și plătite conform valorii minime constituie circa 45%. În acest context, nu se asigură pe deplin respectarea principiul contributivității, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite. Astfel, contribuțiile care s-ar calcula la venitul asigurat per salariat, în cazul achitării valorii minime a impozitului unic nu sunt acoperite, prin urmare după cum este menționat și în Raportul de audit asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2023, politicile preferențiale privind contribuțiile în domeniul TI influențează/afectează veniturile BASS.

Respectiv, autoritățile care promovează politici în domeniu, în cazul propunerilor de majorare a venitului asigurat ar fi oportun să examineze majorarea valorii minime a impozitului unic per angajat sau ponderea contribuțiilor de asigurări sociale din impozitul unic. În cazul dat, valoarea minimă a impozitului unic ar urma să se majoreze de la 30% la 45-50% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul respectiv. Totodată, la fundamentarea măririi valorii venitului asigurat ar fi oportun să se țină cont și de asigurarea principiilor organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale, prevăzute în Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale. Concomitent informăm, că contribuția de asigurări sociale nu reprezintă doar o plată obligatorie, dar și o condiție prioritară pentru acordarea dreptului la prestațiile de asigurări sociale și determinarea mărimii acestora, cu impact pe termen lung (de exemplu, dreptul la pensie).

		Reieșind din cele relatate, Casa Națională de Asigurări Sociale solicită respectuos autorităților care promovează politicile ce vizează proiectul de lege în cauză, să examineze propunerile prezentate.	
BNM Aviz nr.31- 022/5/217 din 14.01.2025	93	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), remis pentru expertizare și informare prin scrisoarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării nr. 13/1-3720 din 11 decembrie 2024, Banca Națională a Moldovei (BNM), în limita competențelor sale, comunică următoarele. 1. La art. II pct. 2 din proiect, observăm că autorul nu a preluat cu exactitate redacția propusă în avizul anterior al BNM nr. 31-001/6/4254 din 23 august 2024. Atenționăm, că redacția propusă în proiect dublează aceeași idee, or, obligația de „asigurare a acceptării plăților fără numerar în lei moldovenești prin prestatorii de servicii de plată licențiați de BNM” include în sine și „instalarea terminalelor de plată fără numerar pentru asigurarea achitării plăților”. Totodată, observăm, că în redacția propusă în proiect, autorul face referință doar la terminalele băncilor și ale societăților de plată, fiind omise societățile emitente de monedă electronică care, în conformitate cu Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, la fel au dreptul să accepte plăți. Astfel, pentru a evita eventualele interpretări eronate, considerăm că textul primului alineat al art. 7¹ din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi urmează să corespundă redacției prezentate în avizul BNM: „Agenții economici (cu excepția asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de creditare nebancară) sunt obligați să asigure acceptarea plăților fără numerar în lei moldovenești prin prestatorii de servicii de plată licențiați de Banca Națională a Moldovei. Această obligație trebuie îndeplinită până la 1 iulie a anului următor, în cadrul subdiviziunilor fizice (cu excepția rețelelor de comerț ambulant) unde, în anul calendaristic precedent, veniturile din vânzări cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii prin intermediul echipamentelor de casă și control au depășit suma de 500000 de lei.”	Se acceptă Propunerea a fost acceptată de autor, însă ulterior retrasă, deoarece modificările respective se regăsesc în Legea nr.27 din 27.02.2025 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri)
	94	Referitor la art. IV din proiect, sesizăm, că în Nota de fundamentare aferentă proiectului de lege (pag. 3), se menționează finalitatea de eliminare a sancțiunilor pecuniare pentru sumele nerepatriate de la exportul de mărfuri pe platforme digitale, pentru datoriile aferente unui nerezident de până la 5.000 lei cumulativ și cu	Se acceptă

	termenul de prescripție expirat. Consecvent, recomandăm a se asigura corelarea prevederii lit. l) (propușe pentru completarea art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe) cu obiectivul stabilit în Nota de fundamentare, precum și cu partea dispozitivă a art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466/1998 (care se referă la sumele nerepatriate ce constituie datorie a unui nerezident, dar nu la orice datorie a unui nerezident). În acest sens, propunem a se examina oportunitatea revizuirii reglementării propuse după cum urmează: „l) dacă sumele nerepatriate reprezintă datorii ale unui nerezident cu o valoare de până la 5.000 lei cumulativ și cu termenul de prescripție expirat, provenite din tranzacții economice externe efectuate de rezident furnizor de servicii ale societății informaționale;”. De altfel, prevederea ar fi aplicabilă în cazul oricăror tranzacții economice externe, indiferent de faptul dacă au fost încheiate sau nu de furnizorii de servicii ale societății informaționale, precum și ar putea fi interpretată în sensul că, dacă un nerezident are o datorie de până la 5 mii lei cu termenul de prescripție expirat, atunci orice sumă nerepatriată (indiferent de valoare și care nu are conexiune cu datoria) de la acest nerezident nu este supusă sancțiunilor.	
95	Cu privire la art.VII pct. 4 și 10 din proiect, considerăm inoportună și contrară principiilor activității de legiferare abrogarea lit. c), c1) și e) din alin. (1) al art. 7 și a lit. c1) și c2) ale art. 17 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali 2 și substituirea prevederilor respective cu o prevedere generică precum „g) alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea constituirii” sau „c3) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării modificărilor”. Semnalăm, că reieșind din realitățile practice, la momentul actual sunt răspândite situațiile când atât asociațiile de economii și împrumut, cât și organizațiile de creditare nebancară se adresează către I.P. Agenția Servicii Publice cu solicitări de înregistrare a constituirii persoanei juridice sau de înregistrare a modificărilor operate în actele de constituire a persoanei juridice fără obținerea prealabilă și, succesiv, fără prezentarea către registrator a avizelor ce urmează a fi eliberate de către BNM în acest sens, iar registratorul acceptă cererile și operează înregistrările de stat necesare.	Nu se acceptă Ținând cont de multitudinea de acte similare prevăzute de legile speciale, la propunerea ASP se va păstra formula ”<i>alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea constituirii</i>”, formulă ce nu este supusă riscului de modificări ulterioare, care ar afecta esența normei. Totodată, menționăm că propunerea data în proiectul de lege a fost deplasată urmare a introducerii art.VI și se regăsește deja la art. VIII.

	Astfel, modificările propuse prin proiectul de lege vin să îngreuneze și mai mult aplicarea corespunzătoare a prevederilor legale. Or, aceste modificări nu corespund principiului predictibilității normelor juridice consacrat la art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, întrucât nu va fi clar și previzibil nici pentru solicitant și nici pentru registrator care „alte acte sau avize” trebuie prezentate pentru înregistrarea persoanei juridice sau pentru înregistrarea modificărilor. Opinăm că formulările generice propuse pentru completarea art. 7 și a art. 17 din Legea nr. 220/2007 nu corespund nici cerinței prevăzute la art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017, care dispune, că „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc”.	
96	Totodată, subliniem că autorul proiectului de lege utilizează o terminologie neuniformă la formularea completărilor propuse la art.7 și art.17 din Legea nr. 220/2007, or, la lit. g), propusă pentru completarea art. 7 alin. (1), se face referință la „acte sau avize prevăzute de legi speciale”, iar lit. c3), propusă pentru completarea art. 17, se referă la „acte sau avize prevăzute de legislație”.	Se acceptă
97	La art. VIII din proiect, nu susținem modificarea art. 13 alin. (5) din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară, care denotă, în fapt, o liberalizare a deschiderii de către rezidenți în străinătate la bănci nerezidente a conturilor destinate încasărilor/plăților din vânzarea/pentru procurarea bunurilor/serviciilor exportate/importate, tranzacțiilor economice externe, având în vedere următoarele: în cadrul a) Liberalizarea deschiderii de către rezidenți a conturilor bancare în străinătate la băncile nerezidente se planifică a fi efectuată în cadrul ultimei etape de liberalizare a operațiunilor valutare de capital (abordare susținută de FMI în cadrul asistenței tehnice externe de care BNM a beneficiat recent (iunie 2024)). Notăm că deschiderea conturilor de către rezidenți la băncile din străinătate reprezintă operațiune valutară de capital cu un nivel înalt de volatilitate. Actualmente, în Republica Moldova liberalizarea operațiunii în cauză este considerată prematură, nefiind îndeplinite condițiile necesare pentru o liberalizare sigură. Totodată, fluxurile imprevizibile de capital (<u>cum ar fi ieșirile masive de capital</u>) pot avea un impact negativ asupra stabilității pieței valutare interne. b) Se observă o contradicție între prevederile propuse în proiect și prevederile Legii nr.1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe. Conform	Se acceptă parțial Autorul, prin modificarea propusă țintește doar intrările de capital, provenite din operațiuni de export mărfuri (eComerț) și servicii TIC, și nu determină ”ieșirile masive de capital”, fiind înlocuită prevederea ”export/import”, cu prevederea ”export”. Totodată, este completată redacția finală a amendamentului, pentru respectarea prevederilor legii 1466/1998 art.2 privind repatrierea mijloacelor bănești, provenite din operațiunile aferente exportului de mărfuri.

		art. 2 din Legea nr.1466/1998, repatrierea mijloacelor bănești presupune „încasarea de la nerezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări [...] în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova...”. Pe de altă parte, modificarea propusă la art. 13 alin. (5) din Legea nr. 62/2008 ar presupune încasarea de către rezidenți a mijloacelor bănești în conturile deschise la băncile din străinătate, ce nu ar reprezenta, de facto, o repatriere de mijloace bănești.	
	98	Cu privire la art. XII din proiect, BNM își reafirmă poziția exprimată anterior și reiterează argumentele prezentate în avizul nr. 31-001/6/4254 din 23 august 2024. În acest sens, considerăm necesară excluderea din proiectul de lege a modificărilor propuse la Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.	Se acceptă parțial A fost reformulată propunerea privind identificarea la distanță a cetățenilor UE, iar propunerea privind stabilirea beneficiarului efectiv a fost exclusă.
	99	Referitor la art. XIII din proiect, BNM nu susține modificarea propusă la art. 14 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și reiterează obiecțiile formulate în avizul nr. 31-001/6/4254 din 23 august 2024 cu privire la modificarea respectivă. În partea ce ține de mențiunea autorului proiectului din Tabelul de sinteză (pct. 73), că „o parte din servicii s-ar încadra în prevederile p. 9 din Anexa I la Directiva (UE) 2013/36 și pot fi aplicate și în cazul RM”, atragem atenția asupra faptului că pct. 9 din Anexa I este transpus la art. 14 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 202/2017.	Nu se acceptă Autorul, își păstrează poziția exprimată în raport cu avizul primar al BNM . Desfășurarea acestei activități în oficiile instituțiilor financiare nu supun riscului stabilitatea sistemului financiar și principiile de guvernanță prudentială, însă oferă subiecților de drept privat, posibilitatea să ridice valoarea serviciilor proprii acordate companiilor și să contribuie la facilitarea mediului de afaceri din țară, printr-un acces mai bun la serviciile publice către antreprenori (în cazul dat - de lansare a unei afaceri).
SPCSB	100	La nr. 13/1-3720 din 11.12.2024 privind remiterea spre expertizare al proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale)	Nu se acceptă

Aviz nr.01/2-30-2025 din 27.12.2024	(număr unic 665/MDED/2024), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare denumit Serviciul), reiterează inadmisibilitatea modificărilor inițiate la Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Prin prezenta, solicităm în mod repetat, luarea în considerare a tuturor obiecțiilor motivate care au fost expuse prin Avizul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor cu nr. 01/2-30-1232 din 08.08.2024. Suplimentar, este imperios a menționa faptul că, în cel de-al 2-lea Raport de progres adoptat luna mai 2024 de către Comitetul MONEYVAL al Consiliului Europei cu privire la Recomandările 24 și 25 a Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF/GAFI) „transparența și beneficiarul efectiv al persoanelor juridice” și „transparența și beneficiarul efectiv al construcțiilor juridice” au fost calificate ca parțial conforme din cauza deficiențelor constatate de către experții Consiliului Europei De asemenea, în contextul cererii de aderare a Republicii Moldova la Spațiul unic de plăți în euro (SEPA), DG FISMA (the Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union) din cadrul Comisiei Europene a prezentat autorităților competente naționale constatările privind lacunele existente în privința transpunerii Directivei UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, după cum a fost modificată prin Directiva UE 2018/843. Astfel, în vederea redresării deficiențelor constatate la implementarea Recomandărilor FATF/GAFI menționate și ale prevederilor Directivelor UE indicate, a fost adoptată Legea nr. 268/2024 pentru modificarea unor acte normative (<i>implementarea suplimentară în cadrul normativ intern a Recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională</i>). Corespunzător, în rezultatul adoptării amendamentelor nominalizate, Republica Moldova, în decembrie 2024 a remis Raportul de progres către Comitetul Moneyval, care va fi examinat în cadrul ședinței plene din luna mai 2025.	SPCSB are cunoștință de cauză că (i), nu toate statele au registre de stat unde se înregistrează persoane juridice; și (ii) nu toate registrele de stat, acolo unde acestea există, furnizează informațiile privind beneficiarii efectiv ai unor entități. Propunerea înaintată vine să elimine cazurile când entitățile raportoarea refuză stabilirea relațiilor de afaceri cu societăți absolut credibile care nu pot prezenta “<i>extrasul din registrul de stat</i>”, datorită faptului că în țara lor de origine nu exista un astfel de registru. Propunerea înaintată nu contrazice practici europene, doar vine să atenueze măsurile excesive ce au impact negativ asupra climatului investițional. Totodată, pentru a atrage investitori străini dar și a conecta diaspora la activitățile economice din țară, în special din țările UE, Republica Moldova în primul rând trebuie să creeze cadrul normativ pentru identificarea la distanță a acestora. Investitorii au o reticență de a investi în RM deoarece aici nici la nivel legislativ nu sunt prevăzute
--	---	---

		Urmare a celor expuse, este necesar să precizăm că în cazul admiterii adoptării amendamentelor la cadrul legal cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului propus consultării publice, s-ar putea periclita atât procesul de aderare la SEPA, cât și procesul de evaluare al sistemului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului de către Comitetul Moneyval al Consiliului Europei, din cauza potențialelor riscuri care ar putea afecta sistemul național financiar. În acest sens, ținem să accentuăm faptul că, autoritățile naționale competente ar fi în imposibilitate de determinare prealabilă și gestionare a acestor riscuri, care ar afecta grav securitatea statului, inclusiv drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului.	anumite norme. Modificările propuse vin pentru a simplifica anumite proceduri, cel puțin la etapa inițială în procesul de deschidere a unei afaceri.
Aviz ASP nr. 01/2518 din 30.12.2024	101	Urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), autor – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, remis spre expertizare, Agenția Servicii Publice comunică despre menținerea propunerilor și obiecțiilor formulate în avizul nr. 01/513 din 26.08.2024. La Art. VII, modificări la Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: 1. La punctul 1, se propune completarea articolului 2 cu următoarea noțiune: „decizia registratorului în domeniul înregistrării de stat - act ce certifică înregistrarea de stat a constituirii, reorganizării, dizolvării, suspendării sau reluării activității persoanelor juridice, sucursalelor acestora, a faptului modificării actelor de constituire ale persoanelor juridice, înscrierii datelor în Registrul de stat, precum și obținerii și încetării de către persoanele fizice a calității de întreprinzător individual, a constituirii și încetării activității gospodăriilor țărănești (de fermier), sau după caz, refuzul motivat a înregistrării de stat;”	Se acceptă
	102	2. În temeiul art. 62 al Codului administrativ și în scopul reglementării posibilității de suspendarea a termenului de înregistrare, se propune completarea proiectului cu un punct nou cu următorul cuprins: „Articolul 5 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Dacă documentele depuse pentru înregistrarea de stat nu corespund cerințelor legale pentru constituirea persoanei juridice, sucursalei acesteia, precum și a	Nu se acceptă În acest caz, prevalează prevederile Codului Administrativ 116/2018

	întreprinzătorului individual, registratorul în domeniul înregistrării de stat apreciază că sunt necesare și alte informații sau documente pentru soluționarea cererii, acesta suspendă procedura administrativă, conform prevederilor Codului administrativ nr.116/2018.”	
103	3. La punctul 5 (articolului 8), se propune completarea proiectului cu următoarele prevederi: b,,la alineatul (1): litera b) se completează în final cu următoarea propoziție: „Actul de constituire al persoanei juridice, actul adițional privind modificarea actului de constituire al persoanei juridice și regulamentul sucursalei se depun în 2 exemplare.” litera c) se exclude;”	Se acceptă
104	4. Se propune completarea proiectului cu un punct nou cu următorul cuprins: „La articolul 9 alineatul (7), cuvintele „sau c)” se exclud.”	Se acceptă
105	5. Deoarece în redacția actuală a art.12 din Legea nr.220/2007 unele prevederi care, la momentul de față, trebuie să se conțină în regulamentul sucursalei, de facto urmează să fie incluse în Registrul de stat, au fost propuse modificări în partea ce ține de documentele necesare pentru înregistrarea de stat a sucursalelor, precum și datele ce urmează să conțină regulamentele acestora. Totodată, din art.12 din Legea nr. 220/2007 se propune excluderea avizului Comisiei Naționale a Pieței Financiare la înregistrarea sucursalelor asociațiilor de economii și împrumut și se propune o prevedere generală referitoare la prezentarea și altor acte sau avize prevăzute de legislație în vederea înregistrării sucursalelor. În acest sens, se propune completarea punctului 7 (articolul 12) cu următoarele prevederi: „la alineatul (3): litera c), a patra poziție se abrogă; litera d2) va avea următorul cuprins: „d2) alte acte sau avize prevăzute de legislație în vederea constituirii;” alineatul (31) va avea următorul cuprins: “(31) Pentru înregistrarea sucursalelor persoanelor juridice străine, pe lângă documentul prevăzut la alin. (3) lit. b), se depun următoarele documente: a) regulamentul sucursalei, care trebuie să conțină următoarele date: - denumirea sucursalei, sediul acesteia (adresa poștală, numărul de telefon/fax, adresa electronică), genurile de activitate desfășurate de sucursală; - împuternicirile persoanei care exercită funcții de administrare a sucursalei;	Se acceptă

	- denumirea, forma juridică de organizare, sediul, genurile de activitate și mărimea capitalului social al persoanei juridice străine; - mențiunea privind legislația statului sub incidența căreia se află persoana juridică străină; b) copia actului de constituire al persoanei juridice străine; c) extrasul din registrul în care este înregistrată persoana juridică străină, traduse în limba română, legalizate în modul stabilit de lege. În cazul în care, autoritățile competente din țara unde își are sediul persoana juridică străină nu emit extrase din registru, se depun documente și informații relevante emise de către terțe părți din țara de reședință conform legislației naționale; d) situația financiară a persoanei juridice străine potrivit ultimei perioade de raportare.”	
106	6. Se propune completarea proiectului cu un punct nou cu următorul cuprins: „La articolul 13 alineatul (1) litera e), cuvintele „emisă de instanța judecătorească sau de executorul judecătoresc” se substituie cu cuvintele „emisă, după caz, de instanța judecătorească, executorul judecătoresc sau altă autoritate abilitată”.”	Se acceptă
107	7. La punctul 9, nu se susține de principiu propunerea de completare a articolului 16 cu un alineat nou, din următoarele considerente. Conținutul actelor de constituire ale diferitor forme de organizare ale persoanelor juridice este reglementat prin legile speciale. Prin urmare, în cazul survenirii modificărilor în datele respective (ex. denumirea, sediul), persoana juridică este obligată să depună la organul înregistrării de stat cererea de înregistrare a modificărilor operate în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice. Doar prin art. 17 alin. (2) din Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, la decizia adunării generale a asociaților, datele care se conțin în hotărârile de modificare pot fi înregistrate doar în Registrul de stat al persoanelor juridice, fără a fi necesară și modificarea statutului societății cu răspundere limitată. Respectiv, prin introducerea alin. (11) în art. 16 din Legea nr. 220/2007, obiectivul expus în Nota informativă și Analiza impactului la proiect nu va avea finalitatea scontată din motivele expuse supra. Potrivit art. 78 alin. (1) din Codul administrativ, procedura administrativă se	Se acceptă

		c) alineatul (2) se propune de completat cu următoarea prevedere: „la litera a), cuvântul „personal” de substituit cu cuvintele „de stat al persoanei fizice”; la litera c1), după cuvintele „de stat” de completat cu cuvintele „al persoanei fizice”; litera d1) se abrogă;” d) se propune completarea punctului cu următoarea prevedere: „alineatul (4) se abrogă.”	Nu se acceptă Propunere retrasă de autor (urmare a întocmirii tabelului comparativ, alin. 4 de la litera d) nu se regește deja în lege)
	110	10. Se propune completarea proiectului cu un punct nou cu următorul cuprins: „La articolul 36 alineatul (1 ¹), cuvintele „o dată pe an” se substituie cu cuvintele ”cel puțin odată la trei ani”.”	Se acceptă
	111	11. La pct.17, Anexa la Legea nr. 220/2007, compartimentul II se propune excluderea modificărilor propuse privind completarea cu pozițiile 3 și 4, din motiv că s-a constatat necesitatea efectuării unei analize suplimentare, detaliate și comprehensive privind relevanța și mărimea taxelor propuse, pentru a evita apariția unor eventuale dispute din partea solicitanților serviciilor publice.	Se acceptă
	112	II. - Art. IX pct. 3, sugerăm a completa art. 36 ¹ alin. (2) lit. b) cu posibilitatea verificării statutului străinului solicitant în calitate de asociat/acționar/ beneficiar efectiv prin intermediul Platformei de interoperabilitate MConnect, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect).	Nu se acceptă Urmare a avizului repetat al MAI, amendamentul a fost exclus.
Aviz MF nr. 15/2-06/46 din 26.02.2025	113	Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale), număr unic 665/MDED/2024, și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. 1. La Articolul II, ce vizează modificarea Legii nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: - la pct.1, prin care se modifică art.6, remarcăm că prin adoptarea Legii nr.34/2024 privind efectuarea decontărilor în numerar și pentru modificarea unor acte normative (în continuare – „Legea nr.34/2024”), care va intra în vigoare din	Se acceptă Amendamentul a fost aliniat cu prevederile Legii 34/2024, prin introducerea limitării remarcate. Totodată, se precizează, că autorul are în vedere nu ”plățile în numerar în favoarea unei persoane fizice”, ci retragerile în numerar de deținătorii de

	01.04.2025, a fost stabilit cadrul normativ de bază privind efectuarea decontărilor aferente operațiunilor de plată, în special aspecte aferente decontărilor în numerar. Astfel, atragem atenția asupra faptului că, potrivit art.5 alin.(1) lit.b) din Legea nr.34/2024, persoanele juridice pot să efectueze plăți în numerar în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător în sumă ce nu depășește cumulativ 100.000 de lei lunar.	instrumente de plată. Astfel, prevederea dată va contribui la eliminarea unei bariere în plus la proliferarea cardurilor bancare și eWallet-urilor pe întreg teritoriul țării.
114	- la pct. 2, ce vizează expunerea în redacție nouă a art.7¹, nu este clară intenția autorului prin includerea textului: „și/sau să asigure acceptarea plăților fără numerar prin prestatorii de servicii de plată licențiați de Banca Națională a Moldovei”, întrucât instalarea terminalelor de plată fără numerar a prestatorilor serviciilor de plată (în continuare – „PSP”) în cadrul subdiviziunilor agentului economic, și asigurarea posibilității de achitare a plăților prin intermediul acestora, deja presupune în sine acceptarea plăților fără numerar, or textul prenotat presupune că agenții economici pot utiliza sisteme informatice ale PSP, altele decât terminalele de plată fără numerar, pentru acceptarea acestora. Totodată, nici Nota de fundamentare nu aduce claritate asupra aspectului invocat. Prin urmare, se necesită o claritate atât în norma propusă cât și o argumentare în Nota de fundamentare asupra aspectelor menționate.	Nu se acceptă Propunerea-se regăsește deja în Legea nr.27 din 27.02.2025 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri)
115	La articolul VII, ce vizează modificarea Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (în continuare – „Legea nr.220/2007”): - la pct.1, prin care se modifică art.2, la noțiunile de „persoană juridică inactivă” și „întreprinzător individual inactiv” cuvintele „ la Serviciul Fiscal de Stat mașini de casă și de control cu memorie fiscală” se substituie cu cuvintele „bunuri imobiliare”. Suplimentar, în vederea îmbunătățirii prevederilor Legii nr.220/2007, Ministerul Finanțelor propune următoarele modificări: - la art.26 alin.(2), textul „nu au datorii la bugetul public național, nu dețin mașini de casă și de control cu memorie fiscală, nu sînt fondatori ai unei alte persoane juridice și nu au sucursale” se substituie cu textul „în decurs de 12 luni de la data înregistrării sau pe parcursul ultimilor 3 ani nu au prezentat dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, nu au înregistrate restanțe la bugetul public național, nu sunt	Nu se acceptă MF înaintează o serii de propuneri complet noi, ce nu contrazic prevederile actuale din proiect, dar nu țin de obiectul de reglementare a proiectului de față și necesită înaintare și consultare publică în ordinea stabilită.

	înregistrați în calitate de subiect al impunerii cu TVA, nu sunt fondatori al altor persoane juridice”. - expunerea art.26 alin.(6) în următoarea redacție: „Informația despre persoanele juridice inactive se obține de către organul înregistrării de stat prin intermediul platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect).”. - expunerea art.31¹ în următoarea redacție: „Informația despre întreprinzătorii individuali inactivi se obține de către organul înregistrării de stat prin intermediul platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect).”.	
116	- la pct.2, ce vizează completarea art.3 la final cu următorul enunț: „Nu sunt supuși înregistrării în Registrul de stat profesioniștii ale căror organizare, funcționare și evidență sunt reglementate prin acte normative speciale.”, considerăm că toate persoanele care desfășoară activitate profesională urmează a fi înregistrați în Registrul de stat al unităților de drept, or, conform art.29 alin.(1) din Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, evidența notarilor se ține prin înregistrarea datelor și a atributelor acestora în Registrul de stat al unităților de drept, sau potrivit art. 365 alin.(9) din Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, cabinetul individual al medicului de familie și centrul medicilor de familie se înregistrează de către Agenția Servicii Publice, conform procedurilor prevăzute de Legea nr.220/2007, iar conform art.32 alin.(5) din Legea nr.220/2007 deținător al Registrului de stat este organul înregistrării de stat.	Nu se acceptă Propunerea a fost retrasă integral de către autor, urmare a avizului repetat al ASP
117	La Articolul VIII, ce vizează completarea art.13 alin.(5) din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară (în continuare – „Legea nr.62/2008”), atenționăm că în anul 2024, Banca Națională a Moldovei a beneficiat de asistență tehnică externă din partea experților Fondului Monetar Internațional, cu scopul identificării oportunităților valutare de capital care pot fi liberalizate în Republica Moldova la etapa planificată pentru anul 2025 și care nu vor avea un impact negativ asupra stabilității financiare a țării. Astfel, concluziile rezultate indică asupra faptului că Republica Moldova trebuie să continue liberalizarea graduală a operațiunilor valutare de capital, fiind propusă o consecutivitate a operațiunilor și condițiilor în care acestea vor fi liberalizate pe etape, în funcție de progresele înregistrate în sectoarele financiar și economic.	Se acceptă parțial 1. Autorul, a modificat amendamentul, în linie cu propunerile expuse și de BNM, păstrând doar intrările de capital provenite din operațiuni de export mărfuri (eComerț) și servicii TIC, fiind înlocuită prevederea ”export/import”, cu prevederea ”export”. 2. Totodată, este completată redacția finală a

	Respectiv, în temeiul recomandărilor experților Fondului Monetar Internațional, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.62/2008 (nr. unic 1108/MF/BNM/2024), care se află la etapa de avizare și consultare publică, prin care se intenționează realizarea primei etape a liberalizării operațiunilor de capital. Cu referire la liberalizarea deschiderii de către rezidenți a conturilor bancare în străinătate, acest aspect urmează a fi implementat la următoarea etapă a liberalizării, planificată pentru anul 2026, motiv din care propunerile de modificare a Legii nr.62/2008, urmează a fi excluse din proiect.	amendamentului, pentru respectarea prevederilor legii 1466/1998 art.2 privind repatrierea mijloacelor bănești, provenite din operațiunile aferente exportului de mărfuri, cu înregistrarea finală a mijloacelor bănești în conturi bancare din RM, luate la evidență de SFS 3. Proiectul cu nr. unic 1108/MF/BNM/2024, aflat în procedură de avizare, nu conține modificări ale art. 13 alin.(5), precum și alte prevederi ce ar facilita exporturile de mărfuri online și servicii TIC din RM, precum și prestatori de servicii financiare nebankare (PayPal, Stripe, etc.)
118	La Articolul IX, ce vizează modificarea art.37² din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor, se propune la alin.(4) lit.b) substituirea cuvintelor „certificatul de rezidență fiscală” cu cuvintele „actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine”. Este de menționat că, propunerea a fost acceptată, conform sintezei la proiectul de act normativ, însă la definitivarea proiectului această propunere nu a fost luată în considerare la ajustarea prevederilor propuse pentru art.372 alin.(4) lit.b). Totodată, în cuprinsul aceleiași norme, cuvântul „insolvență” se substituie cu cuvântul „insolvabilitate” în corespundere cu terminologia utilizată de legislația insolvabilității.	Se acceptă
119	La Articolul XI, ce vizează modificarea art.16 alin.(1) din Legea nr.77/2016 privind parcurile pentru tehnologia informației, prin majorarea venitului asigurat al angajaților de la 68% la 90%, menționăm că, implementarea acestei propuneri va condiționa cheltuieli suplimentare de la bugetul asigurărilor sociale de stat, ceea ce va afecta sustenabilitatea sistemului public de asigurări sociale.	Se acceptă

		Concomitent, comunicăm că, conform art.3 din Legea nr.489/1998 privind sistemul public de asigurări sociale, principiile organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale sunt: 1) principiul contributivității; 2) principiul obligativității; 3) principiul egalității. În acest sens, în vederea asigurării sustenabilității Bugetului de Asigurări Sociale de Stat, este important respectarea principiului contributivității în măsura în care potrivit prevederilor cadrului normativ, drepturile de asigurări sociale se cuvin pe măsura contribuțiilor plătite, conform următoarelor calcule: 1) $16100 \text{ lei} \times 30\% = 4830 \text{ lei}$; 2) $4830 \text{ lei} \times 54,7\% = 2642,01 \text{ lei}$; 3) $2642,01 \text{ lei} / 24\% = 11008,38 \text{ lei}$; 4) $(11008,38 \text{ lei} / 16100 \text{ lei}) \times 100\% = 68,38\%$. Totodată, în cazul în care se dorește o majorare a prestațiilor de asigurări sociale de stat pentru salariații rezidenților parcului, respectiv un indicator mai mare decât cel propus, menționăm că acesta urmează a fi realizat concomitent cu majorarea sumei minime a impozitului unic. Or, în baza calculelor de mai sus, pentru o sumă a venitului lunar asigurat în cuantum de 90%, suma minimă a impozitului unic urmează să constituie – 39,48 %.	
Aviz repetat MAI nr.40/773 din 06.03.2025	120	Ministerul Afacerilor Interne (MAI), a examinat repetat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MDED/2024), și suplimentar la Avizul nr. 30/3246 din 08 august 2024 venim cu următoarele propuneri. Cu referire Art. IX prin care se propune modificarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, Nr. 179- 181 art. 610), propunem următoarele. 1. La noțiunea „nomad digital” după textul „în baza unui contract de muncă” se completează cu textul „sau unui contract de prestări servicii”;	Se acceptă
	121	2. Se propune excluderea pct. 3 și pct. 4 de la art. IX din prezentul proiect prin care se propune modificări la art. 31 și art. 361 , în contextul în care acțiunea nr. 48 din Planul Național de Reglementare prevede modificarea Legii nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător (în vederea facilitării obținerii	Se acceptă

	permisului de ședere de lungă durată). La fel menționăm că MDED, în cadrul ședinței Grupului de lucru sectorial în domeniul angajării și dezvoltării economice din 08.11.2024, a menționat că, au fost capacitate resursele Agenției de Investiții și de comun a fost elaborat, pe practica României, Conceptul vizei de lungă ședere pentru desfășurarea de activități comerciale/investiționale (așa numitul Golden Visa)1. Dezvoltarea acestui Concept la fel presupune modificarea Capitolului V. al Legii menționate supra.	
122	3. Art. 37² se propune următoarea redacție: „Articolul 37² . Acordarea și prelungirea dreptului de ședere provizorie pentru nomazii digitali (1) Dreptul de ședere provizorie poate fi acordat sau prelungit străinului care se califică drept nomad digital cu condiția, că acesta intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova peste termenul legal de ședere, în timp ce continuă să obțină venituri din desfășurarea activității de muncă în baza contractului individual de muncă sau contractului de prestări servicii cu o persoană juridică înregistrată în afară teritoriul Republicii Moldova, sau din activitățile desfășurate printr-o persoană juridică în care are calitatea de asociat și este înregistrată în afara teritoriului Republicii Moldova, la îndeplinirea în mod cumulativ a următoarelor condiții: a) dispune de mijloace de întreținere lunare obținute din activitatea desfășurată în cuantum de cel puțin 18 salarii medii prognozate pentru anul curent în Republica Moldova pentru ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii pentru eliberarea permisului de ședere provizorie; b) desfășoară și poate confirma desfășurarea activităților din care obține venituri, de la distanță, prin folosirea tehnologiei informației și comunicațiilor pe toată durata de valabilitate a permisului de ședere provizorie solicitată. (2) Cererea de acordare/prelungire a dreptului de ședere provizorie pentru nomadul digital care desfășoară activitate de muncă sau are calitate de asociat va fi însoțită de următoarele acte: a) documentul de călătorie acceptat pentru autorizarea trecerii frontierei de stat a Republicii Moldova în original și în copie; b) actul ce atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra locuinței de pe teritoriul Republicii Moldova. În calitate de act ce atestă dreptul de folosință asupra	Se acceptă

locuinței poate servi contractul de locațiune sau contractul de prestări de servicii de cazare încheiat cu o organizație hotelieră din Republica Moldova;

c) certificatul de cazier judiciar, cazier multilingv sau un alt document cu aceeași valoare juridică, legalizat/apostilat de autoritățile statului a cărui cetățenie străinul o deține, tradus în limba română sau engleză.

În cazul în care străinul are o ședere legală de cel puțin doi ani într-o altă țară decât țara a cărei cetățenie o deține, acesta urmează să prezinte certificatul de cazier judiciar sau un alt document cu aceeași valoare juridică, eliberat de autoritățile statului de reședință, tradus și legalizat/apostilat, precum și documentul ce confirmă dreptul de ședere, iar în cazul prelungirii dreptului de ședere acesta nu se prezintă;

d) dovada asigurării medicale valabilă pe teritoriul Republicii Moldova;

e) extrasul bancar în limba română sau engleză ce confirmă încasarea mijloacelor de întreținere lunare obținute din activitatea desfășurată, în cuantum de cel puțin 18 salarii medii prognozate pentru anul curent în Republica Moldova (trei salarii pe lună), pentru ultimele 6 luni anterioare datei depunerii cererii pentru acordarea dreptului de ședere provizorie.

(3) În cazul în care nomadul digital desfășoară activitatea de muncă la distanță în cadrul unei persoane juridice înregistrate în afara teritoriului Republicii Moldova, suplimentar documentelor prevăzute la alin. (2), prezintă următoarele acte:

a) o copie legalizată/apostilată și tradusă în limba română a contractului de muncă sau a contractului de prestări servicii, încheiat cu o persoană juridică înregistrată în afara Republicii Moldova;

b) declarația pe propria răspundere că desfășoară activitate de muncă la distanță; c) actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine, eliberat în ultimele trei luni, care să confirme că persoană juridică nu este în insolabilitate și/sau lichidare, legalizat/apostilat și tradus în limba română;

(4) În cazul în care nomadul digital are calitatea de asociat al unei persoane juridice înregistrate în afara teritoriului Republicii Moldova, suplimentar la documentele prevăzute la alin. (2) prezintă actul emis de autoritățile competente ale statului de înregistrare a persoanei juridice străine eliberat în ultimele trei luni, care să confirme că persoană juridică nu este în insolabilitate și/sau lichidare, precum și statutul de asociat al solicitantului, legalizat/apostilat și tradus în limba română;

		(5) Dreptul de ședere provizorie pentru nomazii digitali este acordat pentru perioada solicitată, dar nu poate depăși doi ani, cu posibilitatea de prelungire pentru o nouă perioadă.”	
	123	4. Propunem expunerea punctului 6 în următoarea redacție: La articolul 4312 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins: „b) avizul emis de Administrația parcului pentru tehnologia informației;” alineatul (4), litera b) va avea următorul cuprins: „b) avizul emis de Administrația parcului pentru tehnologia informației;”. Având în vedere propunerile prezentate considerăm necesar ajustarea proiectului de lege cu scopul de a asigura aplicabilitatea și eficiența acestuia.	Se acceptă
Expertizare			
Ministerul Justiției <i>Aviz nr. 04/2-11440 din 26.12.2024</i>	124	Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale) (număr unic 665/MD/2024) relevăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare, obiectivul general al acestui proiect este promovarea economiei digitale și adaptarea Republicii Moldova la tendințele mondiale în domeniu. Astfel proiectul urmărește dezvoltarea industriilor digitale, creșterea cotei lor în PIB și crearea locurilor de muncă bine plătite; integrarea în piața globală a producătorilor de mărfuri și servicii digitale din Republica Moldova și creșterea volumului de export a serviciilor și produselor prin intermediul platformelor de eComerț; promovarea în continuare a schimbului de date în format digital pentru a economisi timpul și resursele investitorilor; incluziunea digitală și financiară prin promovarea operațiunilor fără numerar și fără hârtie; facilitarea centrelor unice de contact pentru servicii digitale pentru business și accesibilitate sporită a țării noastre pentru investitori, prin actualizarea cerințelor pentru aflarea străinilor în țară, inclusiv a nomazilor digitali. Întru îmbunătățirea calității proiectului se impun următoarele observații și propuneri:	Se acceptă
	125	Cu referire la art. I, ce prevede abrogarea art. 56¹ alin. (4) al Codului contravențional, dispoziția necesită a fi reformulată după cum urmează: „Art. I – Articolul 56¹ alin. (4) din Codul contravențional nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100) se abrogă.	Se acceptă

126	La art. II – modificarea Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: În dispoziția introductivă, cuvintele „cu modificările ulterioare” se vor expune după indicarea sursei de publicare a Legii nr. 845/1992.	Se acceptă
127	La pct. 1, se consideră că, completarea propusă la art. 6 al Legii nr. 845/1992 depășește obiectul de reglementare al legii. Or, dreptul întreprinderii de a elibera „mijloace bănești în numerar astfel cum este prevăzut la art. 2 alin. (2) pct. 5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în limita sumei existente în sertarul pentru bani al echipamentului de casă și de control” nu vizează dezvoltarea economiei digitale. Mai mult, art. 2 alin. (2) pct. 5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, stabilește că prevederile capitolelor II, III, III ¹ , IV, V, VI, VII, VIII și IX din legea precitată nu se aplică serviciilor în cadrul cărora beneficiarul plății furnizează plătitorului numerar ca parte a unei operațiuni de plată, la cererea expresă a utilizatorului serviciilor de plată, imediat înaintea executării unei operațiuni de plată printr-o plată efectuată în vederea achiziționării de bunuri sau servicii, ceea ce demonstrează suplimentar că reglementarea dată nu ține de obiectul de reglementare al proiectului.	Se acceptă parțial Denumirea proiectului a fost modificată în <i>”susținerea economiei și serviciilor electronice”</i> . Amendamentul propus conține prevederi ce se referă la eliberarea de mijloace bănești în numerar deținătorilor de instrumente de plată de către agenții economici ce operează POS terminale, la cererea expresă și în limita disponibilului, dar nu mai mult de 1000 lei per tranzacție, cu scopul sporirii gradului de incluziune digitală și încredere în instrumente de plată moderne (carduri bancare, portmonee electronice, fintech, etc.);
128	Alte reglementări ale proiectului cum ar fi de exemplu, dispozițiile cuprinse la art. IV, ce prevăd modificări la art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, dispozițiile cuprinse în art. VII pct. 1-6, pct. 10, 11, 13- 17, care prevăd modificări la art. 2 (noțiunile termenilor „act de constituire”, „întreprinzător individual inactiv”, „ghișeu unic”, „formular–tip”), art. 3, art. 4, art. 7, art. 8 alin. (21), art. 11 alin. (1), art. 17, art. 19, art. 23 alin. (4) lit. b), art. 261, art. 33, art. 341, precum și în anexa Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, art. X,	Se acceptă Denumirea proiectului de lege a fost reformulată

	XI, XIII, XIV, ș.a. nu țin de dezvoltarea economiei digitale. În context, se va revizui asupra oportunității excluderii dispozițiilor date din proiect, și eventual, includerea acestora într-un proiect de lege separat, or, obiectul de reglementare, cuprins în denumirea proiectului de lege se va reformula.	
129	În subsidiar, menționăm că nota de fundamentare nu prevede argumentele care justifică fiecare modificare în parte, în mare parte fiind expuse doar raționamentele generale asupra proiectului de lege. În contextul dat, în lipsa unor justificări raportate la fiecare modificare propusă este dificil de a înțelege care este raționamentul acestora. Astfel, atragem atenția că potrivit art. 71 alin. (4) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr. 100/2017), la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ (observație valabilă pentru modificările propuse la întreg proiectul actului normativ).	Se acceptă Nota de Fundamentare ajustată
130	La pct. 2, textul „se expune în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „va avea următorul cuprins:” (observație similară valabilă în tot textul proiectului).	Se acceptă
131	La art. III, care prevede modificări la art. 9 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru claritatea normei, propunem ca textul „, precum și în calitate de nomad digital” să fie completat cu textul „, astfel cum este definit în art. 3 al Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor,”.	Nu se acceptă Astfel, ar trebui în respectivul alineat de precizat similar, și celelalte noțiuni: <i>de voluntariat, activități umanitare, religioase, reîntregirea familiei, etc.</i>
132	La art. IV, care prevede modificări la art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466/1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, cuvintele „termenul de prescripție” se va completa cu cuvântul „extinctivă” în vederea corelării cu terminologia utilizată în alte acte normative.	Se acceptă
133	Art. V recomandăm a fi expus în următoarea redacție: „Art. V – În pct. 4 din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, Nr. 18-19 art. 57), cu	Se acceptă

	modificările ulterioare, textul „umanitare, de voluntariat sau religioase” se substituie cu textul „umanitare, de voluntariat, religioase sau de nomazi digitali”.”.	
134	La art. VI, care prevede modificări la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în scopul respectării regulilor de tehnică legislativă, prima parte a pct. 3 recomandăm a fi reformulată, după cum urmează: „3. În articolul 28: la alineatul (4), după textul „adresa locului de preschimbare a mărfii,” se completează cu textul „datele de identificare a persoanei desemnate de comerciant în vederea recepționării mărfii după caz,””.	Se acceptă
135	Totodată, redacția propusă pentru art. 28 alin. (5) al Legii nr. 105/2003 se va expune între semnele citării.	Se acceptă
136	La art. VII – modificarea Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali: În pct. 1, din redacția propusă pentru noțiunea termenului „act de constituire” din art. 2, se vor revizui cuvintele „și care desemnează înscrisul unic”, deoarece sunt ambigue în contextul expus. Mai mult, în scopul evitării paralelismelor legislative, recomandăm ca în noțiunea termenului dat să se facă referire la art. 178 din Codul civil, care are ca obiect de reglementare actele de constituire a persoanei juridice, utilizând formula „astfel cum este prevăzut în art. 178 din Codul civil nr. 1107/2002”.	Se acceptă
137	Cu referire la modificarea noțiunii „întreprinzător individual inactiv” pentru corectitudinea expunerii modificării recomandăm să fie prevăzut că textul „nu are sucursale,” se exclude.	Se acceptă
	Referitor la dispoziția ce prevede modificări la noțiunea „ghișeu unic”, cuvintele „ghișeu unic” se vor completa cu cuvintele „la înregistrarea de stat”, cuvântul „cuvintele” se va substitui cu cuvântul „textul”, iar cuvintele „se exclud” se vor substitui cu cuvintele „se exclude”. Atragem atenția că la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (observație valabilă în tot textul proiectului).	Se acceptă

138	Cu referire la noțiunile noi propuse a fi incluse în art. 2 al Legii nr. 220/2007, menționăm că în textul legii în vigoare, precum și a proiectului de lege respectiv nu a fost identificată utilizarea exactă a acestor termeni. Or, apare necesitatea definirii anume a acelor termeni utilizați în textul actului normativ. În subsidiar, se recomandă pe cât este posibil ca termenii propuși să fie integrați în art. 2 în ordine alfabetică.	Se acceptă
139	La pct. 2, textul „se completează la final cu următorul enunț:” se va substitui cu textul „se completează cu un enunț cu următorul cuprins:”.	Se acceptă
140	La pct. 3, cuvântul „cifrele” se va substitui cu cuvântul „textul”.	Se acceptă
141	La pct. 4, cuvintele „se exclud” se vor substitui cu cuvintele „se abrogă”. În subsidiar, din redacția propusă pentru art. 7 alin. (1) lit. g) al Legii nr. 220/2007, cuvintele „în vederea constituirii” se vor revedea, ca fiind improprie sensului normei, or, acestea se propun a fi substituite cu cuvintele „necesar a fi prezentate la înregistrarea de stat”.	Se acceptă
142	La pct. 5, care prevede modificări la art. 8 alin. (21) al Legii nr. 220/2007, nu este clar ce se are în vedere prin cuvintele „traducător certificat”. Menționăm Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, operează cu termenul de traducători autorizați. Mai mult, se va ține cont că traduceri efectuate de traducătorii autorizați, potrivit art. 1 alin. (1) din legea citată este necesară doar pentru activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, organelor procuraturii, organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești, notarilor, avocaților și executorilor judecătorești.	Se acceptă
143	La pct. 5, care prevede completarea art. 8 cu alin. (23), textul „formulare-tip pentru formele de societăți comerciale și modele de cereri” se va corela cu noțiunile „formular-tip de act constitutiv” și „formular-tip” propuse în art. 2 al legii citate.	Se acceptă
144	La pct. 8 și 9, textul „aliniat nou,” se va substitui cu cuvântul „alineatul”.	Se acceptă
	La pct. 9, recomandăm excluderea textului „prin derogare de la prevederile alin. (1)”, întrucât norma nu este derogatorie atât timp cât în textul art. 16 alin. (1) la care se face referire, se utilizează cuvintele „dacă legea nu prevede altfel”. În subsidiar, întreaga normă necesită a fi revizuită, pentru asigurarea clarității și preciziei normei.	Se acceptă Propunere retrasă de către autor, urmare a avizului ASP

145	La pct. 11, în redacția propusă pentru art. 19 alin. (3), întru claritatea normei se propune includerea articolului/articolelor din Codul civil la care se face referire. De asemenea, nu este clar la ce acte normative se face referire în contextul normei.	Se acceptă
146	La pct. 13, care prevede modificări la art. 23 alin. (4) lit. b), textul „hotărârea de dizolvare și desemnare în calitate de lichidator” urmează a fi reformulată, ținând cont că actul de dizolvare a persoanei juridice și cel de desemnare a lichidatorului pot fi distincte. Mai mult, cu referire la tipul actului (hotărâre), menționăm că potrivit art. 63 alin. (6) al Legii insolvenței nr. 149/2012, administratorul și lichidatorul sunt înscrși în registrul de stat al persoanelor juridice și în registrul de stat al întreprinzătorilor individuali la rubrica respectivă a debitorului, în temeiul unei hotărâri sau încheieri judecătorești.	Se acceptă
147	La pct. 15, cu referire la redacția propusă pentru art. 33 alin. (1): - referitor la modificările propuse la lit. i3) se va preciza că acesta este parte componentă a alin. (1); - referitor la redacția propusă pentru lit. m1), norma se va revedea, deoarece dublează în parte dispozițiile lit. m) din cadrul aceluiași alineat; - referitor la dispoziția lit. t1), în care se face referire la art. 19 alin. (3) și care la rândul său face referire la dispozițiile Codului civil și ale altor acte normative, se va ține cont că potrivit art. 55 alin. (3) al Legii nr. 100/2017, nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere (observație valabilă și pentru redacția propusă la art. 33 alin. (2) lit. d2)).	Se acceptă Modificări propuse au fost ajustate după ultimele modificări aprobate
148	Norma prevăzută la pct. 16 necesită a fi reformulată și expusă conform rigorilor tehnicii legislative. Mai mult, menționăm că anume cuvintele „capital social” nu se regăsesc în textul normei în vigoare a art. 341 alin. (2).	Se acceptă
	La pct. 17: - cuvântul „Anexa” se va substitui cu textul „În Anexă.”; - textul „compartimentul II” se va completa cu indicarea denumirii compartimentului; - cuvintele „la prima poziție” sugerăm a fi substituite cu textul „la poziția 1”.	Se acceptă Propunerea retrasă de către autor, urmare a avizului ASP
149	La art. VIII: - sursa publicării Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară se va expune după cum urmează: „(republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 423–429, art. 859);	Se acceptă

	- textul „cu următoarea sintagmă:” se va substitui cu textul „cu litera b1) cu următorul cuprins:”; - cu referire la norma propusă la art. 13 alin. (5) lit. b1) al legii sus citate menționăm că asupra oportunității acesteia considerăm necesar a se expune Banca Națională a Moldovei.	
150	La art. IX – modificarea Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor: În pct. 1, cu referire la termenul „nomad digital” se recomandă revizuirea definiției acestuia, astfel încât să fie identificat clar și previzibil ce străini cad sub incidența acestui termen.	Se acceptă Propunerea a fost revizuită urmare al avizului repetat al MAI
151	În pct. 2, cuvintele „litera k” se va substitui cu textul „litera k)”.	Se acceptă
152	La pct. 3: - în contextul modificării redacției art. 36¹, pentru corelare, se propune modificarea art. 31 alin. (2) lit. g) al Legii nr. 200/2010, după cum urmează: „pentru activități investiționale”;	Nu se acceptă Amendamentul a fost retras urmare a avizului repetat al MAI
153	- în redacția art. 36 ¹ alin. (2) lit. e), cuvântul „goodwill” se va conforma art. 54 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 100/2017, care prevede că, în cazul în care se impune folosirea unor termeni și expresii din alte limbi, se indică, după caz, corespondentul acestora în limba română;	Nu se acceptă Amendamentul a fost retras urmare a avizului repetat al MAI
154	- în partea ce vizează redacția propusă pentru art. 36 ¹ alin. (3) și (4) care stabilește valoarea minimă a investițiilor de cel puțin 100.000 euro pentru a li se acorda străinilor dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, se constată o diferențiere substanțială față de valoarea minimă existentă în prezent la art. 36 ¹ (30 de salarii medii lunare pe economie prognozate). Mai mult, se constată lipsa argumentării în nota de fundamentare a acestei modificări. Ba mai mult, modificările propuse vin în contradicție cu unul din obiectivele specifice ale proiectului, prevăzut în Nota de fundamentare, la compartimentul 3 „Obiectivele urmărite și soluțiile propuse”, care prevede accesibilitate sporită a țării noastre pentru investitori, prin actualizarea cerințelor pentru aflarea străinilor în țară.	Nu se acceptă Amendamentul a fost retras urmare a avizului repetat al MAI
155	- în redacția art. 36 ¹ alin. (5), cuvintele „ale prezentului articol” și „din prezenta lege” se vor exclude, ca fiind inutile. Potrivit art. 55 alin. (4) al Legii nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face	Nu se acceptă Amendamentul a fost retras urmare a avizului repetat al MAI

	trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural.	
156	La pct. 4: - cuvintele „articol nou” se va substitui cu cuvântul „articolul”;	Se acceptă
157	- în redacția propusă pentru art. 37 ² alin. (1), textul „dreptul de ședere provizoriu poate fi acordat sau prelungit străinului care se califică drept nomad digital cu condiția, că acesta intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova peste termenul legal de ședere, urmează a fi revăzut/reformulat, or, prin textul subliniat se poate înțelege că dreptul de ședere provizoriu poate fi acordat străinului care se califică drept nomad digital cu condiția, că acesta intenționează să rămână pe teritoriul Republicii Moldova peste termenul legal de ședere, ceea ce contravine legii, inclusiv definiției date termenului de „nomad digital” prevăzut în art. IX pct. 1 din proiectul legii. În acest sens, se va face distincție între condițiile de acordare a dreptului de ședere provizoriu și prelungirea dreptului de ședere provizoriu;	Se acceptă parțial Propunerea de modificare a fost revizuită urmare a avizului repetat al MAI
158	- cu referire la redacția art. 37 ² alin. (2) lit. d), care prevede că la cererea de acordare/prelungire a dreptului de ședere provizoriu pentru nomadul digital, acesta prezintă dovada asigurării medicale pe întreaga perioadă de valabilitate a permisului de ședere provizoriu, valabilă pe teritoriul Republicii Moldova și cu acoperire în cuantum de cel puțin 10.000 euro (sau echivalentul acestora în lei moldovenesci) cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc. În acest sens, menționăm că nota de fundamentare nu justifică care sunt criteriile pentru care s-a stabilit cuantumul de cel puțin 10.000 euro pentru asigurarea medicală a nomadului digital pe perioada de valabilitate a permisului de ședere provizoriu. De asemenea, aspectul dat se va revedea și prin prisma modificărilor propuse la pct. 4 din anexa nr. 2 la <i>Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală</i> , potrivit cărora nomazii digitali vor cădea sub incidența categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual. În continuare, potrivit art. 7 al legii citate, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru categoriile de persoane prevăzute în anexa nr. 2 se calculează în valoare absolută, conform art. 17 alin. (4) din <i>Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală</i> . Potrivit acestui articol, mărimea primei de asigurare în formă de sumă fixă se calculează	Se acceptă Amendamentul a fost revăzut integral cu autoritățile responsabile - MS și CNAM

	prin aplicarea primei de asigurare în formă de contribuție procentuală la salariul mediu anual, prognozat pentru anul respectiv în baza indicatorilor macroeconomici.	
159	În altă ordine de idei, proiectul legii nu prevede opțiunea ca nomadul digital să poată deține asigurare medicală internațională, or, în nota de fundamentare este indicat că nomadul digital „va dispune de 2 opțiuni: asigurare medicală internațională sau națională (care reprezintă o condiție obligatorie pentru obținerea dreptului de ședere provizorie). În lipsa asigurării internaționale, cea națională este obligatorie pentru nomadul digital. Prin urmare, se oferă nomadului digital comoditate în ceea ce privește alegerea asigurării medicale”.	Se acceptă Nota de Fundamentare și amendamentul au fost revăzute, urmare a avizelor autorităților responsabile - MS și CNAM
160	În subsidiar, la definitivarea art. 37 ² alin. (2) lit. d) se vor revizui suplimentar și opiniile Ministerului Sănătății, precum și ale Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, expuse asupra subiectului abordat mai sus;	Se acceptă
161	- în redacția art. 37 ² alin. (3) lit. b), textul „pct. a) al alineatului 1)” se va substitui cu textul „alin. (1) lit. a)”.	Se acceptă
162	La pct. 5, între semnele citării se va indica și elementul structural care se expune în redacție nouă. Subsecvent, pct. 5 și 6 se vor comasa deoarece ambele prevăd modificări la art. 43 ¹² .	Se acceptă
163	La art. XII – modificarea <i>Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului</i> : - în pct. 1, textul „cu următoarea sintagmă:” se va substitui cu textul „cu un enunț cu următorul cuprins:”;	Se acceptă
164	- la pct. 2, se va revedea dacă modificarea propusă la art. 51 alin. (1) al Legii nr. 308/2017, va fi aplicabilă la data intrării în vigoare a acestei legi sau la data intrării în vigoare a tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (în sensul existenței posibilităților tehnice de identificare și verificare a identității cetățenilor din statele membre UE prin intermediul mijloacelor electronice);	Se acceptă
165	- suplimentar, la definitivarea art. XII se va ține cont de opiniile Serviciului Prevenirea și Combaterea Banilor, precum și a Băncii Naționale a Moldovei, pe care le considerăm relevante	Se acceptă

	166	De asemenea, la art. XIII, asupra oportunității modificărilor propuse la art. 14 alin. (1) lit. p) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, considerăm relevant a se expune Banca Națională a Moldovei.	Se acceptă
	167	La art. XIV- modificarea Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice: - referitor la completarea propusă pentru noțiunea termenului „centru unificat de prestare a serviciilor publice (centru unificat)” cuvintele „o entitate de drept privat” recomandăm a fi substituite cu textul „persoană juridică de drept privat care, în limita competențelor delegate în conformitate cu actele normative, prestează servicii publice”, în vederea conformării definiției date la termenul „prestator de servicii publice” din art. 2 al Legii nr. 234/2021;	Se acceptă
	168	- dispoziția se va conforma rigorilor de tehnică legislativă, excluzând în principal cuvintele „și în continuare după text”, ca fiind inutile.	Se acceptă
CNA Raport de expertiză NR.EL024/10242 din 26.12.2024	169	III. Concluzia expertizei În nota de fundamentare se menționează: <i>„Obiectivul general este promovarea economiei digitale și adaptarea Republicii Moldova la tendințele mondiale în domeniu.</i> <i>Obiectivele specifice sunt:</i> <i>1. Dezvoltarea industriilor digitale, creșterea cotei lor în PIB și crearea locurilor de muncă bine plătite;</i> <i>2. Integrarea în piața globală a producătorilor de mărfuri și servicii digitale din RM și creșterea volumului de export a serviciilor și produselor prin intermediul platformelor de eComerț;</i> <i>3. Promovarea în continuare a schimbului de date în format digital pentru a economisi timpul și resursele investitorilor;</i> <i>4. Incluziunea digitală și financiară prin promovarea operațiunilor fără numerar și fără hârtie;</i> <i>5. Facilitarea centrelor unice de contact pentru servicii digitale pentru business;</i> <i>6. Accesibilitate sporită a țării noastre pentru investitori, prin actualizarea cerințelor pentru aflarea străinilor în țară, inclusiv a nomazilor digitali”.</i> La fel, în nota de fundamentare, autorul descrie informații detaliate în compartimentul „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative”. În final, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.	

generează după efectuarea plății și nicidecum până la aceasta. Corespunzător este cel puțin straniu, în special în cazul contractelor de vânzare-cumpărare de bunuri mobile, să se prevadă dreptul de a nu efectua plata dacă nu se oferă bonul de casă, odată ce nu există și, inclusiv din perspectivă practică, nu poate exista obligația de a elibera un bon până la efectuarea plății.

Mai mult, din perspectiva dreptului civil, contractul de vânzare-cumpărare deja este încheiat la momentul în care părțile au convenit ca vânzătorul să transmită bunul și cumpărătorul să achite plata. Adică la momentul executării efective, de transmitere a bunului, contractul este deja încheiat și părțile urmează să-și onoreze obligațiile. Astfel neachitarea plății este efectiv neonorarea obligației contractuale asumate de cumpărător, care trebuie executată până la confirmarea tranzacției printr-un bon sau alt document confirmativ. Corespunzător, la faza emiterii bonului fiscal, tranzacția deja s-a consumat și orice drept suplimentar din partea cumpărătorului de a cere restituirea plății ține fie de vicii ale tranzacției efectuate sau de neonorarea obligației din partea vânzătorului. Adică un astfel de drept trebuie să reiasă fie dintr-o clauză penală care trebuie să fie prevăzută în contractul de vânzare-cumpărare sau dintr-o sancțiune de altă natură (contravențională sau penală). Ori amintim că sancțiune fiscală pentru neacordarea bonului fiscal deja este prevăzută în Codul Fiscal la art.254. În caz contrar vânzătorul va fi sancționat de două ori pentru aceeași faptă, ceea ce nu este admis de principiile legislației contravenționale și penale. Totodată, din perspectiva raporturilor civile, nu ar fi suficient ca în Legea nr.105/2003 să fie indicat doar dreptul consumatorului de a nu achita bunul, mai trebuie să mai fie specificat și faptul că nu este obligat să restituie bunul, în caz contrar, nerestituirea bunului neachitat ar putea fi calificată drept însușire ilegală a bunului. Însă, pentru ca aceste aspecte/drepturi, să-și găsească o valoare juridică în contextul tranzacției civile, este important ca să fie ajustată și legislația civilă în acest sens. Inclusiv în legislația fiscală să fie prevăzută obligația de acordarea bonului până la sau simultan cu încasarea banilor.

Astfel, proiectul vine să propună o soluție care nu doar că nu este corelată cu cadrul normativ civil și fiscal în vigoare dar și nu este realizabilă în practică. Drept urmare, obligația de a afișa un anunț despre dreptul consumatorului de a nu achita plata în cazul neacordării bonului și sancțiunea contravențională pentru neafișarea acestuia, este o intervenție disproporționată și inoportună. Odată ce în practică

		mecanismul propus nu poate avea un efect real și nu poate atinge scopurile trasate de autori (cel puțin nu fără o modificare mult mai amplă a cadrului normativ), rezumându-se doar la o obligație formală de a plasa un anunț, care la rândul său nu va fi decât un temei suplimentar pentru organele de control să hărțuiască comercianții.	
Centrul de Armonizare a Legislației <i>Aviz nr.31/02-69-8991 din 08.08.2024</i>	172	Centrul de armonizare a legislației a examinat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (dezvoltarea economiei digitale), din perspectiva compatibilității acestuia cu legislația UE și comunică următoarele. Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE subsumate, în principal, <i>Capitolului 2 „Libera circulație a lucrătorului”</i> și <i>Capitolului 28 „Protecția consumatorilor și a sănătății”</i>. În context, ca urmare a analizei reglementărilor propuse cu titlu de inițiativă legislativă prin prisma actelor juridice ale UE din domeniu, expunem următoarele. <i>Cu referire la introducerea și reglementarea conceptului de „nomad digital”</i> La nivelul legislației UE nu există o definiție armonizată a noțiunii de „nomad digital”. Această noțiune, totuși, se regăsește în documentele explicative sau în opiniile instituțiilor specializate ale UE, care prezintă și experiența statelor membre în procesul reglementării acestui concept¹. Totodată, din perspectiva dreptului UE, prezintă relevanță directă dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii, Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, Regulamentului (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială, Regulamentului (UE) nr. 1231/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de extindere a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 și a Regulamentului (CE) nr. 987/2009 la resortisanții țărilor terțe care nu fac obiectul regulamentelor respective exclusiv pe motive de cetățenie.	Se acceptă

	Astfel, dreptul UE nu urmărește standardizarea diferitelor sisteme naționale, ci doar coordonarea sistemele statelor individuale. Efectul practic pentru lucrătorul mobil este că drepturile și obligațiile sale sunt în principiu garantate de legislația UE, dar forma pe care o iau aceste drepturi și obligații continuă să fie determinată de legislația națională a țării sau țărilor sale de angajare și/sau reședință. În context, menționăm că propunerea privind introducerea și reglementarea conceptului de „nomad digital” în legislația națională nu contravine principiilor și normelor UE în domeniu.	
173	<i>Cu referire la extinderea cercului de persoane/entități ce pot activa în calitate de registratori de stat în scopul înregistrării companiilor/persoanelor juridice</i> La nivelul UE obligația privind crearea unui registru central, comercial sau al societății comerciale este stabilită prin Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale. Totodată, precizăm că cerințele tehnice deși poartă caracter de recomandare, acestea urmează a fi luate în considerare în scopul asigurării interoperabilității sistemelor atât la nivel european, cât și internațional, ceea ce implică, inclusiv, armonizarea sistemelor naționale de registre centrale, în special, în ceea ce privește gestionarea, stocarea datelor, utilizarea informațiilor și publicarea acestora în scopuri care nu depășesc cadrul normativ național. În context, analizând principiile cheie care stau la baza creării unui Registru Comercial elaborate de UNCITRAL și EUROSTAT, specificăm că la crearea sau modificarea unui registru, statele pot decide în ce mod și ce autorități îl vor gestiona. La fel, deși unele funcționalități repetitive pot fi delegate, se evidențiază că statul ar trebui să-și păstreze întotdeauna responsabilitatea de a asigura că registrul este operat în conformitate cu legea aplicabilă, pentru a garanta încredere publicului în registrul gestionat. În context, statul ar trebui să-și păstreze competența cu privire la înregistrările din registru⁴. În plus, statul ar trebui, de asemenea, să se asigure că, indiferent de funcționarea zilnică sau de structura registrului, își păstrează dreptul de a controla accesul și utilizarea informațiilor înregistrate, inclusiv prin măsuri de asigurare a securității și protecției datelor. Totodată, cu referire la registratori, se remarcă că legile statului ar trebui să stabilească clar funcțiile registratorului pentru a asigura responsabilitatea registratorului în funcționarea registrului și reducerea la minimum a oricărui	Se acceptă După cum constată autorul avizului, la nivel UE se practică ”delegarea unor funcționalități repetitive” și la fel, că ”statul își păstrează responsabilitatea de a asigura că registrul este operat în conformitate cu legea aplicabilă, pentru a garanta încredere publicului în registrul gestionat”. Conform modelului agreat cu ASP, delegarea se va produce similar Centrelor Unificate de Prestare a Serviciilor Publice, întreaga responsabilitate de validare și înregistrare fiind păstrată după autoritatea responsabilă.

	potențial abuz de autoritate. În acest sens, legea aplicabilă a statului ar trebui să stabilească principii pentru responsabilitatea registratorului de a asigura o conduită adecvată în administrarea registrului. Reieșind din cele expuse <i>supra</i>, precum și a cadrului normativ național existent în domeniul registrelor de stat, a drepturilor și obligațiilor autorităților privind prelucrarea datelor, recomandăm reexaminarea propunerii privind delegarea dreptului de registrator oficiilor notariale, băncilor comerciale, etc	
174	<i>Cu referire la propunerile de modificare a art. 5 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, privind extinderea surselor de verificarea identității clientului și a beneficiarului real</i> Legea nr. 308/2017 este un act național armonizat, ce a asigurat transpunerea prevederilor Directiva (UE) 2015/849. Consecutiv, deși Directiva (UE) 2015/849 a armonizat într-o anumită măsură normele statelor membre în domeniul obligațiilor de identificare a clienților, directiva respectivă însă nu a stabilit norme detaliate cu privire la procedurile care trebuie urmate de entitățile obligate. Astfel, entitățile obligate ar trebui să identifice și să ia măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea beneficiarului real utilizând documente și surse de informații fiabile. Totodată, consultarea registrelor centrale ale informațiilor privind beneficiarii reali permite entităților obligate să asigure coerența cu informațiile obținute prin procesul de verificare și nu ar trebui să constituie principala sursă de verificare utilizată de entitatea obligată. În context, la moment, la nivelul UE nu au fost publicate careva standarde tehnice la subiectul definirii „surselor fiabile și independente de informații”. Totuși, odată cu adoptarea Regulamentului (UE) 2024/1624 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, prin art. 28, s-a cerut ACSB5, până la 10 iulie 2026, să elaboreze proiecte de standarde tehnice de reglementare care să precizeze, printre altele, și sursele fiabile și independente de informații care pot fi utilizate pentru a verifica datele de identificare ale persoanelor fizice sau juridice în sensul art. 22 (6) și (7) din Regulament. Totodată, evidențiem că, atribuția privind elaborarea regulamentelor, instrucțiunilor, ghidurilor în scopul	Se acceptă Propunere retrasă urmare a avizului CPCSB

		punerii în aplicare a prevederilor legale la nivel național, este stabilită pentru SPCSB.	
	175	În context, analizând prevederile proiectului național prin prisma actelor UE menționate mai sus, constatăm că acestea nu transpun direct anumite prevederi ale legislației Uniunii Europene pe segmentul legislativ de reglementare, reprezentând o creație legislativă națională, care vine să asigure implementarea obligației generale stabilite de actele UE. În concluzie, în raport cu cele invocate, Centrul de armonizare a legislației, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsa de obiecții pe marginea proiectului de lege prenotat. <i>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM - UE.</i>	Se acceptă
		Ședințe interinstituționale de depășire a divergențelor	
Ședința MDDED-MMPS, 10.02.2025		Analiza obiecțiilor notificate de MMPS asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, care se referă la modificările normative propuse pentru Articolul 3, alin. (5) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.	MMPS nu a acceptat excluderea prevederilor alin. (5) din articolul 34 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, dar a propus completarea articolului cu un alin. nou (5¹), după cum urmează: “(5¹) Angajatorii informează despre locurile de muncă create și/sau rezervate pentru angajarea persoanelor cu dizabilități în condițiile art.14, alin.(1), lit. a1) și b) din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.”

			Propunere a fost acceptată de comun acord. Totodată, s-a menționat că intervenția în Legea nr. 60/2012 nu are drept scop limitarea posibilităților persoanelor cu dizabilități să se angajeze în câmp de muncă și/sau beneficiilor angajatorilor care angajează aceste categorii de salariați. Intervenția propusă se referă doar la modalitatea de informare cu privire la locurile de muncă disponibile prin utilizarea instrumentelor moderne și digitale. Adicional în urma analizei avizului prezentat de MMPS în cadrul avizării I, s-a acceptat modificarea propunerii inițiale prin utilizarea unor instrumente (cum ar fi, publicarea pe pagina web dedicată) prevăzute de alte legi ce au fost avizate pozitive de către MMPS. Propunerea MMPS privind aplicarea uniformă a prevederilor Legii speciale 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de
--	--	--	---

			șomaj, în sensul amendamentului propus, prevalează și necesită alinierea Legii 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.
Ședința SPCSB 21.01.25	MDED- din	Au fost menționate constrângerile care au apărut ca urmare a notificării obiecțiilor din partea SPCSB și anume: 1.În ceea ce privește completarea art. 5 alin.2 lit.b cu sintagma că în cazul în care, autoritățile competente din țara de reședință a beneficiarului efectiv nu emit documente, date și informații relevante pentru identificarea acestuia, entitatea raportoare poate utiliza documente, date și informații relevante emise de către terțe părți (avocați, contabili, auditori, notari etc.) din țara de reședință a beneficiarului efectiv. 2. Cu referire la completarea articolul 51 alineatul (1) și anume identificarea la distanță nu numai a persoanelor fizice cetățeni ai Republicii Moldova ci și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene.	În cadrul ședinței comune de depășire a divergențelor, părțile au agreeat excluderea propunerilor privind identificarea beneficiarului efectiv, prin intermediul măsurilor indirecte. Astfel, propunerea de la Art. XII, punctul 1 a fost retrasă. La solicitarea Serviciului, propunerea de intervenție cu privire la identificarea la distanță a cetățenilor din statele membre UE, a fost sporit gradul de cerințe de securitate prin admiterea doar a prestatorilor de servicii de încredere în acest proces, precum și stabilirea în dispozițiile tranzitorii, că aceste prevederi vor fi aplicabile doar odată cu aplicarea condițiilor tehnice corespunzătoare stabilite prin HG 977/2023 cu privire la stabilirea metodelor alternative de identificare de la distanță a persoanei fizice și aprobarea

		3. Cu referire la aspectul ce vizează nomadul digital și calitatea de beneficiar efectiv	Procedurii de identificare a persoanei fizice de la distanță utilizând mijloace digitale. Urmare a clarificărilor aduse în cadrul ședinței, reprezentanții SPSB au menționat că nu sunt obiecții vis-a-vis de această nouă categorie de nomazi digitali.
Ministerul Finantelor		Cu referire la modificarea pct.IV din proiect de lege ce modifică Articolul 5 alineatul (7) litera l) din Legea nr.1466/1998.	La solicitarea MF a fost acceptată formularea propusă și anume expunerea literei l) în următoarea redacție: „l) dacă sumele nerepatriate reprezintă datorii ale unui nerezident cu o valoare de până la 100 000 lei cumulativ din tranzacțiile economice externe efectuate de rezident.”.